

Provinciale Staten

Notulen van 31 januari 2014

(vastgesteld tijdens de vergadering van Provinciale Staten van Zeeland op
14 maart 2014)

1. Opening en berichten van verhindering.....	1
2. Mededelingen.....	1
3. Vaststellen agenda.....	1
4. Vaststellen notulen.....	1
5. Ingekomen stukken.....	1
6. Brief van Stichting Dorpsraad Vogelwaarde van 10 december 2013 over geldautomaat Vogelwaarde.....(13027827)	1
7. Brief van statenfractie-GroenLinks van 7 januari 2014 over Plan van aanpak controle reactorvat (14000126)	1
8. Brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 12 december 2013 over vernietigingsverzoek PVV-fractie statenbesluit begroting-2014.....(13028015)	2
9. Brief van minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 20 december 2013 over financieel toezicht: vorm en bevindingen 2014.....(14000048)	2
10. Brief van de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren, van 9 januari 2014 over ganzenbeheer.....(14000265)	2
11. Brief van Wildbeheereenheid Schouwen-Duiveland van 15 januari 2014 over ganzenbeleid (14001099)	2
12. Brief van Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland van 27 december 2013 over beëindiging regionale Kamer van Koophandel.....(14000257)	2
13. Ingekomen stukken GS en cvdK.....	2
14. Brief commissaris van de Koning van 6 januari 2014 over jaarverslag 2013.....(14000521)	2
15. Brief van GS van 7 januari 2014 over samenwerking Zeeuwse Bibliotheek en SCOOP.....(14000513)	2
16. Brief van GS van 28 januari 2014 over bezuinigingen.....(14001535)	2
17. Brief van GS van 28 januari 2014 over toezegging voorstel Economische Agenda inzake topsport (14001580)	3
18. Voorstellen.....	3
19. Bespreekvoorstel met betrekking tot de brief van GS van 7 januari 2014 over samenwerking Zeeuwse Bibliotheek (ZB) en SCOOP.....(14000513)	3
20. Statenvoorstel Toekomstvisie Zeeland 2040..... (SGR-56)	17
21. Statenvoorstel Jaarplan 2014 Economische Agenda..... (BLD-130)	30
22. Statenvoorstel Wijziging verordening op de Ambtelijke bijstand en fractie-ondersteuning 2013 (SGR-58)	44
23. Vragensessie.....	45
24. Vragen van het lid Robesin over de Hedwigepolder.....	45
25. Vragen van het lid De Paepe over de University College Roosevelt (UCR).....	46
26. Moties niet behorend bij een agendapunt.....	47
27. Motie van de leden Hijgenaar, Babijn (CDA), Harpe, Van Unen en Robesin over verlenging subsidie KNFM	47
28. Motie van het lid Harpe over verbod gebruik metam-natrium (monam).....	49
29. Motie van het lid Robesin over ongelijkheid in de nieuwe opzet voor het openbaar vervoer.....	52
30. Motie van de leden De Milliano-van den Hemel, Robesin, Bierens, Evertz, Van Dijk, Roeland, Beekman en Hijgenaar, over accijnsverhoging.....	54
31. Resumptie van de besluiten; statengriffier gemachtigd.....	56
32. Sluiting.....	56

**Eenendertigste vergadering
van de
Provinciale Staten van Zeeland**

vrijdag, 31 januari 2014

Voorzitter: de heer drs. J.M.M. Polman,
commissaris van de Koning in Zeeland.

Aanwezig zijn de leden mr. T.H. Aalfs, F. Babijn (CDA), A.P. Beekman, C.W. Bierens, ing. J.J. van Burg, P.B. Colijn, J. van Dijen, P. van Dijk, A.I.G. Dorst, ing. B. Erbisim, mr. A. Evertz, ir. B.J. Feijtel, mr. H.J. van Geesbergen, dr. T. van Gent, drs. ing. R.M. Haaze, P.A. Hamelink, dr. A.M.M. van Haperen, ing. L. Harpe Msc, A. Hijgenaar, F. de Kaart, R.P.M. de Kort, A.J. van der Maas, W.P.H. Markusse, J.M. Meulenberg-op 't Hof, P.C.A. de Milliano-van den Hemel, J.R. Oudeman, C.M. de Paepe, B.J.M. Pauwels, P.L. de Putter, J.C. Robesin, G.D. Roeland, drs. R. Ruissen, H.C.M. Thomaes, R. van Tilborg, G. van Unen en J. Werkman, te zamen 36 leden, alsmede de heer drs. P. Joosse, griffier der Staten.

Verder zijn aanwezig mevrouw C.M.M. Schönknecht-Vermeulen en de heren C. van Beveren, G.R.J. van Heukelom en drs. B.J. de Reu, leden van Gedeputeerde Staten.

1. Opening en berichten van verhindering

Opening: 09.30 uur.

De **voorzitter**. Dames en heren, leden van Provinciale Staten en van Gedeputeerde Staten, medewerkers van de griffie en de ambtelijke organisatie, vertegenwoordigers van de pers, belangstellenden op de publieke tribune en degenen die ons via internet volgen, allen hartelijk welkom bij deze vergadering van Provinciale Staten van Zeeland.

Bericht van verhindering is ontvangen van de leden Babijn (PvZ), Hageman en Muste. Wij wensen ze alledrie beterschap.

2. Mededelingen

Er zijn geen mededelingen.

3. Vaststellen agenda

De **voorzitter**. Aanvankelijk was op de agenda een voorstel opgenomen inzake mandatering met betrekking tot WOB-verzoeken (Wet openbaarheid bestuur), maar ik heb begrepen dat de PVV-fractie hierover eerst nog enkele opmerkingen wenst te maken, zodat dit voorstel later op de agenda zal terugkeren.

Verder deel ik mee dat het voorstel betreffende wijziging van de verordening op de ambtelijke bijstand en fractieondersteuning, op de toegezonden agenda vermeld als hamerstuk, op verzoek van de SP-fractie als besprekingsstuk aan de agenda is toegevoegd.

Ten slotte deel ik mee dat de brief van GS van 7 januari over de samenwerking ZB/SCOOP, vermeld onder punt 2 bij de ingekomen stukken GS en cvdK, naar aanleiding van een verzoek daartoe als besprekingsstuk aan de agenda wordt toegevoegd. Ik stel voor om de discussie hierover te laten plaatsvinden voorafgaande aan de behandeling van het statenvoorstel Toekomstvisie Zeeland 2040.

Mij blijkt dat de Staten met deze werkwijze kunnen instemmen.

4. Vaststellen notulen

De notulen van de vergadering van Provinciale Staten van 13 december 2013 worden vastgesteld.

5. Ingekomen stukken

6. Brief van Stichting Dorpsraad Vogelwaarde van 10 december 2013 over geldautomaat Vogelwaarde (13027827)

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brief ter afhandeling te stellen in handen van GS.

7. Brief van statenfractie-GroenLinks van 7 januari 2014 over Plan van aanpak controle reactorvat (14000126)

Afdoeningsvoorstel: ter kennisneming.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Mij is nog het een en ander gewaar geworden na het verzenden van deze brief, en wel het volgende. Het reactorvat is nagekeken; Lloyds heeft het geïnspecteerd. Gebruikelijk is dat dit wordt gedaan met een vergunning van de overheid, maar Lloyds heeft dit zonder vergunning gedaan. Welnu, wanneer er bij een bedrijf als de kerncentrale zonder vergunning wordt gewerkt --en dit alles onder regie van de Kernfysische Dienst-- maak ik mij grote zorgen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat deze woorden niet leiden tot een ander afdoeningsvoorstel.

Het afdoeningsvoorstel wordt zonder stemming aangenomen.

8. Brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 12 december 2013 over vernietigingsverzoek PVV-fractie statenbesluit begroting-2014 (13028015)

Afdoeningsvoorstel: ter kennisneming.

De heer **Haaze** (PVV). Voorzitter. Mijn fractie ziet graag dat deze brief wordt behandeld tijdens de vergadering van de commissie BFW, te houden op 21 februari, zoals ook wordt voorgesteld met betrekking tot het volgende ingekomen stuk.

De **voorzitter**. Ik constateer dat tegen inwilliging van dit verzoek geen bezwaren rijzen.

Aldus wordt zonder stemming besloten.

9. Brief van minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 20 december 2013 over financieel toezicht: vorm en bevindingen 2014 (14000048)

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brief te behandelen tijdens de vergadering van de commissie BFW, te houden op 21 februari 2014.

10. Brief van de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren, van 9 januari 2014 over ganzenbeheer (14000265)

11. Brief van Wildbeheereenheid Schouwen-Duiveland van 15 januari 2014 over ganzenbeleid (14001099)

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brieven ter afhandeling te stellen in handen van GS.

12. Brief van Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland van 27 december 2013 over beëindiging regionale Kamer van Koophandel (14000257)

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brief voor kennisgeving aan te nemen.

13. Ingekomen stukken GS en cvdK

14. Brief commissaris van de Koning van 6 januari 2014 over jaarverslag 2013 (14000521)

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brief te behandelen tijdens de vergadering van de commissie BFW, te houden op 21 februari 2014.

15. Brief van GS van 7 januari 2014 over samenwerking Zeeuwse Bibliotheek en SCOOP (14000513)

Eerder tijdens deze vergadering is besloten om deze brief te behandelen als bespreekstuk.

16. Brief van GS van 28 januari 2014 over bezuinigingen (14001535)

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brief te betrekken bij de behandeling van het statenvoorstel Jaarplan 2014 Economische Agenda, voor zover de brief hierop van toepassing, en verder te behandelen tijdens de vergadering van de commissie BTW, te houden op 21 februari 2014.

17. Brief van GS van 28 januari 2014 over toezegging voorstel Economische Agenda inzake topsport (14001580)

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brief te betrekken bij de behandeling van statenvoorstel Jaarplan 2014 Economische Agenda.

18. Voorstellen

19. Bespreekvoorstel met betrekking tot de brief van GS van 7 januari 2014 over samenwerking Zeeuwse Bibliotheek (ZB) en SCOOP (14000513)

De heer **Aafls** (D66). Voorzitter. Dit fusieproces is tot op heden een proces geweest met weinig ups en veel downs. Beide organisaties gaven immer blijk van weinig affectie, over en weer. Niet alle participanten kenden hun rol. De informatievoorziening was onvolledig en ontijdig. De Staten werden overvallen door een mega-frictiekostenclaim. Al met al, voorzitter, genoeg voer voor veel discussie achteraf, maar de fractie van D66 kijkt liever vooruit.

De voorgenomen fusie tussen ZB en SCOOP is voor mijn fractie nog geen vanzelfsprekendheid. De gezamenlijke huisvesting is een goede zaak, maar er zijn niettemin grote verschillen te overbruggen. De dienstverlening van de ZB is gericht op het publiek, terwijl SCOOP onderzoek verricht voor overheden en instellingen. De bibliotheekfunctie is voor alle inwoners van belang; bij SCOOP is alleen de demografische onderzoeksfunctie voor Zeeland als hoofdtaak aan te merken. De ZB is als geheel instituut subsidiabel, SCOOP slechts voor een gedeelte, te weten de demografie met betrekking tot Zeeland. De zojuist verschenen Sociale Atlas Zeeland is niet alleen in opdracht van de provincie uitgebracht, maar ook een uitvloeisel van de demografische hoofdtaak van SCOOP.

Naast demografisch onderzoek ten behoeve van de provincie in de dertien Zeeuwse gemeenten, verricht SCOOP ook onderzoeken voor andere instellingen. Bovendien is SCOOP ook actief bij het ontwikkelen van eigen initiatieven en activiteiten. Ik noem in dit verband opbouwwerk, dienstverlening bij symposia en debatten, en andere diensten. Men vindt zichzelf het sociaal-cultureel planbureau voor Zeeland. SCOOP is dus in hoge mate ook een particulier bedrijf.

Het is dan ook niet verwonderlijk, voorzitter, dat er tussen beide instellingen een groot verschil

in cultuur bestaat. De gelijkvormigheid ontbreekt vooralsnog. Bij een fusie zullen de synergievoordelen duidelijk in beeld moeten worden gebracht. Deelt het college deze opvatting? Er rust een zware taak op de schouders van beide organisaties. Mijn fractie acht een fusie mogelijk als de synergievoordelen inderdaad duidelijk in beeld te brengen zijn en wanneer grootmoedigheid en onbaatzuchtigheid een belangrijke rol spelen.

De prijs, in de vorm van de frictiekosten, is nader te bepalen maar zal aanzienlijk lager moeten liggen dan de bedragen die tot op heden zijn genoemd.

De fractie van D66 ziet uit naar het voorstel van beide instellingen. Daaruit zal in elk geval naar voren moeten komen dat de neuzen dan dezelfde kant op staan en dat beide instellingen de voordelen van de fusie erkennen en dragen. In het onverhoopte geval dat een fusie niet mogelijk blijkt te zijn, kunnen wellicht enkele functionarissen uit het "demografische kamp" van SCOOP een plaats vinden in de organisatie van de provincie, en kan SCOOP vervolgens als particulier bedrijf zonder overheidssubsidie zijn weg vervolgen.

De heer **De Putter** (VVD). Voorzitter. Dit dossier houdt de gemoederen al geruime tijd bezig. Dat is zeker niet in de laatste plaats te danken aan het feit dat sommige partijen er in het verleden regelmatig voor hebben gekozen om via de media te communiceren, in plaats van via de reguliere overlegkanalen. Dit, en andere factoren hebben een proces dat moet leiden tot vrijwillige fusie, absoluut niet vergemakkelijkt.

Ook in onze Staten heeft dit dossier al verschillende malen op de agenda gestaan, zowel plenair als in de commissie BFW. Wij danken het college voor het uitgebreide feitenrelaas, verstrekt in de statenvergadering van 13 december 2013, en voor de brief van 7 januari 2014, met het daarbij gevoegde feitenrelaas betreffende de frictiekosten. Wij zijn niet van plan om de discussie die al in de commissie BFW is gevoerd, nog eens over te doen, maar over de genoemde brief hebben wij nog een vraag.

In deze brief schrijft het college in verband met de taken van de nieuwe organisatie, dat de huidige wetenschappelijke functie en de wetenschappelijke steunfunctie worden herzien, qua taakomvang en qua taakinvoering. Voorzitter, wat moeten wij verstaan onder deze "herziening"?

Met betrekking tot de nieuwe gefuseerde organisatie is mijn fractie van oordeel dat zij op afstand moet worden gezet. Een relatie zoals wij die nu hebben met de ZB, is veel wenselijker dan een relatie zoals die nu bestaat tussen SCOOP en de provincie. Ook zijn wij van mening dat SCOOP reeds nu --maar zeker in een nieuwe organisatie-- veel meer inkomsten uit de markt zou moeten kunnen genereren dan nu het geval is. Daarnaast is

mijn fractie van oordeel dat de provincie SCOOP alleen onderzoeksopdrachten zou moeten verstrekken die niet gemakkelijk en ook veel goedkoper door andere bureaus kunnen worden uitgevoerd. Men denke in dit verband aan de opdracht --wellicht is het beter om over een wens te spreken; ik verwijs naar een opmerking van de gedeputeerde, gemaakt tijdens de vergadering van de commissie E&M van 25 november 2013-- met betrekking tot het aanleveren van gegevens over de Zeeuwse economie. Ik doel nu op toezegging nr. 57. Deze gegevens worden ook door banken openbaar gemaakt en ze zijn op die manier veel gemakkelijker en goedkoper te verkrijgen.

Voorzitter. Kijken wij naar de frictiekosten, zoals we die tot nu toe kennen, dan zijn wij met het college van mening dat SCOOP en ZB nu aan zet zijn om te komen met constructieve voorstellen die zowel het proces van de fusie als de eventuele frictiekosten omvatten. Mijn fractie wil en kan op dit moment over de hoogte van deze kosten nog geen standpunt innemen omdat die omvang nog van allerlei factoren en keuzes afhankelijk is. Zoals bekend is, hebben de Staten in het verleden aangegeven met betrekking tot deze kosten een bijdrage te willen leveren, maar wij denken zeker niet aan een bijdrage in de vorm van 100%, zoals tot nu toe door de instellingen is gesuggereerd. Nogmaals, op dit punt wachten wij constructieve, goed onderbouwde voorstellen af.

Voorzitter. Over de actieve informatievoorziening door het college, ten behoeve van de Staten, kunnen wij kort zijn. Zoals wij ook in de commissie hebben gezegd, zijn wij van oordeel dat dit beter had gekund en ontmoeten.

De VVD-fractie kan instemmen met het streven van het college om deze zaak nog vóór de zomer van dit jaar af te ronden. Echter, gelet op in het verleden opgedane ervaringen, vraagt zij het college nadrukkelijk om over het nog te volgen traject de Staten tijdig, eventueel tussentijds, te informeren over voortgang, taken en daaraan gekoppelde prestatieafspraken met de nieuwe organisatie. Daarmee mag niet worden gewacht totdat de definitieve besluitvorming aan de orde komt.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Voorzitter. Het verhaal van de ZB en SCOOP is ingewikkeld; het is een lastig dossier. Voor de buitenstaander is het nog maar nauwelijks te volgen. Bedragen van 10 miljoen --ik doel op de frictiekosten-- vliegen over de commissietafel. Ook is er discussie over de rol van GS in dit fusieproces. Daarnaast noem ik de onzekerheid voor de werknemers van beide instellingen over hun rechtspositie. Zij vragen zich af of ze binnenkort nog wel een baan hebben. Hoe breng je, als volksvertegenwoordiger, orde in de wirwar aan feiten en emoties, zo kenmerkend voor dit dossier? Voorzitter, laat ik een poging wagen.

Het zou een win-win-situatie worden, zo werd onze fractie door ZB en SCOOP voorgehouden. Wij hadden, vooruitlopend op de kerntakendiscussie in december 2012, een gesprek met beide instellingen. Het college was voornemens om een totaalbedrag van 3,2 miljoen op beide instellingen te bezuinigen. ZB en SCOOP hadden al een samenwerking ingezet om te komen tot een modern kennis- en informatiecentrum. Door de forse bezuiniging op de provinciale subsidie kwam de samenwerking in een stroomversnelling en was een fusie op handen. Met een gezamenlijke taakstelling van 2 miljoen kon de gefuseerde instelling ZB/SCOOP uit de voeten.

Voorzitter. In onze gesprekken met de instellingen is er niet gesproken over frictiekosten. In de aanloop naar en ten tijde van de kerntakendiscussie kwam dit punt wél naar voren. Gesteld werd dat een vergoeding in verband met deze kosten een voorwaarde was om het fusieproces in gang te zetten. Door de Staten werd besloten om een bijdrage te leveren. Over de hoogte daarvan werden met de instellingen nadere onderhandelingen gevoerd.

Voorzitter. In dit dossier bleek de hoogte van de frictiekosten de adder onder het gras te zijn. Er bestonden hierover allerlei verschillende verwachtingen, en dan gaat het mis. De instellingen hebben --zo blijkt uit het feitenrelaas-- altijd aangegeven dat bezuiniging op de provinciale subsidie gepaard gaat met hoge frictiekosten. Ze kwamen dan ook in mei 2013 met een sociaal plan dat 10 miljoen kostte. Echter, de Staten --het gold ook voor de PvdA-fractie-- gingen uit van een bijdrage in de frictiekosten, waarbij zij een veel lager bedrag voor ogen hadden. En dan, voorzitter, valt tien miljoen voor een sociaal plan toch koud op je dak.

Echter, als ik het dossier nader bestudeer, kan ik mij helaas niet aan de indruk onttrekken dat de provincie in juridische zin meer gebonden is dan wij ten tijde van het kerntakenbesluit voor ogen hadden. Het grootste percentage van de ZB-medewerkers valt onder het sociaal statuut van de provincie.

De heer **Babijn** (CDA). U kent toch de brief van de Vijverberg-juristen? Op een bepaald moment was toch duidelijk dat het om een hoge bijdrage zou moeten gaan, gelet op de rechtspositie? U doet nu net alsof dat allemaal nog niet duidelijk zou zijn. Waar die kosten vervolgens worden neergelegd, is een tweede...

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Toen de kerntakendiscussie werd gevoerd, had ik die brief van de Vijverberg-juristen nog niet. Toen was het mij dus nog niet duidelijk. Ook door gedeputeerde Van Beveren is tijdens de kerntakendiscussie naar voren gebracht dat het om een bijdrage ging.

Tegen die achtergrond verwachtten wij een vrij laag bedrag. Nogmaals, toen wij dat kerntakenbesluit namen, was mij niet duidelijk dat wij in juridische zin zwaar gebonden waren. Later ben ik daar onderzoek naar gaan doen en viel het mij zwaar tegen. Er is inderdaad sprake van een vrij zware juridische verplichting.

De heer **Babijn** (CDA). In het desbetreffende statenvoorstel wordt gesproken over een bijdrage maar u heeft ook de onderliggende stukken kunnen zien. Ten tijde van de kerntakendiscussie was de brief van 6 juni 2012 bekend. Ik vind het heel naïef als u nu zegt: ik heb het allemaal niet geweten. In de genoemde brief en andere stukken van de provincie wordt duidelijk aangegeven dat men, gelet op de rechtspositie, mogelijk te maken heeft met hoge frictiekosten. Het zat er dus al in. U moet nu niet net doen alsof u niet wist dat dit proces mogelijk hoge frictiekosten met zich zou brengen.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). De instellingen hadden het inderdaad over hoge frictiekosten, maar wij hadden het over een bijdrage. Wij zijn er toen als Staten --ook u maakt daar deel van uit-- niet op ingegaan. Ik heb er later naar gekeken en de vraag rijst nu hoe wij hiermee moeten omgaan. Er blijkt nu sprake te zijn van een vrij zware juridische verplichting, gelet op de nauwe arbeidsrechtelijke verwevenheid waar het gaat om het personeel van ZB en SCOOP. Als gevolg hiervan wordt het voor de Staten steeds moeilijker om nog te spreken over een bijdrage in de frictiekosten. Zoals al door de heer De Putter is gezegd, zal straks aan de hand van de onderhandelingen blijken hoe hoog de frictiekosten uitvallen. Het college leg ik de vraag voor of wij niet al eerder deze risico's voor ogen hadden kunnen hebben. Hadden wij hierover niet eerder geïnformeerd kunnen worden?

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Ik hoor beide collega's discussiëren maar constateer dat er in die discussie iets ontbreekt, namelijk het feit dat wij -- op de hoogte zijnde van de mogelijkheid dat wij te maken zouden krijgen met hoge frictiekosten-- de taakstelling voor beide instellingen met ons besluit van december 2012 hebben verlaagd van 3,2 naar 2 miljoen. Met andere woorden: structureel 1,2 miljoen minder taakstelling. Dat had te maken, voorzitter, met de eventuele frictiekosten en de omvang daarvan. Ik verbaas mij erover dat dit aspect, zo wezenlijk voor deze discussie, nu wordt overgeslagen.

De heer **Babijn** (CDA). Voorzitter. Ik kan de woorden van de heer Bierens over de vermindering van de taakstelling onderschrijven, maar de juridische verplichting waarvan hier sprake is, was al bekend in juni 2012. Wij moeten nu niet doen alsof wij niet wisten dat die verplichting er was.

De heer **Bierens** (VVD). Die juridische verplichting stond niet vast. Er werd gesproken over de mogelijkheid en men ging de onderhandelingen in. Het college gaf aan dat de generieke vervroegde uittredingsregeling daarvan geen onderdeel kon uitmaken; ook dat aspect is onderzocht. Ik heb nu toch het gevoel, mijnheer Babijn, dat u in dit dossier wat selectief aan het shoppen bent.

De heer **Babijn** (CDA). Ik verwijs naar de onderliggende stukken, waaronder het juridische advies van Vijverberg, waaruit naar voren is gekomen waartoe wij juridisch verplicht zouden kunnen worden, zulks op grond van de rechtspositie. Dáár gaat het mij om.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter, gelet op een praktische gang van zaken vraag ik mij af of het niet goed is om de vergadering te schorsen zodat de collegepartijen even kunnen overleggen... De heer Roeland spreekt in dergelijke situaties meestal een wijs woord. Misschien kan hij zijn licht over deze situatie laten schijnen...

De **voorzitter**. Ik vind het wel prettig dat dit debat gewoon in het openbaar plaatsvindt, en eigenlijk zou ook ú dat prettig moeten vinden...

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Voorzitter. Over het sociaal plan dat in mei 2013 tot stand is gekomen, kan mijn fractie helder zijn. Het zijn geen reële frictiekosten. Het is de PvdA-fractie duidelijk geworden dat het college niet de toezegging heeft gedaan om de kosten van het sociaal plan te voldoen. Zoals ik al eerder stelde in de commissie BFW hecht mijn fractie eraan dat er bij het bepalen van de hoogte van de vergoeding betreffende de frictiekosten wordt gekeken naar het herplaatsen van personeel, en dat kosten worden opgevangen door middel van herziening van taken, zoals de functie van de wetenschappelijke bibliotheek.

Voorzitter. Mijn fractie vindt het belangrijk dat er met betrekking tot dit ingewikkelde dossier snel een oplossing komt. Van de werknemers van ZB en SCOOP kan niet worden verlangd dat ze nog lang in onzekerheid verkeren. Wij verwachten dat er eind juni van dit jaar een besluit wordt genomen. De PvdA-fractie verlangt dat het college met betrekking tot dit dossier stevig de regie voert, zodat er eind juni een oplossing ligt.

De afhandeling van dit fusieproces verdient geen schoonheidsprijs. Ik denk hierbij aan het te laat informeren van de Staten toen het proces nog door de perikelen van ZB en SCOOP stakte, en aan het te laat informeren van de Staten over de hoogte van de kosten, tien miljoen, in verband met het sociaal plan, een gegeven dat al in juni 2013 bij GS bekend had moeten zijn. Onze fractie verlangt nu van het college dat het, mochten er signalen zijn

waaruit blijkt dat het onderhandelingsproces opnieuw stopt, de Staten hierover direct informeert.

Voorzitter. Zoals wij al in de commissie hebben verwoord, zijn wij van oordeel dat de fusie tussen ZB en SCOOP in juli 2014 een feit moet zijn. Wij hechten veel waarde aan de samenwerking tussen beide instellingen, met name om te komen tot een modern kennis- en informatiecentrum. Wij menen dat zo'n centrum het kennisniveau van de kennisinfrastructuur in Zeeland kan versterken. Een hoog kennisniveau bij mensen is goed voor onze Zeeuwse economie, terwijl het geven van kennis het leven van menige Zeeuw kan verbeteren. De PvdA-fractie kan zich dan ook goed vinden in de taken van de nieuwe instellingen, zoals geformuleerd in de onderhavige brief van GS.

De heer **Beekman** (CU). Is mijn conclusie juist dat er wat u betreft koste wat het kost een fusie moet komen, óók wanneer blijkt dat dit zeer hoge frictiekosten met zich brengt en wij uiteindelijk meer betalen dan nu het geval is?

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Het laatste geloof ik niet, voorzitter. Immers, de frictiekosten zijn eenmalig terwijl er per 2016 een structurele bezuiniging van 2 miljoen wordt ingeboekt. Daarnaast wijs ik erop dat het fusieproces al is ingezet. Het zou toch wel een heel rare zijn wanneer wij nu zouden zeggen: wij stoppen dit proces en de instellingen gaan afzonderlijk door. Bovendien, als deze fusie niet slaagt, hebben wij als Staten een flink probleem. Als beide instellingen failliet gaan, staat het personeel bij ons op de stoep en ontstaan er nóg hogere frictiekosten. Komt de "oude" bezuiniging van 3,2 miljoen weer om de hoek kijken omdat de fusie niet doorgaat, ook dan hebben wij te maken met hogere frictiekosten. Met andere woorden: deze fusie zal doorgang móeten vinden. Ik heb begrepen dat beide instellingen nu constructief bezig zijn om dit proces te doen slagen.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter, ik maak er bezwaar tegen dat wij nu de discussie, al gevoerd in de commissie, herhalen. Volgens mij hadden wij een ándere afspraak gemaakt. Maar goed, het gaat nu zo.

Ik verbaas mij erover dat mevrouw Evertz in feite zegt: voor ons is deze fusie al een feit. Ik wijs erop dat de gedeputeerde in de commissie duidelijk heeft aangegeven dat wij hier in de Staten niet al over een fusie hebben besloten. Ik vind dat het echt een stap te ver is wanneer nu wordt gedaan alsof er impliciet wél al is besloten. Mijn fractie denkt er anders over.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). In het Presidium is de vraag aan de orde geweest of deze discussie zou moeten worden voortgezet en een meerderheid was van oordeel dat dit onderwerp moest worden

geagendeerd. Dat betekent dat gedeelten van de in de commissie gevoerde discussie inderdaad worden overgedaan.

Verder verwijs ik naar het dictum van het kerntakenbesluit, waaruit blijkt dat een gezamenlijke subsidie is verstrekt voor een gezamenlijke taakstelling voor beide instellingen, van 2 miljoen. Wij kunnen als Staten hoog of laag springen, maar wij kunnen niet tot fusie besluiten. Immers, dat moeten de instellingen doen. Wij kunnen de instellingen echter wel een handje helpen om te gaan fuseren. Dát is wat er is besloten. Nogmaals, wat gaan wij doen als deze fusie niet doorgaat? Wat zijn dan de gevolgen?

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. De opmerking van de heer Beekman dat de fusie nog geen voldongen feit is en dat wij daar in principe nog ja of neen tegen moeten zeggen, is mij uit het hart gegrepen. Echter, ik vind het jammer dat er bij deze discussie steeds wordt gesproken over de "frictiekosten van de fusie". De fusie brengt geen frictiekosten met zich mee, voorzitter. De bezuinigingen die wij opleggen, brengen frictiekosten met zich mee. Laten wij deze zaken goed uit elkaar houden, dan voeren wij een zuivere discussie.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Ik ben blij met deze opmerking.

Voorzitter. Met de heer De Putter zijn wij van oordeel dat de nieuwe instelling op gepaste afstand van de provincie behoort te staan. Wij vinden het belangrijk dat in de statuten een bepaling wordt opgenomen als gevolg waarvan de provincie als toezichthouder kan optreden, bijvoorbeeld door al dan niet goedkeuring te hechten aan benoemingen van personen in de nieuwe raad van toezicht. Ook vinden wij dat er voor de nieuwe instelling ruimte moet zijn om te komen tot publiek-private samenwerking en om commerciële opdrachten binnen te halen.

Mijn fractie wenst het college veel succes en wijsheid toe bij het zoeken naar een breed gedragen oplossing. Gemakkelijk zal dat niet gaan, maar het moet toch uiteindelijk goed komen.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Is mijn conclusie juist dat het, ongeacht de kosten, voor de PvdA-fractie een feit is dat er een fusie komt?

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Ik vind dit een wat rare vraag, voorzitter. Wij hebben in het kader van de kerntakendiscussie besloten dat voor beide instellingen een taakstelling van 2 miljoen geldt. Daarnaast hebben wij aangegeven een bijdrage te willen leveren ter bestrijding van de frictiekosten. Er wordt nu onderhandeld over de hoogte van die kosten, waarbij de door mij genoemde juridische verplichting in acht moet worden genomen.

Nogmaals, wij hadden eerder een lager bedrag in het hoofd, maar waarschijnlijk komen wij op een hoger niveau uit. Ik kan daarover nu geen uitspraak doen; het is afhankelijk van de komende onderhandelingen. Wij moeten afwachten wat er in juni wordt gepresenteerd.

De heer **Haaze** (PVV). Voorzitter. Mag ik weten welk bedrag aan frictiekosten de PvdA-fractie eerder in het hoofd had?

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Wat wij ten tijde van de kerntakendiscussie in ons hoofd hadden, was een bedrag van acht ton tot anderhalf miljoen. Ik verwacht dat de frictiekosten uiteindelijk zullen uitkomen op een bedrag tussen vier en vijf miljoen, maar het ligt aan het college en is afhankelijk van datgene wat uit de onderhandelingen naar voren komt. Niettemin vind ik dat wij met betrekking tot deze kosten een reële verwachting moeten uitspreken.

De heer **De Putter** (VVD). De heer Beekman maakt er bezwaar tegen dat de commissievergadering wordt overgedaan. Daar zijn wij inderdaad mee bezig en helaas moet ook ik daar nu aan meedoen. Het is zonde van de tijd, voorzitter, terwijl de discussie in feite moet worden gevoerd wanneer er voorstellen en keuzemogelijkheden voor ons liggen.

Ik vraag mij af, voorzitter, op grond waarvan mevrouw Evertz komt op het door haar genoemde niveau van vier tot vijf miljoen. Mijns inziens kan zij op dit moment onmogelijk een goede inschatting maken. Zij kan wel stellen dat, als er personeel naar ons toe komt, wij nog veel hogere kosten hebben, maar het is allemaal afhankelijk van datgene wat die mensen moeten gaan doen, welke keuzes er worden gemaakt enz. De bandbreedte is mijns inziens veel groter dan tussen vier en vijf miljoen. Ik verbaas mij erover dat mevrouw Evertz hierover nu een uitspraak doet. Dat noemt men, geloof ik, "verwachtingenmanagement", maar ik spreek mevrouw Evertz nog wel, in juni, wanneer blijkt dat het niveau hoger is.

De **voorzitter**. Wellicht is het goed dat ik twee opmerkingen maak, een procedurele en een inhoudelijke. Wat de procedure betreft lijkt het ook mij niet verstandig om hier commissievergaderingen over te doen. Dat men over de politieke hoofdlijnen nog even met een statement wil komen, is begrijpelijk, maar ik zou de commissievergadering niet overdoen.

Verder wijs ik erop dat het college nu moet gaan onderhandelen en vervolgens met een voorstel zal komen. Tegen die achtergrond is het, in verband met de positie van de provincie, niet zo handig om hier nu al met elkaar van alles te bespreken. Niettemin: er is gezegd wat er is gezegd.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Ik was helemaal niet van plan om de in de commissie gevoerde discussie te herhalen, maar het onderwerp is als bespreekstuk geagendeerd. Voorts ga ik nu maar niet nader in op bedragen want kennelijk ligt dat enorm gevoelig. Mij gaat het erom dat er met betrekking tot dit dossier meer helderheid komt.

Voorzitter. Het is mij een lief ding waard wanneer er met betrekking tot deze kwestie een breed gedragen oplossing komt, zodat wij met z'n allen in juli de vlag uit kunnen steken.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Ik heb een korte vraag voor mevrouw Evertz en neem genoegen met een antwoord van één woord. Vindt zij nu wel of niet dat Provinciale Staten het besluit hebben genomen om deze fusie tot stand te brengen?

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Ik herhaal het dictum, voorzitter. Wij hebben besloten om beide instellingen een gezamenlijke taakstelling te geven van 2 miljoen.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter, betekent dit antwoord nu "ja" of "neen"?

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Voorzitter, ik ga aan dit soort dingen niet meedoen. Ik blijf herhalen wat het dictum vermeldt en wat wij hebben besloten.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. In de eerste plaats wil ik u melden waar ik het nu niet over zal hebben, en dat is de fusie. De instellingen hebben zelf besloten om te gaan fuseren en om het ons wat gemakkelijker te maken om te bezuinigen. Daar hebben wij met dank kennis van genomen.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. De heer Roeland zegt dat de instellingen zelf hebben besloten om te fuseren, maar dat is onjuist. Dat hebben wij ook in de commissie vernomen; het is bevestigd. Waarom denkt de heer Roeland nog steeds dat het is zoals hij het nu verwoordt?

De heer **Roeland** (SGP). Het is ook zo.

De heer **Van Dijen** (SP). U heeft het feitenrelaas toch ontvangen? Daarin zijn de notulen van het bestuurlijk overleg van 6 juli 2007 opgenomen, waarin wordt gesteld dat de organisaties zeggen dat er tijd is genomen om het besluit te nemen voornemens te zijn om op korte termijn te komen tot één organisatie, zulks vanwege de budgetten. Daaraan wordt toegevoegd: "Een dergelijk voornemen is voor de organisaties tot voor kort geen onderwerp van gesprek geweest." Hieruit komt toch naar voren dat het niet de wens van de instellingen zélf was, maar de wens van GS?

Doordat de geldkraan langzaam steeds verder dicht werd gedraaid, zagen de instellingen op een gegeven moment geen andere uitweg meer dan instemmen met fusie.

De heer **Roeland** (SGP). Ik had gezegd, voorzitter, dat ik het niet over de fusie zou hebben... Mijs inziens geeft de heer Van Dijen duidelijk aan dat hij mijn opmerking dat wij niet hebben besloten tot fusie, onderschrijft. Dat is aan de instellingen. Waar het om de bevoegdheden gaat, moeten wij het zuiver houden. De fusie raakt onze bevoegdheid niet en de heer Van Dijen geeft steun aan mijn opvatting hierover.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter, ik ga de heer Roeland niet nu al selectief luisteren verwijten, maar onderstreep toch dat ik zojuist heb aangegeven dat het niet zozeer gaat om datgene wat de instellingen zelf wilden, maar om de mogelijkheden die zij nog zagen om de belangen van hun stichtingen te dienen en om rond te komen. Nogmaals, de provincie draaide de geldkraan steeds verder dicht. Je kunt dit vergelijken met iemand die uitgehuwelijkt wordt. Die zegt "ja" voor het altaar, maar achter dat altaar staat iemand met een doorgeladen pistool en dus heb je geen keuze. Daar is ook hier sprake van, voorzitter. Ik zou zeggen: kom niet met het argument dat in officiële zin de instellingen hier zélf voor hebben gekozen. Neen, de provincie heeft ze daar naar toe begeleid.

De heer **Roeland** (SGP). Ik neem hier kennis van, voorzitter, en denk dat wij het vandaag hierover niet eens worden.

Mijn fractie onderschrijft de inhoud van de aan de orde zijnde brief. Ook ik wil de in de commissie gevoerde discussie niet overdoen, maar ik heb er toch behoefte aan om in te gaan op enkele punten waarmee wij het inderdaad volledig eens zijn.

Ook wij zijn er een voorstander van dat er een op de toekomst gerichte voorziening komt, een instelling die op creatieve en efficiënte wijze wordt ingevuld. Met andere woorden: geen heel grote instelling. Daar hebben wij vandaag-de-dag en ook in de toekomst het geld niet meer voor. Wij hebben het vandaag nog niet over verdergaande bezuinigingen, maar het zou best eens zo kunnen zijn dat wij op afzienbare termijn ook structureel nog meer bezuinigingen moeten doorvoeren. Met andere woorden: laten wij, en ook de instellingen, verstandig opereren. De nieuwe instelling moet op creatieve en efficiënte wijze worden opgericht, zodanig dat het in structurele zin zo weinig mogelijk geld kost.

Voorzitter. Mijn fractie is van oordeel dat een uiterste inspanning moet worden geleverd om te bereiken dat de frictiekosten zo laag mogelijk zijn.

De provincie heeft geen flappentap meer. Wij hebben nauwelijks nog flappen, en het worden er steeds minder. Wij moeten goed met onze centen omgaan, ook gelet op andere taken van de provincie, de echte kerntaken waarvan het Rijk zegt: provincie, dat zijn je wérkelijke taken en daar moet je je geld aan besteden. Ook de instellingen dienen ernaar te streven dat de frictiekosten zo laag mogelijk worden gehouden. Ik ga vandaag niet speculeren over de uitkomst van het overleg hierover, maar wens college en instellingen sterkte met het traject dat tot aan de zomervakantie moet worden gevolgd. Speculeren past overigens ook niet bij mijn Calvinistische levenshouding...

Voorzitter. Ik krijg de indruk dat de CDA-fractie vandaag over de frictiekosten ánders denkt dan zij deed tijdens het overleg in de commissie BFW. Ik ving toen op: tien miljoen is voor ons eigenlijk geen probleem, als het maar even onderbouwd wordt...

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Voorzitter, wij nemen afstand van deze opmerking. Wat de heer Roeland nu aangeeft, hebben wij absoluut niet gezegd. Ons gaat het wat de frictiekosten betreft om de argumentatie, en over de hoogte van die kosten hebben wij ons absoluut niet uitgesproken.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter, wat mij opvalt, is dat mevrouw De Milliano hieraan niet toevoegt dat een uiterste inspanning moet worden geleverd om de frictiekosten zo laag mogelijk te houden.

Ik wens het college nogmaals sterkte met het verdere proces en roep het college op om er inderdaad voor te zorgen dat er nog vóór de zomervakantie een goed eindvoorstel ligt dat door de Staten kan worden besproken.

De heer **Babijn** (CDA). Voorzitter. Ik had gedacht dat het over een andere zaak zou gaan dan nu het geval blijkt te zijn. Ik heb mij voor dit debat gemeld nadat ik de motie van de fractie van de SP kreeg. Ik dacht: dáár gaan wij het over hebben. Immers, in de commissie werd afgesproken dat wij het wat de brief van 7 januari betreft kort zouden houden. Maar goed, ik word nu uitgedaagd om op enkele zaken in te gaan.

Voor de commissievergadering van 17 januari heeft het college een feitenrelaas gegeven. Dat hebben wij gewogen en besproken. De CDA-fractie gaf aan dat zij over het fusieproces niet helemaal tevreden was. Met name de informatieverstrekking ten behoeve van de Staten vonden wij niet optimaal. Gedeputeerde De Reu heeft dit erkend en hij heeft toegezegd de Staten in het vervolg actief te informeren, en ze niet meer te voorzien van "non-informatie".

Een ander punt was de hoogte van de frictiekosten. Gelet op de rechtspositie van de

werknemers van beide organisaties was duidelijk dat aanzienlijke frictiekosten waren te verwachten. Ik baseer mij hierbij op onder meer de brief van 6 juni 2012 van Vijverberg Advocaten, waarin duidelijk wordt aangegeven hoe die rechtspositie is geregeld. Voorzitter, laat voor iedereen duidelijk zijn dat de CDA-fractie wat deze kosten betreft niet bij voorbaat een bedrag noemt. Immers, dit zal worden onderbouwd met inhoudelijke argumenten en eventueel worden aangevuld met alternatieven. Dat is voor het college een zware klus.

Verder hebben wij moeten constateren --en dat vonden wij erg jammer-- dat het in 2013 heeft ontbroken aan regie door de provincie. Overigens, ook de obstructie door de ZB heeft hier een rol gespeeld. Wij kunnen de aan de orde zijnde brief onderschrijven. Het college heeft in deze brief een duidelijk routepad uitgezet en ook is duidelijk dat het college de regie zal nemen en de Staten actief zal informeren. Ook de randvoorwaarden voor de organisaties zijn duidelijk. Na afloop van de commissievergadering heb ik begrepen dat men de handen ineen slaat en zo snel mogelijk rond de tafel gaat zitten om tot een goed onderbouwd plan te komen. Daarvan vormen de frictiekosten een onderdeel. Voorzitter, wij hopen dat college en organisaties in staat zullen zijn om dit dossier op een goede manier af te ronden, en wij wensen het college hierbij veel succes.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter, ik vind toch dat de heer Babijn wat gemakkelijk over de frictiekosten heen wandelt. In de commissie is over een bepaald bedrag gesproken, namelijk tien miljoen. Dat bedrag heeft de heer Babijn bij die gelegenheid niet genoemd, maar er is toch een suggestie blijven hangen in de zin van: als dat bedrag maar onderbouwd wordt, vinden wij het wel goed. Daar zou ik graag een reactie van de heer Babijn op willen hebben.

De heer **Babijn** (CDA). Voorzitter, ik noem geen bedrag en wacht het onderbouwde voorstel af. Het kan bedrag X zijn, of bedrag Y, maar ons gaat het erom dat het goed wordt onderbouwd. Op dit moment weet ik het niet, mede omdat het te maken heeft met de rechtspositie van de werknemers. De positie van iemand die dertig jaar bij zo'n organisatie heeft gewerkt, kunnen wij niet met een minimaal bedrag afdoen. Dat moeten wij ons goed realiseren. Ik hoop dat het college in staat zal zijn om op creatieve wijze tot een redelijk bedrag te komen, maar ik ga vooraf geen bedrag noemen.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. De heer Babijn hoopt dat het college creatief genoeg zal zijn. Wat ik in zijn betoog mis, is de hoop dat ook de instellingen creatief genoeg zullen zijn en ook de bereidheid zullen tonen om slim en creatief naar

oplossingen te zoeken waarbij de frictiekosten zo laag mogelijk blijven.

De heer **Babijn** (CDA). Natuurlijk gaan wij daarvan uit, voorzitter. Als deze twee partijen, college en ZB/SCOOP, rond de tafel gaan zitten, mag worden aangenomen dat zij serieus met elkaar omgaan en goed samenwerken. Onze partij is er altijd vóór dat dingen gezamenlijk worden aangepakt. Ik ga ervan uit dat ook ZB en SCOOP met creatieve voorstellen komen. Ik heb begrepen dat zij in het verleden al met bepaalde onderbouwingen zijn gekomen, die vervolgens niet acceptabel bleken te zijn. De Staten hebben die voorstellen nooit gezien; misschien hoeft dat ook helemaal niet. Hoe dan ook, er moet een eindvoorstel komen en ik ga ervan uit dat beide partijen samen met een goed onderbouwde opzet zullen kunnen komen.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Met de heer Babijn ben ik het eens waar hij erop doelt dat het nu spreken over de omvang van de frictiekosten, terwijl er nog niets van een voorstel ligt, niet gepast is. Wij moeten eerst van de organisaties een uitwerking krijgen. Op basis daarvan en gelet op de gevolgen ervan kunnen wij hier een debat voeren. Het is daarom dat ik in mijn betoog de frictiekosten niet aanhaal.

De motie waarover de heer Babijn heeft gesproken, heb ik inderdaad opgesteld. Daarin gaat het om de actieve informatieplicht van het college ten behoeve van de Staten. Na ampel beraad met enkele partijen is mij gebleken dat er voor deze motie geen meerderheid kan worden gevonden. Daarom hebben wij besloten om haar niet in te dienen. In plaats daarvan zullen wij een motie indienen waarmee de mening van de SP-fractie over dit dossier wordt weergegeven.

Voorzitter. Ik beperk mij tot drie opmerkingen, maar met het oog op de gewenste duidelijkheid moet ik wel enkele citaten uit het feitenrelaas en de notulen geven.

In de eerste plaats richt ik mij op het voornemen tot fusie en de uitspraken van de gedeputeerde daarover. Tijdens het interpellatiedebat van 15 november 2013 stelde de gedeputeerde dat het college van het geuite voornemen om te komen tot intensivering van de samenwerking --met uiteindelijk de mededeling van de raden van toezicht dat men tot het voornemen tot fusie had besloten-- met instemming kennis had genomen. In de toelichtende brief van 10 december werd gesteld: "Het streven naar een volledig samengaan van beide organisaties krijgt geleidelijk aan verder vorm. Wij namen destijds met belangstelling kennis van dit voornemen tot een intensieve vorm van samenwerking.". In antwoord op de vraag van de VVD-fractie "Is de fusie van SCOOP en de ZB op welke manier dan ook afgedwongen of opgelegd door GS?" antwoordt het

college op 5 november: "Neen, het betreft hier een besluit van beide raden van toezicht van 11 oktober 2012."

Voorzitter. Hiermee zijn drie verschillende momenten aangegeven waarop de gedeputeerde stellig ontkent dat de provincie ook maar enige bemoeienis heeft gehad met het vormen van een fusie tussen de ZB en SCOOP. Niettemin ervaren de raden van toezicht het anders. In het verslag van het bestuurlijk overleg van 6 juli wordt gesteld: "De in mei aangekondigde bezuiniging zet de samenwerking onder druk. Het hart van beide instellingen is met de bezuiniging, die in kort tijdsbestek de 50% overschrijdt, onder druk komen te staan. Voor de bestuurders en beide raden van toezicht is dit reden geweest om niet af te wachten maar nu het besluit te nemen voornemens te zijn om op korte termijn te komen tot één organisatie. Een dergelijk voornemen was tot voor kort geen onderwerp van gesprek.". Door de aangekondigde extra bezuinigingen worden de instellingen in één maand tijd gedwongen om te fuseren.

Voorzitter. Op 24 augustus 2011, na het verschijnen van een bericht in de krant over een mogelijke fusie, stelt de VVD-fractie opnieuw schriftelijke vragen. In zijn beantwoording van 27 september stelt het college: "Vanuit ons perspectief moet in dit kader worden onderzocht of het meerwaarde heeft om op termijn, via een natuurlijk proces, tot één organisatie te komen. Zoals vermeld, is er geen sprake van een voornemen tot fuseren van beide instellingen.". Toch, voorzitter, blijkt dat het college wel degelijk een rol speelde in verband met het voornemen tot fusie. In de brief van 29 juni 2011 geeft de heer Brandenburg aan dat hij erover verbaasd is dat het college in zijn brief aangeeft dat SCOOP en ZB een tijdpad moeten aangeven waarmee moet worden toegewerkt naar één organisatie. Dat betekent in zijn beleving een fusie, "hetgeen nooit is gecommuniceerd en ook de nodige onrust zal geven.". Ook verwijs ik naar het verslag van de vergadering van de raad van toezicht van de ZB, waarin die raad vaststelt dat de provincie duidelijk de samensmelting van beide organisaties voor ogen heeft.

Het tweede onderwerp betreft de benoeming van bestuurders. Ook wat dit betreft claimt de gedeputeerde dat de provincie nadrukkelijk geen rol heeft gespeeld. Tijdens het interpellatiedebat van 15 november stelt hij: "...omdat het college van GS zich niet bemoeit met de benoeming van bestuurders. Dat is steeds het credo geweest.". Een ander citaat betreft de vergadering van de commissie BFW van 8 november 2013: "Het is aan de nieuwe gefuseerde organisatie om een keuze te maken voor haar bestuurder.". Voorts wordt in de toelichtende brief van het college van 10 december 2013 gesteld: "Ook vindt ons college dat de benoeming van bestuurders van de nieuwe

organisatie aan de nieuwe raad van toezicht is.". Het verslag van het bestuurlijk overleg tussen ZB, SCOOP en het college van 22 augustus 2013 vermeldt: "In de gezamenlijke reactie van ZB en SCOOP op de brief van GS schrijven de bestuurders dat de verantwoordelijkheid voor de bestuurder van de fusie-organisatie bij de raden van toezicht ligt. Beide voorzitters zullen hierover met GS in overleg treden. De heer De Reu zegt dat GS dit proces aan de raad van toezicht overlaat."

Niettemin, voorzitter, blijkt dat het college zich wel degelijk bemoeit met en voor zichzelf een rol ziet waar het gaat om de benoemingen. Immers, in het verslag van het zojuist genoemde bestuurlijk overleg komt een gedeelte voor dat niet in de samenvatting van het feitenrelaas is opgenomen, luidende: "Het benoemen van de leden van de raad van toezicht door de provincie en het daarbij op z'n minst op de hoogte gebracht worden van de voordracht van de raad van bestuur, zijn voor het college belangrijke punten.". Het verslag betreffende SCOOP, van 11 september 2013, vermeldt: "Het college van Gedeputeerde Staten heeft aangegeven te gaan over de benoeming van de leden van de raad van toezicht en iets te mogen vinden van de benoeming van de bestuurders.". Ook verwijs ik naar het verslag van de bijeenkomst van de raad van toezicht, gehouden op 30 mei: "De heer Boerma meldt dat er bij de gedeputeerde een ander beeld bestaat over de aanstelling van een nieuwe directeur van de ZB, na het vertrek van de heer Brandenburg. GS wil dat de ZB geen directeur voor onbepaalde tijd aanstelt, fuseert met SCOOP en heeft een kandidaat voor ogen. De heer De Hooge constateert dat er sprake is van iemand op een bepaalde post te willen hebben en van geld."

Vervolgens richt ik mij op het derde, het laatste onderwerp, de nieuwe organisatie: hervlechting of ontvlechting. Voorzitter. Tijdens het interpellatiedebat heeft de heer De Reu gezegd: "Wij hebben meegegeven dat wij, gelet op het grote verschil tussen enerzijds de ZB en anderzijds SCOOP, het wenselijk vinden dat er statuten worden opgesteld die vergelijkbaar zijn met die van de andere gelieerde instellingen, zoals SCEZ en het Zeeuws Museum.". In de toelichtende brief van 10 december wordt gesteld: "De basishouding van ons college is steeds geweest dat de organisaties zelf als eerste aan zet zijn om de fusie verder vorm te geven."

Wat ons betreft, voorzitter, wordt hiermee een duidelijk beeld geschetst. Het college wenst dat de organisatie zo zelfstandig mogelijk verder gaat, maar erkent dat het niet over de statuten gaat en is daar eigenlijk wel blij mee, of toch niet? Gedeputeerde Van Heukelom stelde tijdens de vergadering van de commissie BFW, gehouden op 29 november 2013: "Het is belangrijk te weten wat de nieuwe organisatie gaat doen. De statuten zijn hierbij een probleem. Spreker vindt het de beste

oplossing wanneer in die statuten de provincie iets te zeggen heeft vanwege de prestatieafspraken.". Verder verwijs ik naar het bestuurlijk overleg, gehouden op 22 augustus, waarbij is gesteld: "Het algemeen uitgangspunt is dat GS in de nieuwe fusieorganisatie niet op afstand wil staan, zoals nu het geval is bij de ZB."

Voorzitter. Ik heb alle feitenrelazen en de bijgeleverde documenten van GS goed bestudeerd. Ik heb mij nu beperkt tot drie hoofdonderwerpen, maar er zijn er nog meer. Ik meen te hebben aangetoond dat het verhaal dat wij, Provinciale Staten van Zeeland, constant van GS te horen krijgen, haaks staat op de standpunten die het college inneemt in het bestuurlijke overleg met de fusiepartners. Ik kan dan ook niet anders concluderen --mijn fractie is daarvan overtuigd-- dan dat de Staten onjuist worden geïnformeerd. Welnu, juiste informatie is nu juist de basis waarop wij onze controlerende taak moeten uitvoeren. Zonder die basis --wij moeten ervan uit kunnen gaan dat de informatie die wij krijgen altijd correct is, tijdig wordt verstrekt en op waarheid is gebaseerd-- is er geen vertrouwen. Op het moment dat er geen vertrouwen is, moet je een motie van wantrouwen indienen en het vertrouwen in een gedeputeerde opzeggen. Bij deze, voorzitter.

De **voorzitter**. Ik beschik op dit moment nog niet over de motie, die thans wordt gekopieerd. Ik vind het van belang dat de leden er nu eerst kennis van nemen. Daarom stel ik voor om de vergadering even te schorsen totdat de motie is verspreid.

De heer **Van Dijen** (SP). Misschien is het verstandig om eerst even naar de heer Haaze te luisteren...

De vergadering wordt voor enkele minuten geschorst.

De **voorzitter**. Door het lid Van Dijen is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 31 januari 2014;

overwegende dat:

- het college van Gedeputeerde Staten actief heeft toegewerkt naar een fusie tussen SCOOP en de ZB;

- het college van Gedeputeerde Staten in de nieuwe fusieorganisatie niet op afstand wil staan, zoals nu het geval is bij de ZB;

- het college van Gedeputeerde Staten een belangrijke rol voor zichzelf ziet in de nieuwe organisatie als het gaat om het benoemen van de

raad van toezicht en actief betrokken wordt bij de benoeming van de leden van de raad van bestuur;
- het college van Gedeputeerde Staten tegenover Provinciale Staten altijd heeft volgehouden dat het geen bemoeienis heeft (gehad) bij de totstandkoming en vorming van de nieuwe fusieorganisatie, en "op afstand staat";
- het college van Gedeputeerde Staten zijn controlerend orgaan, Provinciale Staten, bewust onjuist en onvolledig heeft geïnformeerd en daarmee heeft misleid;
- hiermee onvoldoende basis is ontstaan om te kunnen vertrouwen op informatie die het college van Gedeputeerde Staten verschaft;

spreken uit: een gebrek aan vertrouwen in het functioneren van gedeputeerde De Reu;

roepen hem op om per direct af te treden;

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 1.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Zoals ik al bij interruptie heb aangegeven, ben ik wat verrast door de wijze waarop deze kwestie nu wordt behandeld.

Ik wil mij beperken tot drie punten die uit de commissiebehandeling naar voren zijn gekomen en voor ons van belang zijn. Het eerste punt is dat door de Staten niet is besloten om tot een fusie te komen, óók niet impliciet. Wij hebben besloten om te bezuinigen, en volgens mij besluit je alleen tot een fusie wanneer die iets oplevert. Dat is wat mij betreft een belangrijk uitgangspunt, ook voor het vervolg.

Het tweede punt is dat wij met betrekking tot de frictiekosten een bijdrage zouden leveren. Ik onderschrijf wat dit betreft het betoog van de heer De Putter: een bijdrage is iets anders dan dat wij hiervoor voor 100% aan de lat zouden staan.

Het derde punt is dat wij vooruit kijken naar juni, het moment waarop er een goed onderbouwd plan moet komen, zodat er een toekomstbestendige organisatie ontstaat die past bij de taken waarmee de provincie te maken heeft. Wij gaan geen organisatie "in de lucht houden" die zich bezighoudt met taken die niet meer tot ons pakket behoren. Het gaat hierbij wat ons betreft om een logische keuze, op grond van de gevoerde kerntakendiscussie. Wij vinden voorts dat in juni het moment komt om tot een weging te komen.

Over de motie kunnen wij kort zijn: wij beschouwen dit als een bijzonder zwaar middel en vinden de argumentatie niet sterk genoeg.

De heer **Van Dijen** (SP). U vindt de argumentatie niet sterk genoeg, maar komt u dan eens met uw éigen inhoudelijke argumenten op grond waarvan u

de motie niet kunt steunen. Staan er naar uw mening onjuistheden in de motie? Zo ja, waar dan?

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Er ontstaat nu een discussie waarbij ik moet "bewijzen" waarom ik de mening van de heer Van Dijen niet deel. Welnu, dat is niet de manier waarop wij hier werken. Mijn fractie heeft dezelfde feiten aangetroffen in de stukken, maar zij komt tot een andere beoordeling.

De heer **Van Dijen** (SP). Uw woorden komen neer op: daar zitten wij hier niet voor. Welnu, wij zitten hier juist wél om te discussiëren op basis van de inhoud en om op basis van argumenten meningen te verwoorden. U zegt dat u de feiten heeft gelezen en tot een andere conclusie bent gekomen, maar u licht niet toe waarom u die andere mening heeft, op basis van welke argumenten, zinsneden, citaten enz. u de motie een te zwaar te middel vindt of onwaar acht. Dat hoor ik graag van u, want dan kunnen wij het over de inhoud hebben.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Ik heb al gezegd dat wij mijns inziens in juni tot een weging kunnen komen, op het moment dat wij het gehele dossier bespreken, in samenhang. Dan pas weten wij wat eruit is gekomen. Ik vind het nu te vroeg om tot een weging te komen. De heer Van Dijen gebruikt zware woorden en stelt dat de gedeputeerde de Staten bewust heeft misleid --als dat niet het geval is, is er geen grond voor een motie van wantrouwen-- maar daarvoor zie ik geen argumentatie. Ik zie geen argumenten op grond waarvan zou blijken dat de gedeputeerde ons bewust heeft misleid. De heer Van Dijen kan mij vragen waarom ik dat zo vind, aangezien hij een andere mening heeft, maar dan zou ik hem willen vragen om goed te onderbouwen waarom hij van oordeel is dat de gedeputeerde ons bewust heeft misleid.

De heer **Van Dijen** (SP). Ik heb net drie kantjes voorgelezen, met allerlei citaten. Ik heb enerzijds verwezen naar datgene wat het college tijdens bestuurlijke overleggen heeft uitgesproken en laten optekenen, en anderzijds naar datgene wat de gedeputeerde tijdens het interpellatiedebat en in de commissie tegenover de Staten heeft gezegd. Die zaken staan haaks op elkaar. Wordt mij gevraagd om aan te geven waarom ik een motie van wantrouwen wél terecht vind, dan moet ik zeggen dat ik dat zojuist met drie kantjes heb gedaan.

Daar staat tegenover, voorzitter, dat ik van de heer Beekman geen enkel argument hoor voor zijn stelling dat de motie als een te zwaar middel moet worden gezien. Natuurlijk kunnen wij weer wachten tot juni, maar wij wachten nu al tweeënhalve maand. Wij hebben twee feitenrelazen gekregen en veel partijen vinden nú al dat het momentum voorbij is. Straks, in juni, gaat het nog

slechts over de frictiekosten. Ik voorzie dat er dan in feite niets gebeurt omdat men zal zeggen: het is een gepasseerd station en het gaat de laatste maanden beter. Neen, voorzitter, nú is het moment om te spreken over de rol van het college en straks, in juni, gaan wij het over de frictiekosten hebben.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter, ik zal één punt noemen. De heer Van Dijen verwijt de gedeputeerde dat hij tegenover de Staten heeft gezegd dat het de keuze van de organisaties is om te gaan fuseren. Hij geeft aan dat de gedeputeerde wat dit betreft twee verschillende verhalen heeft verteld. De opvatting van mijn fractie is dat er heel duidelijk een bezuinigingstaakstelling is opgelegd en dat de organisaties naar aanleiding daarvan hebben gezegd: om daar invulling aan te geven, gaan wij fuseren. Dat wegen wij anders dan de SP-fractie doet. De heer Van Dijen stelt in feite: omdat het college zóveel heeft bezuinigd, heeft het de organisaties gedwongen om te fuseren. Het verhaal van de gedeputeerde is: ik heb een bezuinigingstaakstelling, daar moeten de instellingen een vervolg aan geven en hoe ze dat doen, is aan die instellingen; als zij besluiten om het door middel van een fusie te doen, is dat hún keuze. Vervolgens stelt de heer Van Dijen dat de gedeputeerde de Staten heeft misleid. Ik behoef hier de gedeputeerde niet te verdedigen, want dat kan hij prima zélf, maar ik deel deze mening van de heer Van Dijen niet.

De heer **Haaze** (PVV). Voorzitter. In de voor ons liggende brief van GS is een aantal randvoorwaarden opgenomen. Deze voorwaarden dienen, wat GS betreft, als richtinggevend kader. Het betreft een aantal SCP-taken, de structurele subsidie die zich richt op het meerjarig onderzoek, een actieve rol in de samenwerking met andere instituten die onderzoek verrichten, taken die zijn gericht op de ontwikkeling van jongeren inclusief het leggen van dwarsverbanden tussen disciplines, uitvoering van de huidige bibliotheektaak, de wetenschappelijke bibliotheek en de wetenschappelijke steunfunctie en inschakeling van SCOOP voor het opstellen van de Zeeuwse Atlas, met daarin cijfers over de economie.

In het traject van de implementatie van de bezuinigingen ad 2 miljoen behoort, wat mijn fractie betreft, de zelfkritische houding van beide instellingen van betekenis te zijn. Ik denk hierbij aan de door de Staten in december 2012 geformuleerde kerntaken, die door de instellingen als uitgangspunt dienen te worden gehanteerd bij het vormgeven aan de nieuwe organisatie. Ik hoor graag van de gedeputeerde of hij écht van mening is dat de nieuwe taken, zoals door het college geformuleerd in de voorliggende brief, gerekend kunnen worden tot de genoemde kerntaken. Ik vraag hem om hierbij rekening te houden met het

feit dat de door SCOOP gepubliceerde cijfers en tabellen in belangrijke mate vrij beschikbaar zijn bij bijvoorbeeld het CBS. Ik vraag hem ook om rekening te houden met het feit dat professionele instellingen, zoals de University of Applied Sciences en de University College Roosevelt, zich al bezighouden met het verrichten van onderzoek. Deze "koek" moet, met de aanwezigheid van SCOOP, met een instelling méér worden verdeeld. Die koek wordt niet groter.

Is de gedeputeerde van mening dat het per definitie neerleggen van allerhande onderzoeksvragen bij slechts één organisatie van deze tijd is? Wellicht is hij ervan overtuigd dat hetzelfde product niet voor een lagere prijs elders te halen is. Ik hoor het graag.

Voorts, voorzitter, ben ik benieuwd of de gedeputeerde een bedrag in zijn hoofd heeft waar het gaat om de uiteindelijke bijdrage van de provincie ter bestrijding van de frictiekosten.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Bij het einde van de vergadering van de commissie BFZ zei de gedeputeerde: wij zijn al heel goed in overleg met ZB en SCOOP; de resultaten van de eerste overleggen ogen heel positief. Tijdens die vergadering kreeg de gedeputeerde een spervuur van vragen, ook van de zijde van GroenLinks, en mijns inziens heeft hij al die vragen zo volledig mogelijk beantwoord. Ik had een goed gevoel, in de zin van: we zijn er wat verschillend ingegaan maar ik heb de gedeputeerde niet op een onwaarheid kunnen betrappen. Bij het einde van de vergadering viel de term "Een broedende kip niet storen" en werd er gezegd: college, ga je gang; er is sprake van goed overleg. Voorzitter, ik denk dat wij het nu zo moeten laten en de resultaten hiervan moeten afwachten. Daarbij stel ik overigens wel een keiharde voorwaarde: voor het zomerreces dient er een eindvoorstel te liggen.

Voorzitter. Van mij hoort u in verband met de frictiekosten geen bedragen. Ik heb daar maar één opmerking over: doe het zo eerlijk mogelijk, op basis van feiten.

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. Ik sta enigszins voor een dilemma. Tijdens de commissievergadering werd afgesproken dat de daar gevoerde discussie niet zou worden overgedaan, maar omdat deze zaak als bespreekstuk is geagendeerd, zijn er niettemin allerlei vragen en opmerkingen naar voren gebracht die mijns inziens in de commissie thuishoren of besproken zouden moeten worden op het moment dat aan de Staten een compleet voorstel is voorgelegd. Over dat voorstel zal eind mei, begin juni in de commissie gesproken kunnen worden. Het wordt in de laatste statenvergadering voor het zomerreces aan de orde gesteld.

Ik hoop, voorzitter, dat men het mij toestaat dat ik mij houd aan de in de commissie gemaakte afspraak, ook omdat al is gezegd dat, wanneer wij hier "en plein publique" allerlei bedragen gaan noemen in verband met de frictiekosten, het wel bijzonder lastig onderhandelen wordt. Daar ga ik dus niet op in. Ook bepaalde fracties hebben gezegd dat wij dat niet moeten doen; daar ben ik het mee eens. Verder kan ik mij vinden in die lijn die is gekozen door de fractie van D66 en die neerkomt op: kijk liever vooruit. Dat is ook in de commissie gewisseld: wij hebben een probleem op te lossen en dat zullen wij ordentelijk doen, samen met de instellingen, terwijl de Staten uiteindelijk het laatste woord hebben.

Het is niet zo, voorzitter, dat wij hiermee blanco, "bij nul", beginnen. Wij hebben in het kader van de kerntakendiscussie de Staten voorstellen voorgelegd, die vervolgens met een grote meerderheid zijn aangenomen. Een van de uitspraken die in dit verband zijn gedaan, is dat wij met de hierbij betrokken instellingen streven naar een toekomstbestendig kennis- en informatiecentrum of -platform. Ook de beantwoording van de vraag hoe wij dit uiteindelijk gaan noemen, is aan de Staten. Daar zullen wij voorstellen voor doen. Dat, voorzitter, is de richting. Hoe wij dit precies gaan invullen... Het is in juni aan de Staten om daar een definitief besluit over te nemen.

Echter, er zijn wel al bepaalde voorwaarden gesteld, die inmiddels ook her en der zijn gewisseld. Het moet zo goed mogelijk aansluiten bij de kerntaken van de provincie. Er is immers een kerntakendiscussie gevoerd en wellicht wordt er ooit wéér een kerntakendiscussie gevoerd, bijvoorbeeld omdat er weer minder middelen beschikbaar komen, maar het lijkt mij niet verstandig om dat op dit moment te doen. Verder hebben wij gesteld dat de toekomstige taken moeten passen bij het budget dat beschikbaar is. Men kan zeggen dat bepaalde taken niet worden uitgevoerd, maar men kan ook zeggen dat sommige taken minder intensief worden uitgevoerd, zodat daarmee minder menskracht en geld zijn gemoeid. Het zijn allemaal zaken, voorzitter, die door beide instellingen moeten worden uitgewerkt.

Natuurlijk hebben wij, als kwalificatie voor de frictiekosten, gezegd dat die kosten aanvaardbaar moeten zijn. Ook die kwestie is aan de Staten, in juni. In de commissie heeft de heer Van Heukelom een uitspraak gedaan over datgene wat wij als eerste voorstel hebben gekregen en dat naar onze mening in totaliteit op ongeveer 10 miljoen uitkomt. Daarvan heeft het college gezegd dat het niet acceptabel is. Wij zijn hierover in gesprek met de instellingen. Zij gaan na hoe zij dit op een andere manier aan ons kunnen voorleggen. Daar hebben ze veel werk aan; ze zullen in verband met het sociaal plan terugmoeten naar hun medewerkers

en de bonden. Dat is wat ze nu allemaal aan het doen zijn. Het is dus zeker niet zo dat de instellingen nu zitten te wachten totdat wij alsnog akkoord gaan. Ze hebben in de desbetreffende vergaderingen goed naar de Staten geluisterd.

Voorts hebben wij gezegd dat de specifieke invoering van de nieuwe organisatie nog tijd zal vergen. Dat weten wij niet precies, maar wij hebben de instellingen gezegd: begin hiermee pas in juni, wanneer de besluiten zijn genomen, omdat u dan pas echt weet waaraan u toe bent.

Voorzitter. Ik schets kort de situatie waarvan op dit moment sprake is, mede gelet op het verzoek van mevrouw Evertz en anderen aan het adres van het college om de regie te nemen. Laat ik het zó zeggen: wij nemen de regie over het proces en het tempo daarvan, zodat er inderdaad nog voor het zomerreces een voorstel aan de Staten kan worden voorgelegd. Terugrekenend in de tijd betekent dit dat de instellingen vóór of op 1 mei klaar moeten zijn met hun huiswerk. Ook dat is al in de commissie aan de orde geweest. De instellingen hebben gezegd dat zij daartoe in staat zijn. Wij wachten dit af en wij zullen dit regisseren. Men is het wat dit betreft met ons eens; er is een hele tijdsplanning gemaakt, met activiteiten en mijlpalen die nodig zijn. Wij zullen de commissie hierover tussentijds informeren, hetzij mondeling, hetzij schriftelijk.

Voorts hebben wij met de instellingen afgesproken dat er voor en met de Staten een bijeenkomst zal worden georganiseerd om --in samenspraak met externen, waaronder University College Roosevelt, de HZ en misschien ook landelijke partijen-- van gedachte te wisselen naar aanleiding van de vraag hoe zo'n toekomstbestendig kennis- en informatieplatform zou kunnen functioneren. Hoe moet zo'n centrum er uitzien en wat voor type taken voert het uit? Sommige fracties hebben hier al opvattingen over, in de zin van: dit en dat zouden ze niet moeten doen, dit en dat kan door de markt of een bank worden gedaan, dit en dat kan goedkoper worden gedaan en er zou moeten worden gesplitst in een marktgerichte organisatie, voorheen SCOOP, en een wetenschappelijke bibliotheek-organisatie, voorheen ZB. Wij zullen deze gedachten zeker meegeven, maar het is nu aan de instellingen om samen met de Staten inhoud te geven aan een dergelijk nieuw platform/centrum. Wij zullen ruim voor 1 mei, ergens in maart of april, in de sfeer van Zicht op Beleid iets symposium-achtigs organiseren en de Staten uitnodigen om hieraan mee te doen. Waarschijnlijk zal dit, gelet op recente ontwikkelingen, gekoppeld kunnen worden aan de gedachtevorming over de regionale nieuwsvoorziening. Ook op dat terrein zijn er allerlei ontwikkelingen gaande.

De beantwoording van de vraag, mijnheer Haaze, of dit alles past bij de kerntaken van de

provincie, is aan de Staten. Tijdens de kerntakendiscussie, gevoerd in december 2012, zijn verschillende varianten genoemd. Het basale model 1 is niet door de Staten overgenomen. Het is een 1-plus geworden, gelet op de specifieke situatie van Zeeland. Ook dit gegeven kan straks worden gekoppeld aan de discussie en de besluitvorming over het nieuwe platform/centrum. Vraagt men mij, voorzitter, of ik van mening ben dat alle door ons geschetste taken passen bij de kerntaken van de provincie, dan is mijn antwoord natuurlijk: ja. Anders zouden wij de nu voorliggende brief niet hebben geschreven.

Natuurlijk is het zo, voorzitter, dat men de markt op kan. Daarbij zullen prijzen gehanteerd moeten worden die marktconform zijn. Tot nu toe mocht men dat van ons niet en dus zal er sprake moeten zijn van een ander type organisatie, een andere rechtspersoonlijkheid. Ook daarover zijn wij in gesprek. Een en ander zal tot uitdrukking worden gebracht in de statuten. Ook daarover nemen de Staten in juni een besluit. Wij zijn het hele pakket aan het uitwerken en tussentijds worden de Staten geïnformeerd over de stand van zaken.

De heer De Putter heeft een vraag gesteld over de wetenschappelijke steunfunctie van de bibliotheek en het opnieuw bezien van de taakstelling. Natuurlijk, voorzitter, hoort dit erbij. Het is dus niet zo dat men nu zegt: wij plakken die twee organisaties aan elkaar en verzinnen er daarnaast nog iets bij. Neen, men gaat na hoe die informatiefunctie, die onderzoekskant en die wetenschappelijke steunfuncties gezamenlijk vorm kunnen krijgen, al was het maar omdat men het met veel minder geld moet doen. In feite geldt dit voor alle onderdelen die de ZB in zich draagt, zij het dat wij ons even buiten de openbare bibliotheek-functie houden. Immers, dat is een kwestie die met de gemeente Middelburg moet worden besproken, en dat gaat men ook doen.

Ik denk dat het goed is, voorzitter, dat enkele leden van de Staten onderscheid maken tussen fusie en bezuinigingen. Dat die zaken met elkaar te maken hebben, is logisch maar het is goed om vast te stellen dat de frictiekosten een gevolg zijn van de bezuinigingen en dat die kosten op zich niets met de fusie te maken hebben.

Voorzitter. In antwoord op het betoog van de SP-fractie wijs ik erop dat wij bij onze informatievoorziening, in twee categorieën feitenrelaas, de Staten alle documenten hebben gegeven die wij hadden. Zo is onlangs zelfs een conceptbrief verstrekt die wel in bespreking is geweest maar nooit is verstuurd. Welnu, daaruit kan men zijn conclusies trekken en dat doet de heer Van Dijen ook. Terecht stelt de heer Beekman dat hij daar weer andere conclusies aan verbindt. Dat zegt iets over de wijze waarop er naar de feiten kan worden gekeken, al dan niet leidend tot de vraag of ik de Staten zou hebben misleid.

Voorzitter. In het betoog van de heer Van Dijen heb ik enkele citaten gehoord die ik niet ken. Die citaten betreffen interne verslagen van beide instellingen, waarover de heer Van Dijen blijkbaar beschikt.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Ik heb geciteerd uit de notulen van het interpellatiedebat van 15 november, uit de feitenrelazen, uit de toelichtende brief van het college van 10 december, uit de antwoorden die zijn gegeven op vragen van de VVD-fractie, uit verslagen van bestuurlijke overleggen enz. enz. Het zijn allemaal openbare stukken waaruit ik heb geciteerd, met uitzondering van het verslag van de vergadering van de raad van toezicht van 30 mei, waarin de heer Brandenburg zegt dat het college wil dat er bij de ZB geen directeur voor onbepaalde tijd wordt aangesteld, dat het college wil dat er wordt gefuseerd en dat het college een kandidaat voor ogen heeft. Dat is het enige citaat dat niet openbaar is.

De heer **De Reu** (GS). Nu noemt u zoiets... Wat er intern in de instellingen gecommuniceerd en gebezigd wordt, laat ik voor hun rekening. Wij hebben onze informatie ten behoeve van de Staten gebaseerd op datgene wat wij in ordentelijk overleg met de instellingen hebben gebezigd. Dat daar intern over gesproken, geschreven en gedaan wordt... Dat kan zo zijn en daar zal ongetwijfeld ook een bepaalde interpretatie van de hierbij betrokken mensen inzitten. Misschien heeft het ook een functie, intern in de instelling, om het dusdanig te brengen dat er in feite wordt gezegd: ja, maar het moet van de provincie. Het is dan goed denkbaar dat men statenleden benadert met de opmerking: kijk eens, wat hier intern over is gezegd. Daar neem ik afstand van. Met alle respect, mijnheer Van Dijen, als u dit mengt... Het selectief shoppen in het feitenrelaas, wat u doet, hiermee gecombineerd... Dat vind ik toch een bepaalde manier, waarvan ik moet zeggen dat ik er geen behoefte aan heb om er gedetailleerd op in te gaan.

Voorzitter. Wat betreft de feiten die wij de Staten hebben voorgelegd, gaat het om verschillende momenten, voor en na het bezuinigingsbesluit. Er zijn in de beginfase plaatjes voorgeschoteld waar ik zo mijn twijfels over had. Dat heb ik ook in een conceptbrief verwoord en de heer Brandenburg schrok daar nogal van. Wat de heer Van Dijen niet vermeldt, is datgene wat twee maanden later gebeurde. Toen hebben wij een definitieve brief verstuurd, waarin staat: onderzoekt u of het ook anders kan.

Voorzitter. Wij hebben in ons overleg met deze bestuurders volwassen toezichthouders aangetroffen die strategisch naar de toekomst hebben gekeken en die hebben overwogen: wij zullen een aantal dingen op een andere leest

moeten schoeien. Gelet op het respect dat ik heb voor die bestuurders zou ik niet durven zeggen dat zij zich laten ringeloren door een gedeputeerde of door het college van Gedeputeerde Staten. Zij nemen hun eigen beslissingen en hebben hun eigen keuzes gemaakt. Ik vind het van weinig respect voor deze bestuurders getuigen wanneer wordt gesteld dat zij door een gedeputeerde of een college van GS gedwongen zouden zijn om iets te doen dat zij niet willen. Ik neem daar afstand van.

Voorzitter. De heer Haaze kan ik zeggen dat ik al heb aangegeven wat onze opvatting is over de nieuwe taken. Waar het gaat om de provinciale invloed en de statuten hebben wij in onze brief van 7 januari, blz. 5, uitvoerig aangegeven hoe wij tegenover die statuten staan. Ook daarvan kan niet worden gezegd dat wij er in het overleg met de instellingen op "nul" mee beginnen. Op dit moment moet worden geconstateerd dat de statuten van de ZB en die van SCOOP aanzienlijk verschillen. Terecht hebben de instellingen ons gevraagd: wat wilt u nu, aan welk type statuten moeten wij gaan werken? Zij hebben wat dit betreft juridische adviseurs ingeschakeld en wij hebben in dit verband gesproken over gepaste afstand en gevraagd om te kijken naar andere instellingen die wij recentelijk van statuten hebben voorzien, waaronder SCEZ en Zeeuws Museum. Hierover kan verschillend worden gedacht --en daarover kunnen in juni opmerkingen worden gemaakt-- maar ik ben van mening dat wij in onze brief helder hebben verwoord hoe wij hierover denken.

Voorzitter. Ik hoor met genoegen dat de heer Harpe tegen het college zegt: gaat u aan de slag. Wij hebben om enige ruimte en rust gevraagd om dat te kunnen doen, zonder dat wij voortdurend hierover uitvoerige en openbare discussies voeren. Nogmaals, het is aan de Staten om hierover in juni een oordeel te vellen.

De heer **Aalfs** (D66). Voorzitter. Er is genoeg gezegd over twee autonome instellingen.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Voorzitter. De in eerste termijn in verband met de frictiekosten genoemde bedragen komen voor rekening van onze PvdA-fractie. Dat is wat wij in ons hoofd hadden. Met alle uit de onderhandelingen naar voren komende lagere bedragen zijn wij natuurlijk content. In elk geval hopen wij dat er in juni sprake zal zijn van een breed gedragen oplossing.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Wij interpreteren de feiten anders dan de SP-fractie. Wij zijn niet overtuigd door het verhaal van de heer Van Dijen. Dat neemt niet weg dat er sprake is van een motie van wantrouwen. Ik had van de gedeputeerde een wat omvangrijker verdediging verwacht, waaruit zou blijken dat hij zo'n motie serieus neemt. Hoe dan ook, duidelijk mag zijn dat

wij ons niet kunnen vinden in de opvattingen van de SP-fractie.

De heer **Babijn** (CDA). Voorzitter. Wij zullen de motie van de SP-fractie absoluut niet steunen. De gedeputeerde heeft ons zeker niet bewust onjuist geïnformeerd. Dat is een interpretatie die wij niet kunnen onderschrijven. De gedeputeerde heeft gedaan wat hij op een bepaald moment moest doen. Misschien had het allemaal wat duidelijker gekund, maar met deze motie wordt de integriteit van de gedeputeerde aangetast en daar wensen wij niet aan mee te werken.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Ik zou heel graag met de andere fracties van gedachte willen wisselen over de inhoudelijke aspecten, de citaten die ik heb gegeven en de door mij aangegeven tegenstrijdigheden. Ik vind het erg jammer dat er daarvoor nu te weinig tijd en gelegenheid is. Gelet op de beperkte spreektijd moet ik het hierbij laten.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Ik vind het door de SP-fractie ingezette middel bijzonder zwaar en ook vind ik het jammer dat er nu geen inhoudelijk weerwoord komt op datgene wat de gedeputeerde heeft gezegd. Dat maakt veel duidelijk. Ik vraag mij af --en daarop krijg ik graag een reactie-- in hoeverre de SP-fractie nog open stond voor de mogelijkheid dat de conclusie in de loop van de tijd anders zou kunnen zijn. Immers, men riep al in november in de PZC dat er een motie van wantrouwen zou worden ingediend. Intussen is er heel veel gebeurd. In hoeverre heeft de SP-fractie die gebeurtenissen nog meegewogen?

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. De opmerking van de gedeputeerde dat ik selectief zou shoppen, werp ik verre van mij. Ik heb gekeken naar datgene wat in het feitenrelaas staat en naar wat er is gezegd. Dat heb ik gelegd naast de door de gedeputeerde gegeven antwoorden tijdens het interpellatiedebat van 15 november 2013 en de commissievergadering. Ik ben dus niet bezig met selectief shoppen. Neen, ik ga na met betrekking tot welke onderwerpen de gedeputeerde tegenover ons uitspraken heeft gedaan, en die leg ik naast uitspraken die hij heeft gedaan in het bestuurlijk overleg. Het is daarop dat ik mijn conclusies baseer.

Voorts, voorzitter, heb ik niet al op 15 november gezegd dat ik met een motie van wantrouwen zou komen. Ik heb toen gezegd dat ik waarschijnlijk met een motie zou komen maar dat ik eerst de statenleden de gelegenheid wilde bieden om kennis te nemen van de stukken. Daar heb ik tweeënhalve maand de tijd voor gegeven. Boven de nu ingediende motie staat weliswaar, doorgehaald, de datum van 13 december 2013, maar dat komt omdat ik --in afwachting van het

laatste feitenrelaas van GS-- op basis van de stukken inderdaad al een conclusie had getrokken. Die conclusie is in de tussenliggende periode niet gewijzigd.

De heer **Haaze** (PVV). Voorzitter. Wij zitten op de punt van onze stoel, in afwachting van datgene waarmee de instellingen in mei/juni gaan komen.

Wat de motie van de SP-fractie betreft zijn wij van oordeel dat er onvoldoende argumenten naar voren zijn gebracht om een dergelijk zwaar instrument in te zetten. Echter, wij maken ons wél zorgen over een aantal zaken die door de SP-fractie zijn aangehaald. Ook wat die zaken betreft zullen wij bij het vervolg van dit traject op de punt van onze stoel blijven zitten.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Zoals ook al het geval was in de commissie, heeft de gedeputeerde ook nu de blaren op zijn tong gesproken en daarbij heeft hij in elk geval mij ervan overtuigd dat er in positieve zin en op een goede manier het nodige is gebeurd. Op grond daarvan beschouw ik de motie als overbodig.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Ook wij steunen de motie van de SP-fractie niet. Ons inziens is er sprake van muggenzifterij. Misschien is er hier en daar aanleiding om op te merken dat de informatievoorziening correcter, sneller en duidelijker had gemoeten, maar daar doen wij liever niet aan mee. Wij hebben die indruk niet, maar wij kunnen wel begrijpen dat die indruk er is. Het middel dat nu tegen de gedeputeerde wordt ingezet, vinden wij veel en veel te zwaar en ook overbodig. Wij zullen deze motie niet steunen en stellen vast dat de gedeputeerde ons zeker niet heeft misleid.

De heer **De Putter** (VVD). Voorzitter. Ook mijn fractie steunt de motie van de SP-fractie niet en ook wij vinden dit middel veel te zwaar en ook ongepast. Bovendien hebben wij moeite met het tijdstip van indienen. Wij vinden het correct om met uitspraken te komen op het moment dat de complete beraadslaging heeft plaatsgevonden, dus na de tweede termijn, nadat de gedeputeerde de gelegenheid heeft gekregen om zijn kant van het verhaal naar voren te brengen. Het indienen van een dergelijke motie dient zeker niet plaats te vinden tijdens de beraadslaging in eerste termijn. Mede omdat wij de gedeputeerde niet inhoudelijk op onjuistheden hebben kunnen betrappen --soms wél op onhandigheden-- zullen wij deze motie niet steunen.

Motie nr. 1 wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de SP voor deze motie hebben gestemd.

20. Statenvoorstel Toekomstvisie Zeeland 2040 (SGR-56)

De **voorzitter**. Dames en heren. In juni 2012 hebben de Staten besloten om deze visie op te stellen. In de daarop volgende periode zijn er uitvoerige discussies geweest met veel mensen, binnen en buiten onze provincie. Er is intensief samengewerkt om te komen tot de visie die nu voor ons ligt. Ook de Staten zijn bij de discussies hierover betrokken geweest, onder meer in de vorm van gezamenlijke commissievergaderingen, hetgeen op onderdelen tot aanpassingen heeft geleid.

Thans ligt deze visie, ook wel omschreven als Zeeuws Verlangen, voor ons. Daarin wordt gesproken over een sterke netwerksamenleving en netwerkeconomie, met een scherp oog voor goede sociale samenhang en een duidelijke, faciliterende overheid.

In verband met ziekte van de voorzitter van de stuurgroep die zich voor deze visie heeft ingezet, de heer Hageman, zal de heer Van Gent namens deze groep de honneurs waarnemen. Ik nodig hem uit, naast mij plaats te nemen.

De heer **Markusse** (PVV). Voorzitter. De voor ons liggende toekomstvisie vormt een harmonieus geheel. Zij is het resultaat van veel werk dat door BVR en stuurgroep is verzet. Niettemin plaatst mijn fractie enkele kritische kanttekeningen.

Deze visie wordt gezien als basis van beleid voor de verschillende colleges die tot aan 2040 zullen aantreden. Wij moeten ons hierbij de vraag stellen in welke mate wij invloed hebben op de ruimte en het ruimtegebruik in Zeeland, nu en in de komende decennia.

Dat het centrum-periferiemodel als uitgangspunt is genomen, lijkt ons terecht. De stedengordel Rotterdam-Antwerpen fungeert als centrumgebied en Zeeland als geheel vormt de periferie. Dat begrip "periferie" is niet negatief, maar wél moet er sprake zijn van de daarbij behorende inrichting. Voor Zeeland is dat een agrarische samenleving met kleinere en grotere kernen, gekenmerkt door een goed voorzieningenniveau en een goede ontsluiting --ook het toerisme heeft zijn plaats gevonden-- om de beleving van het landschap mogelijk te maken.

In het centrumgebied bevinden zich gespecialiseerde ziekenhuizen, universiteiten en hoger onderwijs, naast meer gespecialiseerde winkels. Helaas komen daar ook

luchtverontreiniging en congestieverschijnselen voor. In Zeeland vinden wij rust, ruimte en nog goed te berijden wegen. De genoemde agrarische samenleving kent veel verschillende teelten, aquacultuur en een landschap met windsingels, heggen en bosschages.

Voorzitter. Wij noemen enkele zaken die ons inziens in de voorliggende visie niet of te beperkt worden weergegeven, terwijl zij toch gevolgen hebben voor het ruimtegebruik, allereerst het demografische proces. Wij leven nu 26 jaar voor 2040, hetgeen min of meer één generatie betekent. Opvattingen over huwelijk en gezin en andere samenlevingsvormen kunnen veranderen. Migratie is een ander verschijnsel waarmee rekening moet worden gehouden.

Ook noem ik het politieke proces. Regeringen die in de nabije toekomst aantreden, kunnen een andere visie op de samenleving en de ruimte hebben, vergeleken met de huidige regering, met een ander ruimtegebruik als gevolg.

Daarnaast is er het economische proces. Hoog- of laagconjunctuur kan migratie of het oprichten van bedrijven tot gevolg hebben. Ook goedkope grond of verschillen in energieprijzen kunnen leiden tot migratie. Voor een deel, voorzitter, gaat het om een ongrijpbaar proces om, om Nobelprijswinnaar Hajek te citeren, "The mind can not foresee it's own advance".

Voorzitter. Deze kritische kanttekeningen moeten wat ons betreft worden gezien als voorbeelden, waaruit blijkt hoe weerbarstig de werkelijkheid zal zijn. De conclusie moet ons inziens zijn dat men beter kan proberen processen te beïnvloeden dan streven naar een bepaalde ruimtelijke structuur in 2040, die in 2014 is bedacht.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Het is een mooi stuk, met fijnbesnaard taalgebruik en voorzien van fraaie beelden van Zeeland. Het zou zomaar weggelopen kunnen zijn uit Land in Zee! Echter, het is feitelijk andersom. Land in Zee! is immers ook in deze visie binnengesloten en wordt nu niet alleen gebruikt als vervanging voor het collegeprogramma of de naam daarvan, maar ook voor de naam van onze mooie provincie. Welnu, ik vind dat wij dat niet moeten doen, voorzitter.

Wat er staat, is grotendeels gebaseerd op reële verwachtingen. Er staat geen onzin in. Er staan ook veel mooie, maar wat sleetse, algemene adviezen in, die ik samenvat als: zet in op je sterkte, daar zitten de kansen, en steek niet te veel energie in het kopiëren van de sterke punten van anderen, want daar valt niets te winnen. Dat zijn goede adviezen, voorzitter, maar ze zijn niet vernieuwend, en ook niet sturend.

Er wordt ingezet op een faciliterende overheid. Dat is goed, maar er is weinig aandacht voor de vernieuwing van die overheid. Zo gaat men er in deze visie van uit dat Zeeland in 2040 nog

dezelfde politieke entiteit is als nu het geval is. Als Provinciale Staten dachten in dit stuk een advies te vinden hoe ze zich in 2040 of op weg daarnaartoe zouden moeten gedragen, komen ze bedrogen uit.

In een impressie wordt geschetst dat een gedeelte van de projecten die wij nu in gang zetten --ik verwijs naar het volgende agendapunt-- of trachten op gang te krijgen, in 2040 zijn voltooid. Dat is bemoedigend maar er zit niets nieuws tussen en het getuigt ook niet echt van visie, want die zaken zijn in 2040 af en wat dat betreft hebben wij de visie al gehad. Met andere woorden: geen nieuwe plannen en geen koerswijzigingen ten opzichte van het bestaande.

Ten aanzien van de zorg wordt een aantal vooruitzichten geschetst. Die zijn ongetwijfeld juist en ze brengen grote uitdagingen met zich mee. Echter, wat niet wordt geschetst, is een oplossingsrichting. De problemen kenden wij al, voorzitter, maar wij zijn nu juist zo benieuwd naar die oplossingsrichting. Als de besprekingen met de diverse partijen in de zorg ons één ding hebben geleerd, is het wel dat het Zeeuwse bestuur niet alléén staat in zijn machteloosheid om iets aan deze situatie te veranderen. De maakbaarheid van de Zeeuwse samenleving is niet groter geworden tijdens het proces van het tot stand komen van deze visie.

Voorzitter. De combinatie van al dan niet zilte landbouw en andere teelten enerzijds en de kenniseconomie anderzijds spreekt de fractie van D66 zeer aan, evenals de complementaire samenwerking tussen de grotere steden in Zeeland. Dit zou zomaar weggelopen kunnen zijn uit het D66-verkiezingsprogramma. De noodzaak van netwerken en samenwerken met streken en steden om ons heen, in binnen- en buitenland, is van alle tijden, en dus ook van 2040. Echter de passie voor het 3D-printen --dit onderwerp komt driemaal voor in deze visie-- delen wij wat minder omdat dit fenomeen in 2040 zal zijn vervangen door andere technieken met veel minder beperkingen.

Daar staat dan weer tegenover dat in dit stuk wel veel wordt gesproken over zelfsturende auto's, maar heel weinig over elektrische auto's, terwijl juist daar een uitdaging voor overheden ligt. Immers, in 2040 zijn alle auto's elektrisch en als wij niet snel aan de slag gaan, staan ze in Zeeland stil wegens gebrek aan oplaadpunten.

Voorzitter, wij missen in deze visie wel méér waar het gaat om infrastructuur en planologie. Ik denk aan het niet werken aan een dubbele Zeelandbrug en innovaties met betrekking tot de Deltawerken, terwijl de tekenen die erop duiden dat dit nodig is, zich nu al aandienen. Mogelijk wordt dit in de komende jaren nader ingevuld, maar dit maakt deze visie toch minder geschikt om te dienen als basis voor feitelijke ontwikkelingen. Die zouden dan incompleet worden.

Al met al kunnen wij instemmen met de voorstellen van het college, zij het met de aantekening dat onderdelen van de visie kunnen bijdragen aan concrete ontwikkelingen, maar dat er nog wel het een en ander aanvullend nodig is om die ontwikkelingen te kunnen dragen. Wij vinden het nog door de PvdA-fractie in te dienen amendement dan ook te vroeg. Eerst moet het beeld van deze visie worden aangevuld met, laten wij zeggen, de "wat minder prozaische zaken", de faciliteiten die een faciliterende overheid op de plank moet hebben liggen alvorens wij de hemel ofwel de horizon kunnen gaan bestormen...

Overigens, voorzitter, ben ik van mening dat de Westerscheldetunnel zo snel mogelijk tolvrij moet worden.

De heer **Werkman** (VVD). Voorzitter. Bij de voorbereiding van mijn betoog dacht ik: hoe ziet de toekomst van Zeeland eruit? Een glazen bol hebben wij helaas niet. Dat zou op sommige momenten, zoals nu, best handig kunnen zijn, maar het is in feite geen mogelijkheid die wij kunnen benutten. Wat hebben wij dan wél? Welnu, wij hebben het sterke beeldmerk "Zeeland", Land in Zee, de parel.

Dat brengt mij bij het voorstel Toekomstvisie Zeeland 2040. Voorzitter, allereerst past het een woord van dank uit te spreken aan het adres van degenen die zeer nauw betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van deze visie. Veel werk is het afgelopen jaar verzet; wij hebben zelfs "overwinterd". Samen met overheden, kennisinstellingen, onderwijsinstellingen, bedrijven, maatschappelijke organisaties, jongeren en andere inwoners is de discussie aangegaan. Er ligt nu een visie voor 2040.

De VVD-fractie vindt het bijzonder waardevol dat deze visie is ontwikkeld. Daarmee wordt goed weergegeven waar Zeeland in de toekomst mee te maken zal krijgen en, nog belangrijker, hoe daarop op innovatieve wijze moet of kan worden ingespeeld. Mijn fractie ziet voldoende aanknopingspunten in deze visie. Zij ziet een nieuwe overheid die zich een nieuwe rol aanmeet, meer op afstand en faciliterend. Als gevolg hiervan zien wij meer ruimte ontstaan voor initiatieven van burgers en bedrijfsleven. Immers, innovatie neemt een steeds belangrijkere plaats in in onze samenleving. De ontwikkelingen gaan bijzonder snel. Wij denken dat --om maar eens wat te benoemen-- in 2040 de biobased economy en andere industriële ontwikkelingen verder zijn gevorderd dan vandaag het geval is. Er zullen dan weer nieuwe industriële ontwikkelingen zijn die wij nu nog niet kennen.

Daarnaast, voorzitter, is het belangrijk om in te zetten op drie pijlers, namelijk op het fysieke aspect, de investeringen; op het sociale aspect, de netwerkfunctie; op het menselijke aspect, het

opleiden van mensen en de kennis van mensen. Wat de VVD-fractie betreft vormen deze drie pijlers de basis voor de verdere uitwerking van de voorliggende visie. Wij vinden hiervan in het stuk dat nu voor ons ligt, voldoende terug.

Voorts hebben wij al eerder gezegd dat het wat ons betreft nog een vrij neutraal stuk is en dat er voor iedereen wel wat inzit. Elementen als onderwijs, kennisinstellingen, zorg en individu worden naar onze mening goed uitgelicht; ze zijn voor de VVD-fractie belangrijk.

Deze visie is ons inziens beslist geen blauwdruk, maar een kapstok of een kompas, van belang voor de verdere uitwerking van onder andere beleidsnota's. Voorts stemt het ons hoopvol dat het college over deze visie zo enthousiast is, bij monde van gedeputeerde Schönknecht. Zij gaf aan dit een prima visie te vinden, dat dit document een brede basis biedt voor verdere uitwerking in beleidsnota's en dat wij hiermee in de komende periode gewoon aan de slag gaan.

Voorzitter. In het begin van dit betoog sprak ik over de parel, Zeeland. Wij hebben nu een visie waarmee wij stappen kunnen zetten om die parel nog meer glans te geven. Als wij die parel gaan oppoetsen, zal er inderdaad meer glans komen en als iets glans heeft, kijk je er heel anders tegenaan dan wanneer dat niet het geval is. Zo is het ook met deze visie, voorzitter. Je zult die moeten gaan toepassen om uiteindelijk te komen waar je gezamenlijk wilt zijn. Ik gebruik met opzet het woord "gezamenlijk" omdat mijn fractie van oordeel is dat wij dit als Staten niet alléén kunnen. Wij zijn er een groot voorstander van om deze visie met alle Zeeuwse partners --dus: overheden, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven, onderwijssector enz.-- verder gestalte te geven. Voor de provincie zien wij hierbij nadrukkelijk een faciliterende rol weggelegd. Dit komt neer, zoals het in het begeleidend schrijven wordt aangegeven, op: agenderen en activeren. Als wij dit doel samen voor ogen houden, kunnen er naar het oordeel van mijn fractie mooie resultaten worden geboekt.

Over resultaten gesproken, voorzitter; mij rest nog één vraag. Hoe denkt het college deze visie samen met Provinciale Staten verder vorm te kunnen geven en --ook dat aspect is niet onbelangrijk-- op welke termijn? De VVD-fractie kan met dit statenvoorstel instemmen en ziet uit naar het vervolg hiervan.

De heer **Van Haperen** (PvdA). Voorzitter. Namens mijn fractie spreek ik graag waardering uit voor deze visie. Met name de dynamische insteek, waarin sociale samenhang en economische vitaliteit centraal staan, spreekt ons erg aan. Dat geldt ook voor de zelfbewuste positionering van Zeeland, met een duidelijk eigen identiteit als

groen-blauwe kern in het urbane hoofijzer van de Randstad en de Brabantse en Vlaamse steden.

De afgelopen weken is door schrijvers en stuurgroep veel werk verzet. Vergelijk je het voorliggende stuk met de 70%-versie van een aantal weken geleden, dan blijkt dat de visie sterk is verbeterd. Het stuk is uitgegroeid tot een rijp en voldragen document. Wij willen de schrijvers en de stuurgroep dan ook graag bedanken voor hun inzet.

Voorzitter. Op diverse plaatsen vallen er ons inziens nog wel wat kanttekeningen te plaatsen en kritische opmerkingen te maken, maar mede gelet op de beperkte spreektijd ga ik daar niet al te diep op in. Bovendien, wij krijgen nog alle tijd om over deze visie te spreken en er de degens over te kruisen. Het gaat immers om een stip op de horizon, een visie op langere termijn. Die discussies komen er nog wel. Op dit moment stemt mijn fractie van harte in met de inhoud van deze visie.

Vervolgens ga ik in op het proces dat hierna volgt en op de vraag hoe deze visie handen en voeten kan krijgen. In het voorstel van de stuurgroep wordt de status van de visie aangeduid als "richtinggevende leidraad, geen blauwdruk maar een kompas voor de langere termijn". Mijn fractie kan zich helemaal vinden in deze omschrijving, maar iedereen die wel eens met een kompas heeft gewerkt, weet dat het uitzetten van een koers veel gemakkelijker gaat als je niet alleen hoeft te vertrouwen op de kompasnaald maar ook kunt beschikken over extra bakens.

Naar ons gevoel is er ook met betrekking tot de voorliggende visie behoefte aan meer bakens. Mijn fractie vraagt zich af of het gat tussen de langetermijnvisie en de politieke realiteit van dag tot dag, niet te groot is. De vraag rijst of de visie, zoals die er nu ligt, onze partners --ik denk aan ondernemers, maatschappelijke organisaties, mede-overheden enz.-- voldoende zal prikkelen en uitdagen om de handschoen op te pakken. Wij zijn er niet zeker van dat dat zal gebeuren en wij vragen ons daarom af hoe wij deze visie meer handen en voeten kunnen geven. Wij denken dat het zou kunnen helpen wanneer op afzienbare termijn een verdiepingsslag wordt gemaakt door de belangrijkste ambities en uitdagingen te concretiseren en uit te werken.

De heer Hijgenaar is van oordeel dat de "prozaïsche" aspecten van de visie moeten worden aangevuld. De door ons bedoelde uitwerking zou een instrument kunnen zijn om dergelijke prozaïsche elementen van dag tot dag te verbinden met de visie voor de langere termijn. Wij denken in verband met de beoogde concretiseringsslag aan een periode van twaalf jaar, dus drie collegeperiodes. Met deze slag kan worden begonnen door het voorliggende document aan te bieden aan onze Zeeuwse partners, met de vraag om in de loop van dit jaar bouwstenen aan te reiken

voor de uitwerking. In onze visie zouden de nieuwe Staten, na de verkiezingen van het volgende jaar, de feitelijke uitwerking kunnen oppakken door in het voorjaar van 2015 te starten op dezelfde manier waarop wij met de uitdagingen van de commissie-Calon zijn gestart.

Mijn fractie heeft dit voorstel verwoord in een amendement. Dit amendement is in feite in lijn met het statenvoorstel maar wil de follow-up concreter en meer tastbaar maken. Wij denken dat op deze wijze het draagvlak voor en de effectiviteit van de visie sterk kunnen toenemen en wij hopen daarmee Zeeland op langere termijn mooier, sterker en socialer te maken.

De **voorzitter**. Door de leden Van Haperen en Evertz is het volgende amendement ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 31 januari 2014;

amenderen het dictum van het statenvoorstel Toekomstvisie Zeeland 2040 middels de vetgedrukte gedeelten hieronder:

- 1. De visie "Zeeland 2040" vast te stellen.*
- 2. In te stemmen met de wijze waarop het college van Gedeputeerde Staten in samenwerking met PS en andere partners nader invulling wil gaan geven aan het "agenderen en activeren".*
- 3. De in maart 2015 te kiezen nieuwe Provinciale Staten te vragen om de ambities en uitdagingen van deze visie voor de periode 2015-2027 nader uit te werken en te concretiseren.**
- 4. Alle Zeeuwse partners op te roepen in gezamenlijkheid aan de visie "Zeeland 2040" te werken en hun te vragen in de loop van 2014 bouwstenen te leveren voor de onder 3. bedoelde uitwerking.*
- 5. Bij beleidsvoorstellen de relatie met de visie "Zeeland 2040" uitdrukkelijk aan de orde te stellen.**

Dit amendement krijgt nr. 2.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Het finale voorstel in verband met de Toekomstvisie Zeeland 2040 ligt nu voor ons. De app heb ik al gedownload, maar dat komt omdat ik lid mocht zijn van de stuurgroep...

Dit stuk, voorzitter, is het resultaat van meer dan een jaar hard werken door veel partijen. Ik denk hierbij aan de griffie, aan BVR, aan de stuurgroep, maar vooral ook aan de Zeeuwse partners en degenen van buiten Zeeland die het mogelijk hebben gemaakt om met dit resultaat te komen. Uiteindelijk is, met de inbreng van twee commissievergaderingen, ook de politieke kleur

goed in het stuk verwerkt. Vooral de menselijke maat is ingebracht, en dat was nodig. Voor de ChristenUnie blijft de zorg voor het zwakke, voor de mensen die ouder of minder zelfstandig of zelfredzaam zijn, van groot belang. Dit uitgangspunt moet zowel voor de mens als voor het dier en de natuur geborgd blijven. Dat kan alleen wanneer er ook in de toekomst een actieve, krachtige en vindingrijke overheid bestaat die daarvoor zorgt.

Met het feit dat die overheid er in de toekomst heel anders uit zal gaan zien, houden wij zeer sterk rekening. De discussie over de bestuurlijke indeling van Zeeland gaan wij graag met de andere hierbij betrokken partijen aan. Dat die overheid ook in de toekomst sterk dient te functioneren, is voor ons geen vraag maar een uitgangspunt. Wellicht leidt dit tot een interessante discussie met de VVD die hierover een wat andere mening lijkt te hebben.

Voorzitter. Bijna altijd brengen toekomstvisies je bij het vraagstuk van de maakbare samenleving. Wij vertellen natuurlijk niets nieuws wanneer wij stellen dat die maakbaarheid de grootste leugen is van alle eeuwen. Immers, de samenleving is niet maakbaar; zij ontstaat. Veel meer is er sprake van een groeiproces. Het gaat zoals een boom groeit; alleen snoeien en bemesten brengen er vorm in.

Wat het voorliggende stuk betreft, voorzitter, mag men van onze fractie bovenal verwachten dat zij, naast een zeer pragmatische visie op de Zeeuwse toekomst, ook op grond van haar beginselen naar die toekomst wil kijken. De toekomst die wij dan zien, gaat uit van de afhankelijkheid van onze Schepper, dus van Zijn genade en zorg. Het hebben van een goede gezondheid, een briljante geest of zakelijk succes noemen sommigen het ondervinden van "geluk", maar wij redeneren meer op grond van het bekende lied "Wat de toekomst brengen moge, mij geleid des Heren hand". Het is tegen die achtergrond dat de fractie van de ChristenUnie heeft meegewerkt aan en gekeken naar de voorliggende visie.

Voorzitter. Het is wat ons betreft echt een verkenning geworden, naar aanleiding van de vraag: hoe zou het kunnen gaan? Inderdaad, het gaat om het formuleren van een gezamenlijk verlangen, waarvan wij hopen dat het mag uitkomen. Daarnaast gaat het om de taak hieraan gezamenlijk te werken. Om dit werken handen en voeten te geven, lijkt het ons goed om bepaalde thema's te benoemen die nadere uitwerking behoeven. Daarbij denken wij aan politiek-overstijgende thema's die zich over decennia kunnen uitstrekken. Het is daarin dat deze visie voorziet, juist om de dilemma's van krimp en leefbaarheid in onze dorpen goed in te kunnen schatten en passend beleid te kunnen maken.

Tegen die achtergrond geven wij steun aan het amendement van de PvdA-fractie. Met de motivatie, door de heer Van Haperen verwoord, kunnen wij volledig instemmen. Vanzelfsprekend geldt dat ook voor het voorliggende statenvoorstel.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. De volgorde die met betrekking tot dit voorstel is gekozen, is nieuw. Wij zijn gewend om voorstellen van het college van commentaar te voorzien en er vervolgens ja of neen tegen te zeggen. Hetzelfde geldt voor een initiatiefvoorstel van een fractie, maar déze volgorde is nieuw. De Staten zijn eensgezind aan de slag gegaan met het moeilijkste onderwerp dat maar te bedenken valt, de toekomst van Zeeland voorspellen, en dan nog wel in 2040. Hieraan is gewerkt door een stuurgroep, onder leiding van Eric Hageman. Inderdaad is dit een lastige opdracht. Hoe krijg je zo'n bont gezelschap van toch wel uitersten bij elkaar? Dat dit is gelukt, stemt tot tevredenheid.

Maar dan, voorzitter... Elke fractie zal hieraan wellicht een eigen invulling gaan geven. Het werk is dus niet af en halverwege elke statenperiode zal bekeken moeten worden hoe de stand van zaken is. In de commissie is gesteld dat deze visie een mooie onderlegger is voor de verkiezingsprogramma's. Daar wil ik bij zijn...

Hoe gaan de Staten en de fracties nu om met het beschouwen van hun eigen product? Moeten zij zeggen dat het allemaal goed is of is het gewoon een kwestie van meedoen en afwachten? GroenLinks kiest voor het eerste: dit is gewoon goed, maar het is zeker niet af. Elke fractie zal haar eigen inkleuring kunnen geven aan dit geheel en pas dan zal blijken wat de uiteindelijke waarde van deze visie is. Ik heb daar vertrouwen in zolang wij elkaar iets gunnen. Hé, voorzitter, wie zei dat ook alweer?

Voorzitter. De lat is hoog gelegd en het is een enorme uitdaging om het zo te houden. Het zal ook een kwestie zijn van bijstellen, gelet op veranderende inzichten en ontwikkelingen. Dat gaat na vandaag al beginnen. Beleidsvoorstellen zullen eerst door de zeef van deze visie gaan, alvorens ze door de Staten worden besproken. Bezien wordt hoe een en ander zich verhoudt tot de visie. Dat is mooi, voorzitter, maar het zal best lastig zijn.

Een voorbeeld voor de beste insteek is misschien de vijfde H.J. Schoo-lezing die premier Rutte uitsprak op 2 september 2013. Schoo benoemde de dingen zoals die zich aan hem voordeden. Heersende opinies zeiden hem niet zoveel. Rutte zei: laat ik daarom in die geest beginnen en allereerst de olifant, die daar in de hoek staat, een hand geven. U hebt hem vast óók zien staan, zei Rutte. Voorzitter, hier en nu rijst de vraag wie of wat voor ons de "olifant" is. Welnu, ik zeg u dat ze talrijk zijn. Op de olifant van Rutte stond met koeienletters het woord "visie"

geschreven, en onze visie ligt vandaag ter besluitvorming voor. Ik laat u kennismaken met een paar olifantjes.

Allereerst noem ik de Deltawateren. Voorzitter, zie ook Zeeland ingetekend tussen veilige dijken. Wij weten inmiddels dat deze veiligheid een prijs heeft. Veiligheid tegenover stromen vraagt om een ander concept: de Grevelingen meer open, de Oosterscheldekering meer open, en de Westerschelde dan? Hebben wij een oplossing voor het schijnbaar eeuwige verlangen van havenbaronnen naar diep, dieper, diepst? In de visie wordt gepleit voor meer samenwerking tussen de havens van Antwerpen en Rotterdam. Ik citeer: "De havens van Rotterdam en Antwerpen zijn inmiddels gefuseerd en de Deltawateren hebben in 2040 elk en onderscheidend een eigen karakter.". Voorzitter, is de Westerschelde dan gekanaliseerd en verworpen tot een ééngeulstelsel?

Voorzitter. Vandaag zie ik toch een provincie waar de estuariene dynamiek in 2040 zowel in de Oosterschelde als in de Grevelingen weer nagenoeg geheel is hersteld. Ik zie een Westerschelde met dat unieke tweegeulstelsel. Door de vérgaande samenwerking tussen de havens van Rotterdam en Antwerpen is de discussie over de verdieping bijgelegd en gesloten. Dat zeg ik nu wel, voorzitter, maar verwijzend naar het mogelijk weghalen van maritieme drempels in de monding van de Westerschelde, maak ik mij hierover toch de nodige grote zorgen.

In 2040 is er een provincie waar ook de circulaire economie hoogtij viert. Zeeland is daarbij toonaangevend. Bedrijven hebben ontdekt en begrepen dat samenwerking, ook grensoverschrijdend, pure winst is en vooruitgang betekent. Restproducten worden weer grondstof.

De GroenLinks-statenfractie pleit in 2020 in de statenvergadering voor het aanleggen van meer snelwegen, dat wil zeggen: economische snelwegen, zoals buisleidingen die hernieuwbare grondstoffen van bedrijf naar bedrijf transporteren. De provinciale overheid is enthousiast en faciliteert. Ook de landbouw heeft zich gestort op duurzaam produceren. Zeeland is en blijft een belangrijke leverancier van zilte producten, ook over de grens, hetgeen leidt tot naam en faam.

Het Zeeuwse landschap is open en weids, grootser dan ooit, en de toerist vindt dit mooi. Hotspots en geen extremen; de toerist zoekt ruimte en rust in de polder en aan het strand, en ook rust in de stad.

Voorzitter. Dit was een snelle doorkijk in mijn glanzende, groene, glazen bol. Iedere fractie zal zo haar eigen visie hebben. De kunst om dit te laten slagen, kan men afkijken van Sesamstraat. Daar wordt het begrip "samenwerken" uitgelegd. Het is kinderlijk eenvoudig: samen kun je meer dan alleen. Dat geldt ook voor deze Staten om deze

visie tot een succes te maken, maar ook voor de actoren die hieraan meedoen. Ik zou zeggen: hou de discussie gaande.

Voorzitter. De fractie van GroenLinks stemt graag in met dit futuristische voorstel.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. De Staten zijn indertijd begonnen met het ontwikkelen van deze visie, en dat was best spannend, althans voor onze fractie. Zouden 39 statenleden erin slagen om te komen tot een breed gedragen visie? De één zag dit wel zitten, de ander niet. Ook wij hadden zo onze twijfels. Gekomen bij het einde van dit traject stel ik namens mijn fractie vast dat wij een goed product hebben geleverd. Het is een product dat in de loop van de tijd is gegroeid. Wij hebben naar elkaar geluisterd in commissieverband en wij hebben geluisterd naar de input van de Zeeuwen.

Voorzitter. Dit past eigenlijk niet bij de liberale gedachte. Volksvertegenwoordigers moeten naar eigen inzicht handelen, zonder enige band met de kiezers. Dat is een echt liberaal geluid, van de grondlegger van de VVD, Thorbecke, maar ik ben blij dat wij deze lijn niet hebben doorgetrokken, en dat ook de VVD dat niet heeft gedaan. In feite hebben wij allemaal gehandeld in de lijn van onze grondlegger, de grondlegger van de SGP, niemand minder dan Groen van Prinsterer. Intermediaire banden tussen kiezer en gekozen zijn zeer belangrijk. Je moet luisteren naar je achterban, naar je kiezer.

Ik denk, voorzitter, dat wij dat hebben gedaan bij het tot stand brengen van deze visie. Het is niet alleen de opvatting van de SGP-fractie dat men moet luisteren naar achterban en kiezer. Een gedeelte van onze achterban, niet het onbelangrijkste gedeelte, de jongeren, hebben wij betrokken bij de ontwikkeling van de voorliggende visie. Wij hebben onze jongeren gevraagd om na te denken en dat hebben ze gedaan.

De heer **Babijn** (CDA). En hoe staat het met de vrouwen in de SGP? Wat hebben zij bijgedragen aan de totstandkoming van deze visie?

De **voorzitter**. Even dacht ik: zie de PZC van vandaag...

De heer **Roeland** (SGP). Het is een verwijt, voorzitter, dat men buiten deze zaal de politiek veelal maakt. Ik maak dat verwijt niet, maar dat komt neer op vragen naar de bekende weg. Het mag, maar ik heb het nu over de jongeren die een inbreng hebben geleverd. Van de vrouwen hebben wij geen bijdrage ontvangen...

De heer **Babijn** (CDA). Maar waarom dan niet?!

De heer **Roeland** (SGP). Ze hebben een ingang en kunnen een inbreng leveren, uiteraard.

De heer **Babijn** (CDA). Achter het aanrecht!

De heer **Roeland** (SGP). Zeker... Voorzitter, ik vervolg mijn betoog.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Wisselend, door elkaar, gebruikt de heer Roeland de begrippen "kiezer" en "achterban". Zijn die voor hem niet hetzelfde?

De heer **Roeland** (SGP). De achterban is bij ons wat kleiner, maar dat zijn de mensen die ons steunen. Niet elke kiezer steunt ons, nog. Er is dus wel sprake van een verschil.

Voorzitter. De voorliggende visie is tot stand gebracht met een belangrijke inbreng van de Zeeuwen en ons inziens dienen ook bij de uitwerking ervan de Zeeuwen te worden betrokken. Wij zien deze visie als een begin van de ondersteuning van het maatschappelijke debat over de toekomst van Zeeland. Wij zullen met de Zeeuwen moeten blijven discussiëren over de toekomst van onze provincie.

Mijn fractie kan zich in grote lijnen vinden in de inhoud van deze visie. Vervolgens leg ik nog enkele accenten. Zo vinden wij voedsel uitermate belangrijk. Dit onderwerp krijgt dan ook aandacht in de visie, ook waar het om het traditionele aspect gaat. Een ander punt, onderwijs, krijgt eveneens aandacht in de visie. Onderwijsinstellingen worden genoemd, zoals HZ en University College Roosevelt. Ons inziens is het voor de toekomst van belang dat wordt nagegaan of nog meer onderwijsinstellingen in Zeeland kunnen worden opgericht, gericht op de zaken waar wij in Zeeland goed in zijn.

Voorzitter. In het dictum, behorend bij dit statenvoorstel, worden alle Zeeuwse partners opgeroepen om in gezamenlijkheid aan deze toekomstvisie te werken. Mijn fractie vindt het belangrijk dat deze visie al op korte termijn ter hand wordt gesteld aan de Zeeuwse gemeenten, zodat zij dit document, na de verkiezingen, bij het formuleren van de coalitieprogramma's kunnen betrekken. Voorts nodigen wij het college van GS uit om nog vóór de zomervakantie met een voorstel te komen waaruit blijkt hoe men alle Zeeuwse partners wil gaan betrekken bij de verdere ontwikkeling van deze visie.

Voorzitter. Zojuist is al gezegd: géén maakbare samenleving. Wij moeten met de voorliggende visie aan de slag, met het besef --ik verwijs naar de inbreng van onze jongeren-- dat onze toekomst in de handen van God ligt.

De heer **Oudeman** (CDA). Voorzitter. Naar verwachting genieten al mijn fractiegenoten in 2040 van hun welverdiende pensioen. Zelfs collega Feijtel heeft dan, naar alle waarschijnlijkheid, zijn

overall aan de wilgen, in zijn geval aan de perenbomen, gehangen. Vandaar dat ik, als Benjamin van de fractie, gelijk maar tot woordvoerder ben gebombardeerd waar het gaat om de voor ons liggende visie.

Voor iemand die even moest slikken toen hij onlangs dertig werd, is het een hele stap om na te denken over de wereld in 2040, het moment waarop hij 56 (!) is...

De heer **Hijgenaer** (D66). Zó erg is dat niet, hoor...

De heer **Van Dijen** (SP). Daar heb ik mijn twijfels over...

De heer **Oudeman** (CDA). Voorzitter. Ik dacht vervolgens: wie weet --dromen mag-- heb ik in 2040 wel de mooiste baan ter wereld, namelijk commissaris van de Koning in Zeeland. Je zult dan maar commissaris zijn in een provincie die midden in een prachtig en veelzijdig Deltagebied ligt, een unieke provincie van Land in Zee, vol natuur, rust en ruimte, maar ook een provincie die bruist van economische activiteit en ondernemerschap in sectoren als agro en food, recreatie en toerisme, havens en industrie. Wat een gelukkige man of vrouw zal die commissaris zijn, ook in 2040...

De **voorzitter**. Tegen die tijd zal ongetwijfeld de leeftijdsgrens ook weer opgetrokken zijn...

De heer **Oudeman** (CDA). "The future belongs to those who believe in the beauty of their dreams", de toekomst behoort aan degenen die geloven in de schoonheid van hun dromen, zo luidt een bekende uitspraak van Eleanor Roosevelt. De Zeeuwse droom voor 2040, het Zeeuws Verlangen, staat vandaag centraal. En dat is een florierende netwerksamenleving, met een sterke sociale samenhang, ondersteund door een faciliterende overheid. Het doel is daarbij: kwaliteit van leven. Voorzitter, daar kan niemand tegen zijn.

Een visie zou een ambitieus, uitdagend, dynamisch, collectief gedeeld beeld van de toekomst moeten zijn. Bovendien wordt van een visie verwacht dat deze inspireert, activeert, agendeert en vooral ook perspectief biedt. Kortom, wij hebben de projectleider en de stuurgroep met een forse klus op pad gestuurd. Voorzitter, vooruit kijken brengt per definitie onzekerheid met zich mee. Daarom begrijpt de CDA-fractie dat de Toekomstvisie Zeeland 2040 een algemeen en globaal karakter heeft.

Toch hadden wij op onderdelen graag een concretere visie gezien. Wat zijn bijvoorbeeld de consequenties wanneer wordt verwacht dat wij in 2040 in Zeeland circa 20.000 minder inwoners hebben, en dat gecombineerd met vergrijzing en ontgroening? Wat betekent het als wij voor 2040 verwachten dat de havens van Antwerpen en

Rotterdam zijn gefuseerd? Moeten de Zeeuwse havens dan wellicht samengaan met die van Gent?

Gelukkig worden er in het visiedocument volop dilemma's benoemd en keuzes omschreven, waarmee wij als politiek aan de slag kunnen. Elke partij kan en zal haar eigen kleur geven aan deze visie. Wij zullen dus, als politieke partijen, verschillen vertonen bij de invulling die aan de visie wordt gegeven. Uiteindelijk zal het gaan om de keuzes die moeten worden gemaakt op grond van deze visie, als kompas. Zelfs wanneer wij het eens zijn over bepaalde einddoelen, zoals een duurzame economie, dan nog kunnen wij flink van mening verschillen over de daarnaartoe te volgen route.

Voorzitter. Deze visie is geen blauwdruk, maar een richtinggevende leidraad. De richting die bijvoorbeeld wordt gekozen voor het tot stand brengen van excellente digitale verbindingen, is de CDA-fractie uit het hart gegrepen. Een optimaal digitaal netwerk is in haar ogen een absolute noodzaak om te kunnen meegaan in de vaart der volkeren. Dat is niet alleen cruciaal voor economische ontwikkeling en innovatie, maar ook voor de vele nieuwe toepassingen in het sociale domein; ik denk hierbij ook aan de zorg. Waar wij in Zeeland al blij zijn wanneer wij een goede 3G-verbinding hebben, investeert men op dit moment in Korea al 1,1 miljard euro in 5G, dat maar liefst 10.000 keer zo snel is als 3G. Met 5G wordt een hele film in één seconde gedownload. De technologische ontwikkelingen gaan zeer snel. Terecht wordt dan ook in de voorliggende visie geconcludeerd dat het digitale netwerk continu gemoderniseerd dient te worden. Mijn fractie gaat ervan uit dat wij met de Zeeuwse Digitale Agenda, die binnenkort verschijnt, een belangrijke stap in de goede richting zullen zetten.

Voorzitter. Er zijn richting 2040 bijzonder veel goede kansen voor Zeeland, als producent van groene grondstoffen voor de biobased economy, als kuuroord voor toeristen en zorgbehoevenden, als proeftuin voor Deltatechnologie en als ideale vestigingsplaats voor innovatieve, kleinschalige bedrijven en onderwijsinstellingen zoals University College Roosevelt anno 2014. Eén ding is zeker: om deze kansen te benutten, zullen wij moeten samenwerken, binnen en buiten Zeeland. Wij zullen dus over onze gemeentelijke, onze Zeeuwse en onze Zeeuws-Vlaamse grenzen heen moeten stappen om elkaar te versterken. De samenwerking binnen Zeeland betreft die met andere overheden, het bedrijfsleven en maatschappelijke instellingen.

Voorzitter. Laat het Zeeuws Verlangen ons gezamenlijk belang zijn, waarop wij elkaar kunnen vinden, ook als fundament voor de gewenste kanteling van het eilanddenken, waarover in deze visie zo mooi wordt gesproken. In dit document staat de samenleving centraal, wat natuurlijk van harte door mijn fractie wordt onderschreven. De samenleving centraal betekent óók dat er, door

middel van beperktere en betere regelgeving, meer ruimte wordt geboden aan particuliere initiatiefnemers en ondernemers.

In de toekomstvisie voor 2040 van de noordelijke provincies staat over de veranderende rol van de overheid: "Van zorgen voor naar zorgen dat", en: "Van topdown bestuurder naar speler in het netwerk van burgers, bedrijven en maatschappelijke instellingen.". Voorzitter, dat vinden wij, als CDA-fractie, ook voor Zeeland in 2040 een prima streven.

Voorzitter. Voor visiestukken dreigt hetzelfde gevaar als voor rapporten, namelijk dat ze in een la verdwijnen of hoogstens een mooie vulling vormen voor de boekenplank. Welnu, wat de CDA-fractie betreft gebeurt dat nu niet en wordt deze visie geconcretiseerd, bijvoorbeeld in de vorm van een strategische agenda-2020. Graag horen wij van het college wat het van dit idee vindt en of het kans ziet om hiervoor in de loop van 2014 een voorstel aan de Staten voor te leggen.

"Een politicus denkt aan de volgende verkiezingen; een staatsman denkt aan de toekomst", zo zei Winston Churchill ooit. Misschien dat de commissaris van de Koning in 2040 ooit over onze Staten van 2014 zegt dat wij ons als staatslieden hebben gedragen...

De **voorzitter**. Ik weet zeker dat die commissaris dat zal zeggen.

De heer **Robesin** (PvZ). Ik moet even bijkomen, voorzitter... Mijnheer Oudeman, van harte proficiat met dit gloedvolle betoog, waarvan ik zeer onder de indruk ben. Daarmee zeg ik overigens niet dat ik het eens ben met alles wat u naar voren heeft gebracht. Bovendien heb ik iets gemist, en dat is dat het Zeeuws Verlangen zich ook richt op een in 2040 niet-ontpolderd Zeeland.

Voorzitter. Toen ik gisteren de nieuwe uitgave van Provinciewerk uitprintte, zag ik tot mijn grote vreugde een foto van Tobias van Gent. Die vreugde beperkte zich niet tot de gedachte: oh, wat sta je er knap op. De foto deed mij denken aan een cabaretier die zo'n vijftig jaar geleden optrad, Henk Elsink. Dat Tobias intussen naar de kapper is geweest en er daardoor heel anders uitziet, daar kan ik niets aan doen. Henk Elsink heeft vele radioprogramma's gehad en één daarvan heette "Kombuispraat". Hij had daar allerlei typetjes in. Ongetwijfeld kent men het verhaal van "De Bom". In dat programma kwam ook een dialoog tussen twee supporters voor, één van Feijenoord en één van Ajax. Toen al had men het over de kansen in de "derby van aanstaande zondag". Eén van die supporters zei: "Tsja, als ik alles van tevoren wist, kon ik voor een dub., dub..., dub..., kwartje de wereld rond.. Weet u het nog, voorzitter?"

De **voorzitter**. Volgens mij is het minder lang geleden dan vijftig jaar, want ik weet het nog...

De heer **Robesin** (PvZ). Het is toch zeker veertig jaar geleden, de jaren zeventig... Hoe dan ook, ik heb de foto van Tobias in dit licht geplaatst. Inderdaad, als wij alles vantevoren wisten, konden wij voor een kwartje de wereld rond. Overigens, ik heb ook gelezen wat er bij die foto staat.

Voorzitter. Ik heb gedacht: wat moet ik daar nu mee aan, een toekomstvisie die is gericht op 2040? God nog an toe... Na het betoog van de heer Oudeman ben ik daar, in een paar seconden, wel wat anders over gaan denken. Ook ik zie dat er in deze visie veel goede, bruikbare elementen zitten.

Ik wil om te beginnen Tobias en alle anderen die hierbij betrokken zijn geweest, danken voor het feit dat ze vreselijk hard hebben gewerkt om dit stuk te kunnen produceren. Dat moet heel veel werk geweest zijn en er is sprake geweest van heel veel overleg. Dat heeft veel tijd en energie gekost, energie die misschien aan andere zaken besteed hadden moeten worden. Hartelijk dank voor zoveel inspanning.

Voorzitter. In het eerder door mij bedoelde verhaaltje zegt Tobias: "Het is belangrijk je te realiseren dat deze toekomstvisie geen blauwdruk of beleidsnotitie is. Het is een verhaal over kansen en urgenties en een aansporing aan de hele Zeeuwse samenleving om hierop voort te bouwen.". Hartelijk dank, Tobias, voor deze wijze woorden. Ik had meteen mijn verhaaltje voor vandaag klaar want ik ben het hiermee geheel eens. Verder moet het ook niet gaan.

Mijn fractie ziet dit prachtige stuk, met heel veel waardevolle elementen, bespiegelingen en adviezen --kortom, het is een bruikbaar hulpmiddel voor toekomstige besluitvorming-- niet direct als hét kompas, in de zin van: zo moeten wij het doen. Tegen die achtergrond heb ik ook wat moeite met het amendement van de PvdA-fractie, waarin wordt gesproken over "de in maart 2015 te kiezen nieuwe Provinciale Staten" aan wie wordt gevraagd "om de ambities en uitdagingen van deze visie voor de periode 2015-2027 nader uit te werken en te concretiseren.". Ik zou de PvdA-fractie willen vragen: kennen jullie de verkiezingsuitslag dan al? Leg me dat dan maar eens uit. Vervolgens zal ik nagaan wat ik met dit amendement kan.

De heer **Van Haperen** (PvdA). In maart 2015 worden nieuwe Staten gekozen en wat wij aan die nieuw te kiezen Staten kunnen vragen, is dat zij de nu vast te stellen visie uitwerken en concretiseren.

De heer **Robesin** (PvZ). U doelt op de mensen die eventueel gekozen worden.

De heer **Van Haperen** (PvdA). Ja. Ik hoor de fracties van SGP en CDA zeggen dat het allemaal

wel wat concreter mag; zij willen deze visie verbinden met hun achterban. Welnu, wij denken dat de beoogde concretisering kan helpen om die verbinding te leggen en dat daardoor de visie meer handen en voeten krijgt. Het is mijns inziens een uitdaging voor de nieuwe Staten om dit te realiseren.

De heer **Robesin** (PvZ). Hoe dan ook, voorzitter, wij kijken zeer positief tegen deze toekomstvisie aan. Inderdaad is het goed om eens een stip op de horizon te zetten.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. In deze visie wordt niet nadrukkelijk aandacht besteed aan Zeeuws-Vlaanderen. Betekent het feit dat de heer Robesin positief tegenover deze visie staat, dat hij afscheid heeft genomen van het eilanddenken?

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter, de heer Roeland heeft het zojuist al zo moeilijk gehad... Inderdaad staan wij zeer positief tegenover deze visie, maar wij eisen daarin geen specifieke plek op voor Zeeuws-Vlaanderen. Ik ben een Zeeuws statenlid en ik kijk naar de hele provincie. Dat wordt ook in deze visie gedaan, en daar schaar ik mij volledig achter.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Mag ik van de heer Robesin verwachten dat dit een consistente houding wordt?

De heer **Robesin** (PvZ). Dan moet ik natuurlijk afwachten of ik nog in de volgende statenperiode terugkom... Voorzitter, ik heb altijd een positieve grondhouding. Dat weet de heer Roeland toch? Ik heb wel even die opmerking over ontpolderen gemaakt, maar ja, dat gaat vanzelf. Dat is een automatische ontboezeming.

Nogmaals, de fractie van de PvZ vindt het een goede zaak dat door middel van deze visie een stip op de horizon wordt gezet. Echter, wij zijn er niet voor dat beleidskaders direct worden gekoppeld aan een verre toekomst. Een aantal jaren geleden was mijn fractie ervan overtuigd dat er in de kernen zoveel mogelijk voorzieningen behouden moesten blijven. Gelet op de ontwikkelingen moet worden geconcludeerd dat dit onhoudbaar is geworden. Bovendien gingen de ontwikkelingen vroeger in een ander tempo dan nu het geval is. Mijns inziens is het jaar 2040 veel te ver weg, en ook 2027 is voor een ouder wordende man als ik heel ver weg om er iets definitiefs voor vast te leggen. Als je dat doet, kun je als bestuurder geen kant meer op.

Voorzitter. Ik heb niet direct een inhoudelijk oordeel over dit stuk. Ik ervaar het als zeer constructief en positief; je kunt er wat mee. Ik herhaal dat het in onze ogen een bruikbaar hulpmiddel voor verdere besluitvorming is. Echter,

persoonlijk voel ik er meer voor om beleidsvoornemens te koppelen aan de realiteit van vandaag. Steeds moeten wij nagaan wat die realiteit voor mogelijkheden en kansen biedt voor de nabije toekomst. Verder kan men mijns inziens niet kijken in een tijd, waarin de ontwikkelingen elkaar razend snel opvolgen. Wat vandaag actueel is, wordt morgen al bij de "verleden tijd" gevoegd. Ontwikkelingen vragen om nieuwe inschattingen en snelle bijstellingen.

Wij stemmen graag in met dit voorstel en zien, evenals de fractie van de VVD, met grote belangstelling uit naar een goed en doelmatig vervolg. Wij beschouwen deze visie als een verkenning, waarmee wordt aangegeven hoe het misschien allemaal zou kunnen gaan, maar willen niettemin met beide voeten op de grond blijven staan en de besluitvorming, zoals wij die voor ogen hebben, niet te strak met deze toekomstvisie verbinden.

De heer **Van Tilborg** (SP). Voorzitter. God zij dank is er sprake van een visie- en niet van een beleidsstuk. Eerst was er een 70%-versie, vervolgens een 90%-versie en nu is er een bureaulade-versie. Dat is datgene wat de SP-fractie denkt dat er gaat gebeuren met deze visie, zulks in tegenstelling tot de verwachting van de heer Oudeman. Deze visie is bedoeld als een soort kapstok voor toekomstig beleid, maar het is de mening van de SP-fractie dat deze kapstok in een la terecht komt. Het geld dat deze visie tot nu toe heeft gekost, zo'n 270.000 euro, had ons inziens beter kunnen worden besteed om MBO'ers een goede OV-mogelijkheid te gunnen.

Voorzitter. De grote Nout Wellink zei in 2008 nog dat de crisis die in Amerika losgebarsten was, Europa niet zou bereiken. Inmiddels weten we met z'n allen wel beter. Natuurlijk moeten wij een visie hebben zodat wij een koers kunnen bepalen, maar dan bedoelen wij geen visie tot het jaar 2040. Als gerenommeerde economen een crisis van deze omvang niet eens hebben zien aankomen, denken wij hier in Zeeland dan wél even te weten hoe het precies zit in 2040? Voor de SP-fractie is het antwoord hierop duidelijk, namelijk: neen.

De heer **Werkman** (VVD). Voorzitter, mag ik van de SP-fractie vernemen wat zij precies onder een "visie" verstaat? Mijns inziens heeft een visie te maken met de lange termijn.

De heer **Van Tilborg** (SP). Dat ben ik met de heer Werkman eens, voorzitter, maar wat ons betreft wordt eenmaal per vier jaar een visie vastgesteld, in de vorm van een verkiezingsprogramma. Wij richten ons niet op een tijdstip dat 26 jaar verder ligt.

De heer **Werkman** (VVD). Dan is mijn beeld toch correct, voorzitter: kortzichtigheid.

De heer **Van Tilborg** (SP). Deze woorden, voorzitter, laat ik voor rekening van de heer Werkman. Over kortzichtigheid gesproken: als ik de heer Werkman was, zou ik eens bij mijn fractie in de Tweede Kamer gaan kijken.

De heer **Werkman** (VVD). Daar kom ik regelmatig.

De heer **Van Tilborg** (SP). Dat blijkt.

Voorzitter. Het profetische gehalte van de voorliggende visie heeft meer te maken met een businessplan voor een nieuw te ontwikkelen entertainmentpark dan met een realistische visie. Wij, als leden van deze Staten, zijn er om in het hier en nu beslissingen te nemen, om in het hier en nu afwegingen te maken en om in het hier en nu in te spelen op actuele ontwikkelingen. Dit zal de fractie van de PvZ aanspreken, voorzitter, gelet op het betoog van de heer Robesin.

Er wordt gesproken over een "open proces". Kijk je naar het volume aan mensen die hierover hun zegje hebben gedaan, zou je zeggen: ja, er zijn zo'n 1300 mensen bij betrokken geweest en dus kan het representatief zijn. Echter, kijk je wat verder, dan blijkt dat uiteindelijk van deze Zeeuwen slechts 20% geen ambtenaren, beleidsmakers, wethouders of raadsleden zijn. Dan blijft er in de ogen van mijn fractie maar weinig over van een "open proces".

Al met al mag duidelijk zijn, voorzitter, dat de fractie van de SP niet voor deze bureaula-visie zal stemmen.

De heer **Werkman** (VVD). Ik maak hier bezwaar tegen, voorzitter. Ik heb al gesproken over kortzichtigheid. Ik voeg daaraan toe dat ik het jammer vind dat de heer Van Tilborg niet verder kijkt. Immers, allerlei partijen zijn hiervoor uitgenodigd, waaronder maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen enz. Ze vertegenwoordigen allemaal sectoren die in onze samenleving functioneren. De heer Van Tilborg doet het voorkomen alsof er maar een beperkt aantal mensen bij betrokken is geweest, en dat is niet correct.

De heer **Van Tilborg** (SP). Zoals ik al zei: wat de hierbij betrokken mensen betreft ging het voor 80% om beleidsmakers, wethouders, ambtenaren, raadsleden enz. Dat zijn allemaal mensen die het beleid bedenken en uitvoeren. Kijk ik naar de gemeente Tholen, waar ik vandaan kom, dan constateer ik dat er bij de desbetreffende bijeenkomst twee "gewone" burgers aanwezig waren; de anderen behoorden tot de genoemde groep van 80%. Echt representatief voor de

bevolking, zoals dat eerder is gesteld, kan ik dit niet vinden.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Hoe serieus neemt de heer Van Tilborg zijn éigen rol als volksvertegenwoordiger?

De heer **Van Tilborg** (SP). Die rol neem ik zeer serieus. Anders zou ik hier niet staan. Ik vertegenwoordig ook het algemeen belang, dat wil zeggen: voor zover dat mogelijk is met... Voorzitter, deze uitspraak ga ik niet doen omdat het anders niet goed gaat... Nogmaals, ik neem mijn rol als volksvertegenwoordiger zeer serieus. Dat is wat ik hierop kan zeggen. Voor het overige weet ik niet waarop de heer Bierens doelt.

De heer **Bierens** (VVD). Het is heel simpel. Vertegenwoordigt u mensen in onze provincie, of staat u hier alleen voor uzelf?

De heer **Van Tilborg** (SP). Nogmaals, ik vertegenwoordig in elk geval onze kiezers; zij delen onze mening. Voor de rest sta ik voor het algemeen belang van elke Zeeuw.

De heer **Bierens** (VVD). Maar op het moment dat u erbij was, meesprak en meebesliste over deze visie, was u even geen volksvertegenwoordiger... U zegt dat er maar weinig "gewone" mensen bij betrokken zijn geweest. Voorzitter, ik vind dit buitengewoon merkwaardig. De heer Van Tilborg zegt dat hij zijn kiezers vertegenwoordigt maar hij telt zichzelf en zijn kiezers niet mee waar het gaat om de inbreng die hij ook zelf heeft geleverd. Ik vind deze opstelling echt een degradatie van hemzelf en van ons, als volksvertegenwoordigers.

De heer **Van Tilborg** (SP). Voorzitter. Onze spreektijd was al niet ruim en die wordt alleen maar minder door dit soort interrupties, zij het dat ik het kleurtje rood op het scherm erg mooi vind... Zelf ben ik niet aanwezig geweest bij de inspraak in mijn gemeente. Ik lag toen ziek in bed. Ik heb er wel het een en ander over in de krant gelezen. In mijn ogen haalt de heer Bierens nu een aantal dingen door elkaar door mij er op deze manier bij te betrekken. Ik wijs erop dat wij in de commissie ons zegje hierover hebben gedaan. Die bijdrage is bijzonder duidelijk geweest, en daar houd ik het bij.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Ik heb wél een aantal bijeenkomsten bijgewoond en bij die gelegenheden heb ik ook SP-leden ontmoet. Die mensen bleken zeer geïnteresseerd te zijn in hun toekomst en ze vroegen zich af wat een en ander zou betekenen voor de toekomst van Zeeland op de langere termijn. Wat steeds opvalt, voorzitter, is dat de SP-fractie zich voortdurend lijkt te richten op de waan van de dag, op datgene wat voorbij komt,

in plaats van uit te gaan van een bepaald toekomstbeeld en een bepaald doel. Als wij nu gezamenlijk een visie vaststellen, waarmee wij statenbreed een doorkijk bieden naar datgene waar het met Zeeland naar toe moet --gelet op alle ontwikkelingen die wij kunnen verwachten-- vind ik deze bijdrage van de SP-fractie toch bijzonder zuur.

De heer **Van Tilborg** (SP). Voorzitter, ik kan hier wel het een en ander op zeggen, maar ik laat deze woorden voor rekening van de heer Colijn. Ik ga er inhoudelijk niet op in.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ik vraag de heer Van Tilborg om toch even na te denken waar het gaat om de vraag of dit nu het moment is om tegen de voorliggende visie te stemmen --ik denk dat dat gaat gebeuren-- tenzij hij een eigen visie zou hebben. Ik adviseer hem om even na te gaan wat de SP-fractie in de Staten van Zuid-Holland heeft gedaan met betrekking tot de Langetermijnvisie Duurzaamheid, die zich nota bene richt op het jaar 2050. Ik denk toch dat het echt iets voor de SP is om met een visie te komen. Hoe ziet de SP-fractie nu de ontwikkeling van Zeeland op langere termijn?

De heer **Van Tilborg** (SP). Voorzitter. Ik heb dit advies van de heer Harpe gehoord.

De **voorzitter**. Ik geef het woord aan de heer Van Gent die namens de stuurgroep zal reageren op de inbreng van de fracties. Vervolgens zal namens GS een reactie worden gegeven door mevrouw Schönknecht.

De heer **Van Gent** (VVD). Voorzitter. Om te beginnen merk ik op dat ik tot de Staten mag spreken bij afwezigheid van onze gewaardeerde voorzitter, Eric Hageman. Vanaf deze plek wens ik hem van harte beterschap.

Natuurlijk kan ik alleen wat zeggen over het proces, en niet over de inhoud. Immers, het laatste was niet onze verantwoordelijkheid. Ik zal proberen om zo neutraal mogelijk in te gaan op de opmerkingen en vragen, naar voren gebracht in verband met het proces, met weinig enthousiasme en zeker niet als cabaretier...

Voorzitter. Als ik iedereen zo hoor, constateer ik dat er een breed draagvlak is voor de voorliggende visie, en dat doet ons zeer deugd. Wij zijn er kennelijk zelfs in geslaagd om spanningen en twijfels bij de SGP-fractie weg te nemen, zo heb ik vernomen. Daarentegen is de SP-fractie heel kritisch gestemd. Dat is overigens zeer consistent aangezien de SP in eerste instantie als enige partij tegen het opstellen van de visie heeft gestemd. Niettemin betreur ik deze opstelling. Immers, een meer constructieve opstelling had kunnen betekenen dat de SP veel meer inbreng had kunnen leveren voor de visie. Ons inziens is het wel

degelijk een open proces geweest. Alle partijen hebben hun zegje kunnen doen. Er zijn heel veel gelegenheden geboden voor iedereen in Zeeland om hierover mee te praten. Ik voeg hieraan toe dat met de opmerkingen, gemaakt in de commissievergaderingen, veel is gedaan. Met andere woorden: je kunt beter een constructieve opstelling kiezen dan zeggen dat je het met dit hele proces niet eens bent.

Moeten wij dan alleen maar tevreden zijn en op onze lauweren gaan rusten? Zeker niet, voorzitter, want er zijn toch ook kritische kanttekeningen geplaatst. Gesteld is dat het stuk te neutraal is. In de commissie is zelfs het woord "zweverig" gebruikt. Door de fractie van de PVV is geconstateerd dat een aantal processen onvoldoende is weergegeven. Ook heb ik gehoord dat men het "concreter" wil hebben. Voorzitter, dit maakt het ook in de ogen van de stuurgroep alleen maar belangrijker dat het vervolgproces waardevol verloopt. Wij moeten dit écht oppakken; wij zullen moeten initiëren en agenderen; het moet verder uitgewerkt worden.

Welnu, daartoe worden ook onze Zeeuwse partners opgeroepen, want natuurlijk kunnen wij dit niet alleen. Daarnaast heeft hierbij ook het college van GS een rol. Als lid van de stuurgroep voeg ik hieraan toe dat --als wij het PvdA-amendement zo moeten lezen dat hieraan meer handen en voeten worden gegeven-- ons dat een waardevolle bijdrage lijkt. Wél merk ik op dat wij uiteraard de nieuwe Staten geen opdrachten kunnen geven, maar onder punt 4 van het voorgestelde dictum wordt dan ook gesteld: "de nieuwe Provinciale Staten te vragen"... enz. Het gaat dus om "vragen"; natuurlijk kunnen wij dat wél doen.

Voorzitter. Namens de stuurgroep kan ik zeggen dat zij blij is dat dit resultaat er nu ligt en dat zij blij is met het brede draagvlak voor deze visie. Dat neemt niet weg dat er nog heel veel werk aan de winkel is.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Voorzitter. De voorliggende visie biedt naar het oordeel van het college van GS aangrijpingspunten. Dit document kan als inspiratie dienen voor een gezamenlijke visie, het kan energie leveren, het kan talenten, krachten en middelen bundelen, en het biedt kansen voor de provincie, de overige overheden en maatschappelijke sectoren. Voor de korte en middellange termijn zijn focus en daadkracht nodig. Er moeten thema's worden gekozen en doelen worden geformuleerd. Het college en andere partijen hebben daarnaar gevraagd.

Door verschillende fracties is het college gevraagd of het hiermee aan de slag kan. Voorzitter, het college wil hiermee heel graag aan de slag. Ik stel voor dat wij nog vóór de zomer komen met een plan van aanpak, waaruit naar

voren komt hoe wij kunnen komen tot het proces waarbij de partners erbij worden betrokken en hoe thema's en doelen kunnen worden geformuleerd voor de korte en de middellange termijn.

De heer **Werkman** (VVD). Voorzitter. Ik dank de heer Van Gent voor zijn beantwoording die ook helderheid heeft geboden met betrekking tot het amendement. Op onze vraag hoe het nu verder moet, geeft de gedeputeerde aan dat het college graag aan de slag gaat en nog voor de zomer met een plan van aanpak komt. Tegen die achtergrond vinden wij het amendement sympathiek maar overbodig. Ook uit het statenvoorstel komt duidelijk naar voren dat het college hier écht wat mee wil gaan doen.

De heer **Van Haperen** (PvdA). Voorzitter. Uit de bijdragen van de verschillende fracties komen twee doembeelden naar voren in verband met de concretisering van de voorliggende visie. Aan de ene kant wordt er over de visie gesproken als een bureaula-document, hetgeen natuurlijk niet de bedoeling is. Aan de andere kant is er de karikatuur van de fractie van de PvZ, als zou deze visie voor beleidsplannen een keurslijf zijn. Welnu, geen van die twee opties is in het kader van de beoogde concretisering de bedoeling. Het idee is dat wij een paar piketpaaltjes slaan die kunnen helpen bij het uitzetten van de koers.

De heer **Robesin** (PvZ). Het is beslist niet onze bedoeling om een karikatuur te schetsen, absoluut niet. Wel spreken wij de wens uit dat deze toekomstvisie niet al te sterk wordt gehecht aan de besluitvorming die nog moet komen en die dan gerelateerd moet zijn aan de situatie van dat moment. Men kan nu wel filosoferen in de zin van: als dit en dat gebeurt, moet het te nemen besluit zus of zo worden, maar wij zijn ervoor om besluiten te nemen aan de hand van de realiteit zoals die dan is, met in ons achterhoofd de toekomstvisie. Er kan worden bekeken of dat een beetje met elkaar matcht, maar verder zouden wij niet willen gaan.

De heer **Van Haperen** (PvdA). In grote lijnen spoot dit wel met de opvatting die wij hebben, maar onze wens is dat er, om het perspectief van de visie in beeld te houden, een concretisering voor de middellange termijn wordt gerealiseerd.

Voorzitter. De gedeputeerde heeft het over een procesmatige opzet en zegt dat het college met een plan van aanpak komt. Wanneer het college aangeeft dat de concretisering van de visie deel uitmaakt van het plan van aanpak, moeten wij even nagaan of er wellicht sprake is van een toezegging die ons amendement overbodig maakt, maar wij verlangen hierover wel duidelijkheid. Het idee dat er een concretisering van de visie moet komen,

gericht op het komende decennium, leeft sterk bij ons.

De heer **Werkman** (VVD). Voorzitter, ik vind dat dit in het voorstel staat, terwijl ik in het betoog van de gedeputeerde, tussen de regels door, heb gehoord dat de uitwerking van de visie voorziet in het benoemen van thema's. Ik ga ervan uit dat de gewenste concretisering in het toegezegde plan van aanpak een plaats krijgt.

De heer **Van Haperen** (PvdA). Concretisering in het komende decennium is één element. Een ander element is dat wij de partners in Zeeland nadrukkelijk willen uitnodigen om het komende jaar te komen met bouwstenen voor de beoogde concretisering.

De heer **Werkman** (VVD). Maar dat staat toch in het voorstel? Bovendien heeft de gedeputeerde het zojuist gezegd. Voorzitter, ik snap niet wat de heer Van Haperen nu precies wil.

De **voorzitter**. Misschien kan ik voor enige klaarheid zorgen, met de twee petten op van voorzitter van de Staten en voorzitter van het college van GS. Ik heb de gedeputeerde horen zeggen --en ik denk dat het zo heel goed past-- dat de Staten nu de visie vaststellen en dat men vervolgens voor de beoogde concretiseringsslag, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven enz., onze omgeving, nodig heeft. Het moet niet zo zijn dat het straks de Staten zijn die zeggen: dit is de concretisering. De essentie zit 'm in de wijze waarop de omgeving wordt betrokken bij die concretiseringsslag. In verband daarmee, zo heeft de gedeputeerde gezegd, komt het college met een voorstel waaruit blijkt hoe wij de verschillende partners er themagewijs bij kunnen betrekken, opdat die concretiseringsslag gezamenlijk wordt gemaakt.

Ik zie dat de gedeputeerde knikt en dus heb ik het goed vertaald. Dat is wat er wordt bedoeld en dat voorstel kunnen de Staten tegemoet zien. Daarin wordt niet met betrekking tot de inhoud van A t/m Z een concretisering aangegeven, maar vermeld hoe wij de omgeving erbij betrekken, op weg naar de concretisering.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. In eerste termijn hebben wij al aangegeven dat wij steun geven aan het amendement, vooral ook omdat het voorziet in een doorkijk waar het gaat om de wijze waarop hiermee praktisch aan de gang kan worden gegaan, ook door de Staten. Laten wij niet vergeten dat deze visie een gevolg is van het rapport-Calon. Wij moeten een visie hebben en die visie implementeren. Gelet op het dualistische denken zou men de bal niet weer te snel in de richting van het college moeten gooien. Wij moeten het samen

met het college doen, maar wel zelf de juiste focus blijven houden. Als tegen het college wordt gezegd dat het met onze visie aan de gang kan gaan, doen wij het ons inziens wéér niet goed. Wat ons betreft gaat het om een aanvulling, is het complementair. Tegen die achtergrond bepleiten wij dat het amendement wordt gesteund, uiteraard naast datgene waarmee het college komt.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Wat het concretiseren van de visie betreft kunnen wij ons volledig vinden in de aanpak die de gedeputeerde heeft voorgesteld. Die aanpak past ons inziens binnen ons duale denken en bij de opzet van het duale stelsel. Het college bereidt voor en voert uit, terwijl de Staten de kaders stellen en controleren.

Het amendement van de PvdA-fractie bevat suggesties in verband met de concretisering. Wellicht kan het college die betrekken bij de voorbereiding van het toegezegde plan van aanpak. Als dat het geval is, beschouwen wij het amendement als overbodig, zodat wij het niet zullen steunen.

De heer **Oudeman** (CDA). Voorzitter. De heer Roeland heeft het ons inziens uitstekend uitgelegd. Voorts gaan wij akkoord met datgene wat u namens het college heeft aangegeven.

De heer **Robesin** (PvZ). Dat geldt ook voor mijn fractie, voorzitter. Ik heb alle sympathie voor het amendement maar ik denk toch dat datgene wat daarmee wordt bepleit, al besloten ligt in de hele opzet van de toekomstvisie. Ook ik vind het amendement overbodig.

De heer **Van Tilborg** (SP). Voorzitter. Allereerst bedank ik de heer Van Gent voor het feit dat hij ons in elk geval een rechte rug toewijst. Wij hebben vanaf het begin geprobeerd om mee te praten en ook ideeën aangedragen. Wij wilden zelfs zitting nemen in de stuurgroep, maar dat is niet gebeurd. Collega Van Dijen stond op de "reservelijst", om het zo maar uit te drukken. Ik voeg hieraan toe dat wij wel degelijk een visie hebben; die is in algemene zin verwoord in ons verkiezingsprogramma. Daarin staan heel veel punten die voor de langere termijn van belang zijn. Echter, helaas wordt onze visie niet altijd gedeeld door andere partijen. Overigens, het formuleren van onze visie kost geen 270.000 euro...

De **voorzitter**. Ik constateer dat de indieners van het amendement het amendement handhaven en geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer **Hijgena** (D66). Voorzitter. Na het amendement nogmaals te hebben gelezen, moet ik zeggen dat datgene wat ons daarin het minst

bevalt, het feit is dat het erop lijkt dat deze Staten over hun graf heen willen regeren en de volgende Staten een suggestie aan de hand willen doen hoe zij hun zaken moeten regelen.

De heer **Van Tilborg** (SP). Voorzitter. Mijn fractie kan het amendement steunen, ook al lijkt dat misschien wat tegenstrijdig met ideeën die wij eerder hebben geopperd. Met het amendement wordt gevraagd om concretisering van een aantal genoemde punten. Op termijn kunnen de Staten aangeven of zij het daar al dan niet mee eens zijn. Ons oordeel is dat, als het op deze manier kan worden uitgelegd, het voorliggende visiedocument misschien een investering wordt.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Door de heer Roeland is gesteld dat, wanneer de gedeputeerde zegt dat ze de inhoud van het amendement betreft bij het op te stellen plan van aanpak, dit een reden kan zijn om het amendement in te trekken. Misschien zijn wij dat punt al voorbij, maar ik kijk toch even naar de heer Van Haperen...

De **voorzitter**. Ik denk dat wij dat punt inderdaad voorbij zijn. Ik heb al geconstateerd dat de indieners hun amendement handhaven.

Amendement nr. 2 wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PvdA, de CU en de SP voor het amendement hebben gestemd.

Het statenvoorstel wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV, de SGP, de CU, de VVD, het CDA, de PvdA, D66, GL en PvZ voor dit voorstel hebben gestemd.

Daarmee is de Toekomstvisie Zeeland 2040 vastgesteld. Graag wil ik de Staten daarmee feliciteren, niet alleen gelet op het eindproduct, maar ook vanwege het feit dat de Staten destijds het initiatief hebben genomen om deze visie op te stellen. Mijns inziens is het ontzettend belangrijk om op deze wijze gezamenlijk een richting af te spreken. Er moet nog veel worden geconcretiseerd, maar daarvoor zal de Staten een voorstel worden voorgelegd, waarna Staten en college hieraan in goed samenspel een vervolg kunnen geven.

Voorts dank ik de leden van de stuurgroep, de heren Hageman, Van Gent, Harpe, Colijn en Babijn, mevrouw Blank die dit proces tot en met vandaag op een fantastische manier heeft gevolgd, en alle anderen die betrokken zijn geweest bij het

tot stand brengen van deze visie. Om te bewijzen dat de visie er nu echt is, niet in een bureaula maar in de lucht, druk ik een knop in waarmee een app wordt gerealiseerd die door iedereen kan worden gedownload. Ook is een en ander op onze website raadpleegbaar. Op die manier kan onze toekomstvisie worden gezien en geproefd. Deze app zal bovendien interactief worden zodat men in het vervolg goed kan volgen wat wij op dit terrein doen.

De vergadering wordt voor enige tijd geschorst.

21. Statenvoorstel Jaarplan 2014 Economische Agenda (BLD-130)

De heer **Markusse** (PVV). Voorzitter. Hoewel het zeer verleidelijk is om opmerkingen te maken over allerlei details, wil mijn fractie zich beperken tot hoofdlijnen. Toen wij op de dag van de commissievergadering, 13 januari, de presentatie zagen van de verschillende projecten, kregen wij bijna een euforisch gevoel. Projecttrekkers, ambtenaren en belangstellenden waren met elkaar in gesprek.

Nu de Economische Agenda zelf, voorzitter. In deze agenda wordt gesproken over "revolverende fondsen". Bij welke projecten is er al sprake van het aflossen van investeringen, gedaan door de provincie? Is er al sprake van een multiplier-effect? Tevens zouden wij graag zien dat in de nota de fase van het proces waarin een project verkeert, zo concreet mogelijk wordt beschreven, zodat wij ons een goed beeld kunnen vormen van resultaten en opbrengsten en van de gevolgen voor de werkgelegenheid.

Vervolgens rijst de vraag wat hierbij de rol van de overheid moet zijn. Voorzitter. Als een project een groot succes is, had dan niet het bedrijfsleven zelf het initiatief moeten nemen? Als een project een mislukking wordt, gebeurt dat dan omdat de overheid geen goede ondernemer zou zijn? Onze visie is als volgt: laat het bedrijfsleven zoveel mogelijk zijn eigen gang gaan.

Ten slotte stellen wij de vraag of uitgaven moeten worden gepland voor topsportevenementen, waarbij wij verwijzen naar het bedrag van 404.600 euro. Uiteraard heeft de PVV-fractie niets tegen topsport, maar in een tijd van stevige bezuinigingen is dit toch een fors bedrag.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Dit jaarplan wordt hier behandeld omdat de Staten een vinger aan de pols willen houden. Dat is ons werk, maar in dit geval is het extra belangrijk. Er is immers veel opzij gezet om de economie te kunnen stimuleren,

en de middelen worden schaarser. Er zijn dus redenen te over om goed op te letten wat er met die middelen gebeurt.

De fractie van D66 kan zich in grote lijnen vinden in de plannen voor 2014. De projecten omvatten een breed scala van de economie, ze zijn redelijk concreet beschreven en daarmee controleerbaar, althans de meeste. Een groot gedeelte van de business cases sluit mooi aan bij de Toekomstvisie 2040 van de provincie, of is het andersom? In elk geval wordt, als de desbetreffende business cases slagen, die visie al deels werkelijkheid, misschien al ver voor 2040. Dan moeten wij wél een nieuwe visie maken...

Een enkel plan, zoals de ombouw van de kolencentrale, achten wij minder kansrijk. Wij zouden het geld liever besteden aan het faciliteren van een poging om compensatie te verkrijgen voor de sluiting, om die middelen vervolgens te investeren in daadwerkelijk duurzame energieopwekking.

Voorts, voorzitter, vinden wij investeren in sport top, maar dat hoeft niet per se topsport te zijn. Sportvoorzieningen en bewegingsmogelijkheden voor de jeugd, naar ook voor de overige bevolking, dragen bij aan het welzijn en, indirect, ook aan (toekomstige) gezondere werknemers en daarmee aan een gezondere economie. Als de toeristen dan ook nog meeprofiteren, realiseren wij ook nog een beter toeristisch product, met extra voorzieningen die ook nog eens slecht weer-voorzieningen kunnen zijn, en daar is nog steeds behoefte aan.

Graag zouden wij over de voortgang van de projecten geïnformeerd willen blijven, maar nog meer over een gebrek aan voortgang. Graag horen wij van de gedeputeerde dat achterstanden in ontwikkelingen met grote spoed bij de Staten worden gemeld.

Voorzitter. De revolverende fondsen ziet mijn fractie als een kansrijke ontwikkeling. De bruikbaarheid hiervan is elders al bewezen. Nu de middelen steeds schaarser worden, is dit dé manier om innovatie te financieren. Het is ook een duurzame manier, en wij houden van duurzaam. Daarom zien wij graag dat de business cases --het geldt ook voor projecten buiten de Economische Agenda-- worden gestopt als de resultaten bij de verwachtingen achterblijven, en niet pas als het geld op is. Resterende middelen kunnen dan weer revolverend worden ingezet ten behoeve van andere projecten, met meer kans van slagen. Ziet het college daar kans toe?

Mijn fractie beziet de Strategic Board met enige scepsis. De toezegging die wij eerder ontvingen, dat we worden voorzien van voldoende informatie over de doelstellingen en de voortgang, maakt dat wij de board alsnog het voordeel van de twijfel gunnen. Kan de gedeputeerde ons melden

wanneer hij die twijfel in zijn geheel gaat wegnemen?

De heer **Van Geesbergen** (VVD). Voorzitter. Op 15 maart 2013 hebben wij voor het eerst in het kader van de Economische Agenda een jaarplan vastgesteld. Het is allemaal een beetje wennen, zo zei de gedeputeerde bij die gelegenheid. Nu zijn wij bijna een jaar verder, kijken wij terug op 2013 en stellen wij het programma voor 2014 vast. Welnu, het is nog steeds een beetje wennen, voorzitter, ook voor ons. Nog steeds worstelen we met de vraag of de business cases echte business cases zijn en of de binnen een groep behorende activiteiten, die onderlinge verwantschap kennen, minder of meer bij elkaar horen.

Van subsidiëren naar investeren, is het parool. De mogelijkheid van een verordening met betrekking tot revolverende fondsen is in onderzoek en als het goed gaat, kunnen de Staten nog voor de zomer een besluit nemen over de instelling van een dergelijk fonds. Ook zal het college duidelijk gaan maken waar de knip tussen investeren en subsidiëren wordt aangebracht.

Voorzitter. De Economische Agenda heeft voorlopig voor de VVD-fractie nog het karakter van een bestedingsplan, waarin staat wat de provincie voor welk doel inzet. De overgang van subsidiëren naar investeren moet nog beginnen. De financiële inbreng van het bedrijfsleven heeft het college zichtbaar gemaakt in zijn brief over de cofinanciering, van 10 december 2013. Dit geeft enig gevoel bij deze materie, maar geen echt inzicht in de taakverdeling tussen bedrijfsleven en overheid.

Betekent dit alles nu, voorzitter, dat de VVD-fractie alleen maar kritische opmerkingen heeft over dit jaarplan? Neen, voorzitter; dan zouden wij de medewerkers en de trekkers van de business cases die op 13 januari, voorafgaande aan de commissievergadering, vol enthousiasme hebben laten zien waarmee zij bezig zijn, tekort doen. In een dergelijke bijeenkomst gaat de Economische Agenda meer leven. Daarom willen bij de komende beleidsperiode met vertrouwen tegemoet zien. De rol van de provincie in het geheel van de Zeeuwse economie blijft beperkt, maar waar reële economische potenties kunnen worden gestimuleerd, moeten wij dat doen.

Dat brengt mij bij de brief van het college van 28 januari, met de bezuinigingen als onderwerp. Het college kondigt een aanpassing van het jaarplan aan, maar vraagt ons toch om vandaag dat plan vast te stellen. Dit voelt een beetje ongemakkelijk, voorzitter, omdat je het gevoel hebt dat een integrale afweging bij de besluitvorming dan niet meer mogelijk is. Kan het college een tipje van de sluier oplichten en ons vertellen wat het karakter van de aangekondigde bezuiniging is? Gaat het met de kaasschaaf of worden er keuzes

gemaakt die het schrappen van onderdelen van het jaarplan inhouden?

Voorzitter. Wij komen in dit jaarplan nieuwe medewerkers tegen. ZMF, IVN en SCOOP nestelen zich in de Economische Agenda, tussen Impuls, Syntens, onderwijsinstellingen en andere kennisinstellingen. Mijn fractie dringt erop aan dat de kennis dáár wordt gehaald waar die het beste is, en dat de verleiding wordt weerstaan om gesubsidieerde instellingen werk te geven ter legitimatie van de verleende subsidie.

De heer **Hamelink** (PvdA). Voorzitter. Ondanks de voor mijn fractie negatieve spreektijd --volgens mij is er vanochtend iets misgegaan met...

De heer **Babijn** (CDA). Voorzitter. Ik maak er bezwaar tegen dat fracties "negatieve spreektijd" hebben. Ze hebben gewoon geen spreektijd meer. Als wij dit niet erkennen, moeten wij geen spreektijdregeling hanteren. Dat doen wij niet voor niks. Ik heb niks tegen de PvdA-fractie; de heer Hamelink is mij lief... Ik heb iets tegen "rood", maar niet tegen de mensen van de PvdA. Niettemin herhaal ik dat, als wij een spreektijdregeling hebben afgesproken, wij ons daaraan moeten houden.

De **voorzitter**. Dat zijn woorden uit mijn hart. Je moet altijd beleid voeren met verstand... Tijdens de lunchpauze heb ik hierover met de desbetreffende fractievoorzitters overlegd, nadat ik had geconstateerd dat er vanochtend erg veel interrupties waren geweest en een aantal sprekers ruim spreektijd had genomen. Ik doel hierbij op het onderwerp "ZB-SCOOP". Een en ander heeft ertoe geleid dat er drie fracties in de "min-tijd" zitten. Het is goed dat de heer Babijn dit nu even expliciet aan de orde stelt. Ik meen dat de onderwerpen die wij nu nog te behandelen hebben, binnen een redelijke termijn afgehandeld kunnen worden. Ik stel daarom voor dat wij de fracties die nu "in het rood" staan, vragen om kort en bondig te zijn, maar hun niet de mogelijkheid tot spreken te onthouden. Anders zou het zijn, wanneer het nu negen uur 's avonds zou zijn en wij zouden moeten concluderen dat het gekkenwerk zou worden. De vraag rijst, of de Staten hiermee kunnen instemmen.

De heer **Babijn** (CDA). Ik heb er alle begrip voor, maar ik zou zeggen: maak in het presidium goede afspraken over de spreektijdregeling. Als wij ons er niet aan houden, moeten wij die regeling gewoon afschaffen. Hanteren wij een spreektijdregeling, ja of neen? Ik wil de heer Hamelink best het woord laten voeren, als dat voor twee, drie minuten is... Ik wil niemand beletten zijn democratisch recht te hanteren, maar laten wij ons alsjeblieft aan deze regeling houden. Anders zou ik zeggen: stop ermee, iedereen mag zo lang praten als zij of hij wil.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Ik sluit mij aan bij de heer Babijn maar voeg daaraan toe dat het reglement van orde de ruimte biedt om bij bijzondere gelegenheid de spreektijd wat te verlengen.

De heer **Beekman** (CU). Ik stel voor, voorzitter, dat wij dit in het presidium bespreken. Dat lijkt mij toch het handigst.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Ik sluit mij aan bij de twee laatste sprekers. Voorts kan het natuurlijk zo zijn dat sommige fracties wat ruimer in hun spreektijd zitten en dat zij bereid zijn om tegen een redelijke vergoeding tijd over te dragen aan andere fracties...

De heer **Babijn** (CDA). Voorzitter. Als u alle fracties er vijf minuten bijgeeft, ga ik daarmee akkoord. Verder dring ook ik erop aan dat dit in het presidium wordt besproken, opdat wij deze discussie niet steeds herhalen.

De **voorzitter**. U zwingelt deze discussie aan. Ik wilde dit met beleid hanteren... Ik weet niet hoe strak dit in het verleden is gehanteerd. Het is mogelijk dat je, terwijl een beraadslaging toch écht nodig is, op een dag te weinig spreektijd hebt, ook al tracht je om je strikt aan de afgesproken tijd te houden. Het komt mij voor dat --als wij de discussie hierover nu kunnen beëindigen en later voortzetten in het presidium-- wij, als wij het netjes doen, voldoende tijd hebben om deze vergadering vanmiddag op een redelijk tijdstip af te ronden.

De heer **Hamelink** (PvdA). Ik zal proberen, voorzitter, om mij te beperken.

Voor de PvdA-fractie komt de Economische Agenda neer op: kansen oppakken en stroomlijnen. Dat geldt zeker op dit moment, met zoveel tegenwind. Echter, wind en tegenwind, eb en vloed, kennen wij in Zeeland als elementen die ons sterk en krachtig hebben gemaakt. Daarom moet wat ons betreft de Economische Agenda ook een krachtige passie uitstralen om Zeeland economisch sterk te maken. Immers, een sterk Zeeland maakt mede een sociaal Zeeland mogelijk.

Werkgelegenheid is daarbij niet alleen een middel maar ook een doel om sociale rechtvaardigheid te bewerkstelligen. De PvdA is hierin ruim van denken: voor iedereen dezelfde rechten en plichten. Voorzitter, dan is er veel ruimte onder de Nederlandse zon, ook voor Oost-Europeanen die hier welkom zijn, mits er voor hen fatsoenlijke en voor iedereen geldende woon-, werk- en beloningsmaatstaven worden gehanteerd. Met andere woorden: niet, zoals sommigen zeggen: "eigen volk eerst", maar maximaal kansen creëren

en benutten voor iedereen: boeren, burgers en Bulgaren.

Voorzitter. Duurzame economie en groeiende innovatie vormen voor het college een centraal thema. Dit houdt Staten en college scherp. Economie staat nooit stil, zeker niet in een dynamische tijd als de huidige. Daarom moeten wij kansen grijpen en samenwerken met bedrijfsleven, kenniscentra en overheden binnen en buiten onze mooie, sterke en sociale provincie Zeeland.

Helaas, voorzitter, hebben wij uit het jaarplan moeten opmaken dat er vooralsnog, om begrijpelijke redenen, voor de uitvoering in 2014 en 2015 substantieel minder middelen beschikbaar zijn. Wij doen een beroep op het college om --daar waar zich mogelijk nog meevallers aandienen of mogelijk worden gemaakt-- die middelen onverwijld in te zetten ten behoeve van extra mogelijkheden die zich voordoen in het kader van de Economische Agenda. De revolverende fondsen kunnen hiervoor een prima instrument zijn. Extra kansen met bescheiden risico's moeten ten volle worden benut.

Allereerst noem ik de havengebieden. Kansen grijpen waarmee geen afbreuk wordt gedaan aan de overige unieke Zeeuwse mogelijkheden, zoals de innovatieve kansen in het kader van de aquacultuur, de biobased economy, de natuurontwikkeling en zeker ook de duurzame kwaliteitsverbeteringsslag in de sector van toerisme en recreatie, die meer dan noodzakelijk is. Ook noem ik duurzame energieopwekking, met name voor onze provincie, waarbij gebruik wordt gemaakt van zon, wind en getij, waarbij vele innovatieve mogelijkheden zich voordoen. Daar, voorzitter, blijven voor de PvdA de kansen liggen en daarvoor moeten aandacht en prioriteiten worden behouden, ook wanneer het in financiële zin wat tegenzit.

Voorzitter. De ontwikkelingskansen in verband met de lijn Breskens-Knokke lijken de goede kant op te gaan. De PvdA-fractie vraagt aandacht voor de OV-mogelijkheden in verband met de kusttram tussen België en Breskens, die wellicht op innovatieve wijze kunnen worden ontwikkeld. Hierdoor kan in de toekomst de mobiliteit tussen beide landsdelen een impuls krijgen.

Nu wij toch even over de eigen grenzen heen kijken, rijst de vraag of er nog Seine-Schelde-ontwikkelingen zijn besproken in het kader van het bezoek van de Franse president. De samenwerking met Vlaanderen kan er, wat mijn fractie betreft, een tandje bij hebben. Wat gaat het college doen om de samenwerking in de Kanaalzone te vergroten?

Voorzitter. De binnenvaart is een sector die het, evenals de visserij, in deze tijd moeilijk heeft maar niettemin een voorbeeld is van milieuvriendelijk vervoer. Wij hebben in onze provincie volop water en dus zou ik zeggen: probeer om, eventueel bescheiden,

containervervoer over water te bevorderen wanneer zich daarvoor kansen voordoen.

Een krachtige aansporing om te komen tot slimme acquisitie is altijd gewenst, maar het blijkt dat ook lef en creativiteit binnen Zeeland tot grote hoogten kunnen komen. Wie heeft niet afgelopen zaterdag met een groot gevoel van Zeeuwse trots het verhaal van de "dwergeren uit Serooskerke" gelezen, die een miljardendeal afsloten in de offshore-industrie terwijl ze enige tijd geleden bij de bank geen 25.000 euro los konden krijgen als werkkapitaal. Naast deze en andere kansen in Zeeland voor burgers, boeren en Bulgaren, moeten wij ons dagelijks realiseren dat wij nog steeds een aantrekkelijke provincie zijn en dat wij dat vooral ook moeten blijven, met ons aller medewerking.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Dit jaarplan is in de commissie uitgebreid aan de orde geweest. De fractie van de CU is er geen voorstander van om in een statenvergadering zaken nog eens dunnetjes over te doen die al in de commissie zijn besproken. Toch mogen nu enkele zaken niet ongenoemd blijven.

Allereerst spreken wij onze waardering uit in de richting van de ambtenaren binnen onze organisatie die met deze materie bezig zijn. Het zijn vaak nieuwe, innovatieve paden die verkend moeten worden, zowel in de samenwerking tussen partijen als met betrekking tot het wegen van de afzonderlijke initiatieven. Belangrijk is daarbij de afweging met betrekking tot de kansrijkheid daarvan. Het is dan ook goed om te zien dat ook het hele college hierbij betrokken is, dwars door de verdeling van portefeuilles heen. Dat bleek ook laatst, tijdens de gehouden voorlichtingsbijeenkomst. Bij die gelegenheid bood de presentatie van de trekkers van de business cases veel duidelijkheid over datgene waarmee men bezig is.

De rapportage over 2013, met name de verantwoording met betrekking tot het rendement van uitgegeven gelden, vindt mijn fractie onvoldoende. Wél zien wij verbetering waar het gaat om het meer SMART formuleren van de doelen voor 2014 en volgende jaren. Het gaat er natuurlijk niet alleen om dat het geld wordt uitgegeven; met die uitgaven moet ook iets nuttigs worden bereikt voor de economie van Zeeland.

Voorzitter. Wij blijven ons zorgen maken waar het gaat om een evenwichtige verdeling van het geld over de verschillende programma's. Ook de wat laat, gisteren, ontvangen brief van het college over de besteding van sportgelden --hieruit blijkt dat al vérgaande verplichtingen zijn aangegaan-- geeft ons niet het gevoel dat de Staten nog veel te beïnvloeden hebben. Ons gaat het bij de controle betreffende de jaarplannen altijd om de mogelijkheden voor de Staten om tot

beïnvloeding te komen. Wij weten pas in 2015 of 2016 of de plannen ook werkelijk renderen.

Voorzitter. Steeds hebben wij erop aangedrongen --en dat doen wij ook nu weer-- dat voor het MKB kleinere, meer concrete projecten worden opgezet. Wij bedoelen hierbij écht initiatieven op het terrein van de aanleg van digitale netwerken, vergroting van de toegankelijkheid van subsidies en directe betrokkenheid van Zeeuwse bedrijven bij aan te besteden werkzaamheden met Zeeuwse overheden als opdrachtgevers. De bouw van de Marinierskazerne zal wat dit betreft de lakmoesproef worden voor de relatie tussen de Zeeuwse overheid en het Zeeuwse bedrijfsleven.

Voorzitter. De Economische Agenda is een investeringsprogramma, gebaseerd op het collegeprogramma Stuwende Krachten. Van het eerder geraamde budget van 16,5 miljoen tot 2015, zal nu 4,1 miljoen niet meer worden geïnvesteerd, omdat het er gewoon niet meer is. Uitgaande van de afspraak dat 50% ook nog eens door andere partijen wordt opgebracht middels participatie en aan te trekken Europese middelen, betekent dit dat 8,2 miljoen minder in de Zeeuwse economie terecht komt. Dit betekent voor de provincie dat er nog scherper keuzes moeten worden gemaakt, dat de doelen nog beter moeten worden geformuleerd en dat in bepaalde situaties vroegtijdiger moet worden besloten om niet met een project door te gaan wanneer daarvan voor de Zeeuwen geen rendement te verwachten is. Als voorbeeld noem ik het pilotproject met betrekking tot warmtecontainers.

Wij vragen het college om in verband met de Economische Agenda meer focus aan te brengen. Ook de verdeling van investeringen over de sectoren vrijetijdsrecreatie, topsport en ondersteuning grote evenementen, lijkt steeds meer uit balans te raken, gelet op de actualiteit en de naar verhouding geringe middelen die naar andere sectoren van de Zeeuwse economie gaan. Wij zouden op dit punt graag de toezegging van het college verkrijgen dat men bijvoorbeeld over vier maanden met een voorstel komt waarmee voor de volgende jaren een ombuiging wordt aangebracht.

Voorzitter. Graag zien wij de evaluaties en rapporten met betrekking tot eerder opgedane ervaringen en afgeronde business cases, zoals ten aanzien van ZeelandCare, verwerkt in de jaarrapportages. Dit leidt er immers toe dat wij zowel van goede als van slechte ervaringen kunnen leren. Zo creëren wij revolverende fondsen op het gebied van kennis en ervaring, waarbij trekkers en ambtenaren betrokken zijn.

Met het voorliggende jaarplan kunnen wij instemmen, zij het dat wij daarbij aantekenen dat ons inziens met de voorgestelde bezuinigingen deels de evenwichtigheid uit de Economische Agenda weg lijkt te vallen. Wij zien graag --ik verwijs naar het tussentijdse voorstel-- een betere

financiële onderbouwing en een reparatie op dit punt.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Als ik een titel voor dit voorstel zou mogen verzinnen, zou dat zijn: "Weinig geld voor veel dingen". Deze omschrijving leidt tot twijfel over de effectiviteit, maar het enthousiasme behoeft er niet minder om te zijn. Ik noem enkele onderdelen.

De biobased economy wil kringlopen sluiten. Er wordt gewerkt aan restwarmte en er loopt een project voor de grote industrie met hetzelfde doel. Dat is allemaal prima, maar daarvoor zijn investeringen nodig, bijvoorbeeld in de ondergrondse infra. Ik zou zeggen: let hierbij vooral op het Vlaamse achterland. Op dit terrein zou grensoverschrijdende samenwerking wel eens heel goed toepasbaar kunnen zijn.

Zeeland Seaports (ZSP) wil zich in de markt profileren als een duurzame en aantrekkelijke havenautoriteit die een sterk onderscheidend profiel kent ten opzichte van concurrerende vestigingsplaatsen. Men richt zich hierbij op duurzame en innovatieve groene industrieën. Tegen de achtergrond van dit speerpunt ontstaan innovaties, gericht op duurzaam hergebruik van reststromen. Een voorwaarde voor het benutten van deze stromen en het ontsluiten van de markt voor verhandeling hiervan, is een infrastructuur waarmee de verschillende gebruikers met elkaar worden verbonden. Dit is de multi utility provider, de MUP. Hoe is nu wat dit betreft de stand van zaken in de Kanaalzone? Waar is het budget voor Europese investeringen? Voorzitter, hier komt een echt probleem aan. Immers, de overheid zorgt voor "intra". Dat geldt voor telecom, waar KPN de boel overeind moet houden, maar wat te denken waar het gaat om energie en water? Ik denk hierbij aan de verbindingen tussen industrieën. Als wij geen plan, geen strategie hebben voor deze "tak van sport", sterven allerlei projecten van de industrie in schoonheid. Overigens: het gaat niet alleen om investeren, maar ook om exploiteren.

Voorzitter. De vraag rijst wat de rol van ZSP is ten opzichte van de provincie. Tegen die achtergrond noem ik als voorbeeld de onderzoekjes naar de positie van de haven en PR-campagnes voor 10.000 euro. Kan ZSP dat niet zélf? Is dat nu echt nodig en wat doe je in het kader van promotie met een dergelijk bedrag? Gaat het om een doekje voor het bloeden? Wanneer ik in de Economische Agenda de activiteiten lees die in of bij ZSP moeten plaatsvinden, bekruipt mij de gedachte: wisten ze dat niet of zijn ze dit nu echt vergeten? De kwestie van de concurrentiepositie is toch dagelijks werk? Moeten wij daar geld voor beschikbaar stellen? Ook noem ik de voortgang 2013-containerisatie. Geen haalbaarheidsstudie, voorzitter; dat wisten we toch? Het blijft in mijn ogen een beetje aanmodderen. Naar de mening van GroenLinks is

hier sprake van verspilde energie en, vooral, van verspild geld.

Het onderwerp "maintenance" ontbrak een paar jaar op de agenda, maar nu komt het weer terug, en dat is prima. Komt er nu ook weer een programma-maintenance voor windturbines? Ik verwijs naar de ambities betreffende meer dan 600 megaWatt voor Zuid-West-Nederland en naar de capaciteit van 1000 megaWatt op zee. Voorzitter, dit rechtvaardigt een stevig programma in de topsectoren. Het kan allemaal mooi in het maintenancevaluepark in Terneuzen en het past zeker bij de windambitie van DELTA en, mogelijk, andere partijen. Kortom, hoe halen wij meer geld uit Brussel en hoe benutten wij de kansen die wij wél hebben?

Voorzitter. GroenLinks is best heel enthousiast over de meeste plannen, zulks ondanks het geringere budget. Er is echter één echt minpunt. Er wordt immers geld uitgetrokken voor het baggeren in de monding van de Westerschelde. De opdracht gaat via de Vlaams-Nederlandse Scheldec commissie (VNSC). Dat gebeurt dus niet in het zicht van onze Staten, hetgeen alleen maar tot onduidelijkheid kan leiden. De VNSC is een politiek college dat bestaat uit vertegenwoordigers van de twee verantwoordelijke ministeries van Nederland en Vlaanderen. Daarnaast is er een ambtelijk college waarin Zeeland getalsmatig sterk is ondervertegenwoordigd.

Vlaanderen kijkt en luistert hoe Zeeland pleit voor het weghalen van maritieme drempels in de monding van de Westerschelde, tot 16,5 meter. De vraag is of dat met of zonder kielspeling is. Mocht dit ooit gebeuren, voorzitter, dan kunt u, mét mij, voorspellen dat de haven van Antwerpen ook plots een aantal maritieme drempels heeft ontdekt. Met dit heilloze plan geeft men Vlaanderen een "tikkende" optie, gericht op 16 meter verdieping, exclusief kielspeling; dat voorspel ik. Kom dan bij GroenLinks niet meer aan met een amendement in de zin van "het is niet wenselijk maar onvermijdelijk". Het zou overigens een goede zaak zijn wanneer de Staten regelmatig bij het wel en wee van de VNSC zouden worden betrokken. Tot op heden heb ik hierover in commissie of Staten nooit iets gehoord, maar door deze commissie worden wél heel belangrijke besluiten genomen, waarover achteraf discussie ontstaat.

Voorzitter. Mijn fractie komt met een suggestie voor het vervolg, mede in relatie met de brief die wij gisteren hebben ontvangen over de financiële positie van gemeenten. Bekijkt u nog eens goed, college, of bepaalde bedragen, groot en klein, wel nodig zijn. Moeten wij bijvoorbeeld 94.000 euro betalen aan frictiekosten in verband met de VVV, en ook nog een ton voor de fusie van die organisatie? Ook noem ik --het is wat minder-- 5.000 euro voor het verzamelen van jurisprudentie

in verband met de jachthaven in Breskens. Moeten wij de bijdragen voor topsportevenementen, plus lobby, tot een totaal van ruim vier ton, op dat niveau handhaven? Voorzitter, het kan niet langer en-en zijn; wij moeten naar of-of. Met andere woorden: er moeten politieke keuzes worden gemaakt, en daar doen wij graag aan mee.

De heer **Van der Maas** (SGP). Voorzitter. Dit college gaf in 2011 aan dat de Zeeuwse economie prioriteit diende te krijgen, en dat gebeurde terecht. De afgelopen jaren hebben duidelijk gemaakt dat onze economie het erg moeilijk heeft. Sommige mensen in onze provincie ervaren dit aan den lijve: zonder werk, een faillissement, een bedrijf in zwaar weer, noem het maar op. Die situaties hebben een grote impact.

Als provincie hebben wij middelen ter beschikking voor de Zeeuwse economie, helaas minder dan aanvankelijk werd gepland. De fractie van de SGP is van mening dat deze gelden op het scherpst van de snede moeten worden ingezet. Daar versta ik onder: daar waar het mes het meeste effect heeft, vooral met het oog op de toekomst. Graag steunen wij initiatieven die grote kansen bieden op het terrein van innovatie en die groei kunnen stimuleren.

Voorzitter. Ik richt mij op het jaarplan en op de keuzes die daarin worden gemaakt. Wij maken uit dit plan op, dat er is gezocht naar activiteiten en plannen die een toegevoegde waarde opleveren voor onze Zeeuwse economie, van belang voor werkgelegenheid, innovatie en groei. Met andere woorden: het meeste van datgene wat wij in dit jaarplan terugvinden, is goed voor Zeeland.

Mij aansluitend bij het betoog van collega Colijn onderstreep ik dat er moet worden gestreefd naar een goede verdeling over de sectoren. Wat ons betreft zijn landbouw en visserij specifiek Zeeuwse sectoren waar heel veel innovatie mogelijk is. Laten wij deze sectoren hierbij niet vergeten, voorzitter.

De kwestie van de revolverende fondsen is ook door onze fractie bij de discussie over de Economische Agenda naar voren gebracht. Wij danken het college voor het feit dat dit punt is opgepakt. Wij kijken uit naar een definitieve reactie van het college waaruit blijkt wat de kansen zijn op dit terrein. Wij hebben het hierbij over gelden die meerdere keren kunnen worden ingezet, maar wat ons betreft behoeven niet al deze middelen terug te vloeien. Wanneer een bedrijf op een bepaald moment met een initiatief start maar later blijkt dat het allemaal niet zo loopt als eerder werd verwacht, dan vloeit het geld weg. Juist waar initiatieven een vlotte ontwikkeling doormaken, kunnen de middelen terugvloeien naar de provincie, zodat ze opnieuw kunnen worden ingezet.

Voorzitter. Mijn fractie zou graag scherpere keuzes zien waar het gaat om het snijvlak tussen

onderwijs en arbeidsmarkt. Ik zou zeggen: investeer, samen met partners, in beroepsoriëntatie en in een goede toeleiding naar de arbeidsmarkt. Deze zaken staan zeker in de voorliggende stukken, maar wij zouden graag duidelijker keuzes zien, zodat een en ander écht ten goede komt aan onze jongeren, en ook ouderen, die op zoek zijn naar een kans op de arbeidsmarkt.

Neen, voorzitter, in mijn binnenzak zit geen motie of amendement, ook al heb ik daar in de commissievergadering iets over gezegd.

"Van subsidiëren naar investeren" is het motto. Welnu, voorzitter, wordt er dan met betrekking tot de topsport wel een keuze gemaakt? De SGP-fractie geeft, gelet op bezuinigingen die er nog aankomen, als suggestie mee dat nog eens goed en kritisch wordt gekeken naar de ruim vier ton, thans geormerkt voor sportactiviteiten. Het is bekend dat breedtesport en sport voor jongeren ons nog enigszins bekoren, maar gaat het om bepaalde evenementen... Voorzitter, laten wij hier de juiste keuzes maken.

Wij hebben gisteren een prachtig overzicht gekregen met betrekking tot de verdeling van de gelden voor 2014. Daar staat boven dat er ruim 25% wordt bezuinigd op sportactiviteiten. Zo is het in de commissie ook naar voren gebracht. Echter, als ik een beetje reken, kom ik wat dit betreft uit op 15%. Immers, ik lees dat nog een budget van 50.000 euro wordt toegevoegd in het kader van de leefbaarheid. Mijns inziens worden op deze manier appels en peren vergeleken en wordt er uiteindelijk maar voor 15 in plaats van voor 25% bezuinigd.

De heer **Oudemans** (CDA). Voorzitter. Woonde ik maar in Vrouwenpolder... Hebben wij dat bij het begin van dit jaar niet allemáál gedacht? Maar liefst 42,9 miljoen werd er gezamenlijk gewonnen door de inwoners van dit dorp aan de Zeeuwse goudkust. Het zij onze winnende provinciegenoten zeer gegund. Ongetwijfeld profiteert het lokale en regionale MKB mee van deze postcodekanjer. Kortom, ook goed nieuws voor de Zeeuwse economie. Nu schat ik de invloed van de gedeputeerde voor economie hoog in, maar of hij hier de hand in heeft gehad... Mocht dat wél zo zijn, dan ken ik nóg een mooie postcode, in Goes, die ik hem op een briefje kan meegeven.

Waar de gedeputeerde in elk geval invloed op heeft, voorzitter, is de uitvoering van de Economische Agenda, die een stuwende kracht moet zijn, gericht op innovatie, groei en ontwikkeling in Zeeland. Uit het voorliggende jaarplan blijkt dat er in 2013 veel is gebeurd en dat er ook voor 2014 het nodige op de planning staat. In de CDA-bijdrage voor de discussie in de commissie stond het project "Akkerbouw 2.0" symbool voor alle goede initiatieven die mede dankzij de Economische Agenda inmiddels van de grond zijn gekomen. Kan de gedeputeerde

bevestigen dat de externe trekkers van de business cases bij veel van die initiatieven een grote toegevoegde waarde hebben gehad? De CDA-fractie hoopt in elk geval dat deze vernieuwende aanpak meer en meer vruchten zal gaan afwerpen.

Voorzitter. Bij verschillende business cases, waaronder de nieuwe teelten en technieken in de landbouw, is er geen gebrek aan goede projecten maar wél gebrek aan geld. Bovendien weten wij dat er in 2014 en 2015 nog fors zal moeten worden bezuinigd, ook op de budgetten voor de Economische Agenda. Binnen het geheel van de business cases zal er dus om meer focus worden gevraagd en dienen er scherpere keuzes te worden gemaakt. Kan de gedeputeerde aangeven hoe hieraan invulling zal worden gegeven?

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. De heer Oudeman geeft aan dat er bezuinigd moet worden. De Staten hebben nét een brief van het college gekregen waarin een opstelling van getallen en bedragen wordt gegeven. Is die brief bij de CDA-fractie zó geland dat zij nu stelt: er moet fors worden bezuinigd?

De heer **Oudeman** (CDA). Ik heb begrepen, voorzitter --ook aan de hand van berichten in de media-- dat er flink moet worden bezuinigd en dat daarbij de Economische Agenda niet gespaard zal worden. Wat de precieze getallen en bedragen betreft, weet ik net zoveel als de heer Harpe.

De heer **Harpe** (GL). Misschien weet ik wel méér... U zegt nu zo keihard dat er "fors" moet worden bezuinigd, maar ik denk dat wij de discussie daarover nog met elkaar moeten hebben.

De heer **Oudeman** (CDA). Ik zeg het nu uit het hoofd, maar ik heb begrepen dat er in 2014 voor 15 miljoen en in 2015 voor 8 miljoen in de provinciale begroting gevonden moet worden, en dat daaraan ook consequenties zijn verbonden voor de budgetten ten behoeve van de Economische Agenda. Als ik het verkeerd heb, hoor ik het wel van de gedeputeerde.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter, misschien wil de heer Oudeman ook een keer naar mij luisteren --maar dan in de commissie-- zodat wij wellicht tot ándere conclusies komen.

De heer **Oudeman** (CDA). Voorzitter. Hoewel dat niet voor ieder project even gemakkelijk is, zullen een goed inzicht in potentieel rendement en het concreet maken van beoogde resultaten nog belangrijker worden. Als er in financiële zin minder mogelijk is, is er extra reden om te kijken naar de mogelijkheden die er wél zijn om zonder of met weinig extra uitgaven de Zeeuwse economie toch een dienst te bewijzen. Een dergelijke kans doet

zich voor bij onze industrie. Afgelopen vrijdag waren de Staten op werkbezoek bij Dow en Zeeland Refinery. Het belang van een level playingfield voor dergelijke industriële bedrijven, die wereldwijd de concurrentie moeten aangaan, werd nog maar eens onderstreept. Zeeland Refinery gaf bij wijze van voorbeeld aan dat Nederland, soms ook Zeeland, qua milieuwetgeving strenger is dan Europa eist. Herkent de gedeputeerde zich in dit beeld en, zo ja, wil hij zich inspannen om ook op dit terrein een level playingfield te realiseren?

De heer **Van Burg** (SGP). Bedoelt u dat Zeeland strenger is dan Nederland? Gaan wij in ons eentje nog regels verzinnen die boven die van Nederland uitstijgen? Kunt u daarvan concrete voorbeelden geven?

De heer **Oudeman** (CDA). Wat ik zojuist aangaf, werd tijdens ons werkbezoek gezegd door Zeeland Refinery, en ik hoop van de gedeputeerde het antwoord te krijgen op uw vraag.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter, ik dacht dat ik een motie van de CDA-fractie had gezien, waarin wordt bepleit dat hier toch nog eens naar wordt gekeken. Klopt dat?

De heer **Oudeman** (CDA). Die motie is aangekondigd door de fractie van de PvZ.

De heer **Harpe** (GL). Dan mag ik u nu nog niet vragen hoe u tegenover die motie staat.

De **voorzitter**. De bedoelde motie is inderdaad nog geen onderwerp van beraadslaging.

De heer **Oudeman** (CDA). Voorzitter. Wij moeten in Zeeland de maakindustrie overeind houden én innoveren, zo heeft de gedeputeerde gisteren in de PZC gesteld. Dit pleidooi kan de CDA-fractie van harte onderschrijven. Wij zijn blij dat Zeeland zich heeft aangesloten bij het Vanguard Initiative, het "voorhoede initiatief", gelanceerd door Kris Peeters, de christen-democratische minister-president van Vlaanderen. Peeters stelt vast dat de industrie binnen de Europese economie nog steeds verantwoordelijk is voor de hoogste toegevoegde waarde, de sterkste innovatie en de meeste export. Hij wil dit zo houden door samen met andere voortrekkersregio's in Europa een prominente rol te spelen in het Europese industriële beleid. Ook voor Zeeland is het te hopen dat dit de gewenste resultaten oplevert, te beginnen bij de Europese Raad van de volgende maand. Kan de gedeputeerde aangeven wat hij voor Zeeland verwacht van het genoemde initiatief?

Voorzitter. De CDA-fractie wenst Gedeputeerde Staten en de externe trekkers van de business cases evenveel geluk toe bij de

uitvoering van de Economische Agenda als de prijswinnaars in Vrouwenvolder hebben ondervonden.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Ik zei zojuist, na het betoog van de heer Oudeman, tegen mijn buurman dat ik net zo goed kon blijven zitten; dat zou ook weer wat spreektijd schelen...

De **voorzitter**. Ik dank u wel!

De heer **Robesin** (PvZ). Wellicht komt het doordat ik de heer Oudeman zozeer heb geprezen omdat hij op jonge leeftijd zo talentvol spreekt, maar hij moet natuurlijk niet mijn betoog overnemen voordat ik zelf iets heb kunnen zeggen...

Voorzitter. In de eerste plaats sluit ik mij aan bij de woorden van de heer Van Geesbergen. De gisteren in Brussel bekrachtigde samenwerking van de provincies Noord-Brabant, Zeeland en Limburg in het kader van het Vanguard Initiative van de Vlaamse premier Kris Peeters --nu praat ik ook eens in positieve zin over hem-- moedigt gedeputeerde De Reu blijkbaar aan om tegenover de PZC te reageren met de uitspraak dat wij in Zeeland de maakindustrie overeind moeten houden en moeten innoveren. Als de gedeputeerde daarmee in de eerste plaats de Zeeuwse chemie bedoelt, onderschrijft mijn fractie deze uitspraak niet alleen, maar gaat zij er ook van uit dat dit duidelijk tot uitdrukking zal komen in twee voornemens, opgenomen in het voorliggende jaarplan. Ik doel hierbij op het verder verkennen en versterken van de verbindingen met de Vlaamse Triple Helix Partners, en op de intensivering van de samenwerking met deze partners, zowel in binnen- als buitenland.

Voorzitter. De chemie in Zeeland ondergaat weliswaar geen spectaculaire veranderingen, maar deze sector blijft zichzelf wel voortdurend ontwikkelen en verbeteren. Hierdoor --en ook als gevolg van innovatie-- worden op allerlei gebieden steeds betere prestaties geleverd. Kennis en productie zijn direct gekoppeld; medewerkers worden binnen de organisatie opgeleid, waardoor het zelfs mogelijk is om een internationale carrière op te bouwen. De contacten met de diverse externe onderwijs- en opleidingsvormen zijn goed, niet alleen op VMBO-niveau, maar ook universitair.

Voorts lezen wij in het jaarplan dat door de Stichting Strategic Board wordt beoogd dat de regio West-Brabant-Zeeland nationaal en internationaal wordt gepositioneerd en geprofileerd als topkennisregio met betrekking tot de clusters biobased economy, logistiek en maintenance. Op zich is dit een veelbelovende ontwikkeling, maar niettemin moet goed worden beseft dat er --naast veel optimisme en de bereidheid om hierin fors te investeren-- ook redenen tot zorg zijn.

Die zorg betreft grotendeels de sector chemie, zoals die nu functioneert en nog lange tijd zal functioneren. Hoe toekomstgericht men daar ook aan de gang mag zijn, de concurrentiepositie staat behoorlijk onder druk --dat is althans onze beleving-- ook vanwege de strakke Nederlandse milieuregelgeving die kennelijk steeds verder voor de muziek van Europa uitloopt, te weinig gemotiveerd en te weinig kosteneffectief is, en te weinig rekening houdt met de lokale omstandigheden, zoals die zich in Zeeland voordoen. Dit werkt contraproductief. Mijn fractie vraagt hier aandacht voor en roept het college door middel van een motie op om hiervoor in Den Haag meer dan gewone aandacht te vragen.

Voorzitter. Mijn fractie stemt in met dit voorstel, ervan uitgaand dat de gedeputeerde met een positieve reactie komt op deze bijdrage.

De **voorzitter**. Door het lid Robesin is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 31 januari 2014;

overwegende dat:

- een recent statenbezoek aan Dow Benelux en Zeeland Refinery duidelijk heeft gemaakt dat er voor de komende jaren grote uitdagingen liggen om de chemie haar plaats niet alleen te laten behouden, maar ook te versterken, in het belang van de mondiale, Europese en Nederlandse economie, en dus de welvaart en het welzijn van de burgers;
- voor de Zeeuwse economie de chemie als hoeksteen van betekenis moet worden gezien;
- de chemie in Zeeland een belangrijke maakindustrie is, die andere industrieën in staat stelt te produceren;
- de toekomst van de chemie dus tevens de toekomst van de maakindustrie is;
- het daarom van groot belang is dat de randvoorwaarden, zoals een goede wet- en regelgeving, hiermee in balans zijn;
- de regelgeving in Nederland kennelijk verder blijft gaan dan wat Europa voorschrijft, en dat dit voor de lokale omstandigheden als in Zeeland ongunstig uitpakt;
- deze situatie de marktpositie van de Zeeuwse chemie extra onder druk zet en een zorgelijke hindernis kan vormen voor actuele en toekomstige investeringen;

dragen het college van Gedeputeerde Staten op om:

- mede gelet op het verlies van grote ondernemingen in de provincie Zeeland, kabinet en Tweede Kamer ervan te doordringen dat voor de chemie milieu-eisen in hun aard en omvang

*gemotiveerd en kosteneffectief moeten blijven, en vooral rekening dienen te houden met lokale omstandigheden, zoals die in Zeeland;
- kabinet en Tweede Kamer in kennis te stellen van deze motie;*

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 3.

De heer **Van Burg** (SGP). Voorzitter. Kan de heer Robesin meer specifiek ingaan op het begrip "lokale omstandigheden"? Mijns inziens kan deze motie ook ontzettend tégen ons werken.

De heer **Robesin** (PvZ). Ik begrijp deze vraag heel goed, voorzitter, maar ik vind haar ook bijzonder moeilijk. Ik kan wat dit betreft niet concreter zijn dan ik al ben geweest. Na veel wikken en wegen en ook gelet op contacten die ik de laatste dagen met bedrijven heb gehad, is gekozen voor de formulering "lokale omstandigheden in Zeeland". Dat is puur op grond van diplomatieke overwegingen gebeurd.

De heer **Van Burg** (SGP). Ik geef een voorbeeld, voorzitter. Zeeland is dun bevolkt. Dat zou betekenen dat er juist bedrijven hier naar toe moeten komen, als dat een voordeel zou zijn. Als met de motie wordt gezegd dat er op die eisen moet worden gelet... Voor je het weet, worden hier de eisen strenger dan in Rotterdam. Ik maak geen grapje. Als je hieraan gaat sleutelen, kan het omgekeerd ook tégen je werken.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter, het woord is eruit: "Rotterdam". Het is nu eenmaal zo dat daar de situatie totaal ander is. Als er daar een woonwijk tegen een grote industrie aanligt, kun je je voorstellen dat daar iets anders tegenaan wordt gekeken dan in de Zeeuwse situatie. Als hier in Zeeland de industrieën op grond van de zware, aangescherpte normen moeten werken, zoals er dáár wordt gewerkt, zijn wij mijns inziens op het verkeerde pad. Overigens, dit is geen kritiek aan het adres van de handhaving in Zeeland. De regels worden immers niet hier vastgesteld, maar elders.

De heer **Van Burg** (SGP). Voorzitter, ik begrijp nu hoe de heer Robesin het bedoelt. Mijn conclusie is dat aan zijn betoog zou kunnen worden gekoppeld dat wij ons moeten inzetten voor meer mogelijkheden met betrekking tot de buffer tussen industrie en bevolking, als gevolg waarvan geluid, geur en stof de mensen minder bereikt. Op die manier wordt er meer milieuruimte gecreëerd bij dezelfde wet- en regelgeving. Dit staat niet in de motie, maar het is een onderwerp dat wij zélf kunnen beïnvloeden.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter, ik vind dit een heel goede opmerking, maar inderdaad is deze motie daar niet op gericht. Ik wil het er best nog eens over hebben, maar ik ga nu uit van de constatering van de bedrijven dat de regelgeving zeer zwaar op hen drukt terwijl dat eigenlijk niet redelijk is.

De heer **Van Tilborg** (SP). Voorzitter. Politiek komt neer op het maken van keuzes. Daarom maken wij bij de behandeling van dit onderwerp maar beperkt gebruik van onze spreektijd. Die tijd bewaren wij voor de behandeling van het volgende agendapunt.

Wél geef ik een kleine tip, voorzitter. Het "topsportgebeuren", zoals vermeld in de stukken, zou ons inziens gewoon geschrapt kunnen worden. Dat is in elk geval een begin voor de bezuinigingen...

De heer **Oudeman** (CDA). Voorzitter. Het verbaast mij zeer dat de fractie van de SP enerzijds altijd zoveel kritiek uit op het economische beleid en anderzijds niet met alternatieven komt bij de behandeling van de Economische Agenda. Wat wil men nu op dit gebied? Hoe wil de fractie van de SP de Zeeuwse economie stimuleren? Hoe wil zij ervoor zorgen dat er extra werkgelegenheid ontstaat? Ook in de commissie heeft de SP-fractie hier niks over gezegd. Wellicht zou men in de statenvergadering met een bijdrage komen... Voorzitter, ik vind deze gang van zaken bedroevend.

De heer **Van Tilborg** (SP). Ik kan er niets aan doen, voorzitter, dat onze spreektijd nu nog verder "in het rood" gaat. Het lijkt mijn bankrekening wel... Het is zojuist de CDA-fractie geweest die over de spreektijden is begonnen. Daarom wilden wij dit nu even inslikken.

De reden waarom wij hierover nu niet veel te zeggen hebben, is bekend. Duidelijk is hoe wij hier tegenover staan. Hoe willen wij stimuleren? Voorzitter, wij zijn niet compleet tégen de Economische Agenda. Dat kan men terugvinden in de bewoordingen die wij in 2013 hebben gekozen. Er staat echter voor ons één groot heikel punt in, en dat is de zorgparagraaf. Die sector gaat ons zwaar aan het hart. De manier waarop er met de zorg wordt omgegaan, is voor ons een zwaarwegende reden om tegen heel de Economische Agenda te stemmen.

De heer **Oudeman** (CDA). Maar, voorzitter, dit is toch hét moment om met alternatieven te komen?

De heer **Van Tilborg** (SP). Nogmaals, wij zijn niet tegen de totale inhoud van de Economische Agenda. Ik denk hierbij aan innovatie, onderwijs, biobased economy enz. Ons gaat het vooral om de

manier waarop er met de zorg wordt omgegaan. Dat is voor ons zó zwaarwegend dat wij tegen de hele Economische Agenda stemmen. Ik kan het blijven herhalen, voorzitter, maar veel nut heeft dat niet...

De heer **Van Geesbergen** (VVD). Voorzitter. Ik heb er behoefte aan om even terug te kijken op de commissievergadering. Bij het slot daarvan stelde ik vast dat de SP-fractie kon instemmen met de Economische Agenda. Vervolgens was de heer Van Tilborg er als de kippen bij om te verklaren dat hij over dat onderwerp niet in de commissie sprak, maar dat hij dat uitvoerig zou doen in de statenvergadering. Ik kom op dit moment tot de conclusie dat er sprake is van een armetierige vertoning. Ik vraag mij af of wij ooit nog zullen kunnen vernemen wat de SP-fractie van Zeeland en zijn toekomst vindt. Nogmaals, voorzitter, dit is armetierig.

De heer **Van Tilborg** (SP). De bewoording "armetierig" laat ik voor rekening van de heer Van Geesbergen. Bovendien heb ik in de commissie iets anders gezegd dan nu wordt aangegeven. Ik heb gezegd: als er een moment zou zijn om er iets aan te kunnen doen, komen wij eventueel met iets in de statenvergadering. Dat is toch een wat andere benadering dan de heer Van Geesbergen nu ten tonele voert. Nogmaals, die woorden blijven voor zijn rekening.

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. Ik begin mijn beantwoording met een grote disclaimer, die ook al door anderen is genoemd: al datgene wat nu wordt gezegd in verband met de Economische Agenda, met name de financiële aspecten daarvan, kan over enige tijd weer totaal anders zijn. De heer Van Geesbergen heeft mij gevraagd, alvast een tipje van de sluier op te lichten. Dat wil ik wel doen, zij het dat ik gewend ben om achter die sluier een mooie bruid aan te treffen, en zo ziet déze bruid er niet uit. Immers, wij hebben te maken een fors probleem dat wij per brief in meer globale vorm aan de Staten hebben voorgelegd.

Dat probleem heeft zijn effecten voor alle programma's en portefeuilles, en dus ook voor de Economische Agenda. Ook daar wordt fors op ingeleverd. Wij zullen dit in een nader op te stellen voorstel aan de Staten voorleggen, want het zijn de Staten die uiteindelijk de beslissingen nemen. Voor 2014 moet met betrekking tot de activiteiten die nu in het jaarplan staan, worden gerekend met op z'n minst 2,5 ton, terwijl hierbij ook onderdelen van andere portefeuilles betrokken zijn. Dit is het, zoals wij het even op de achterkant van een heel grote sigarendoos hebben uitgerekend, maar wij komen hiermee bij de Staten terug. Overigens, in 2015 zal het nog méér zijn, hetgeen te maken heeft met de oplossing die moet worden gevonden voor het

probleem van het geringere DELTA-dividend. Ik ga hier nu niet verder op in --of ik vraag collega Van Beveren om dat te doen-- maar heb toch even een tipje van de sluier opgelicht.

De heer **Van Geesbergen** (VVD). Voorzitter, mijn bedoeling was het om te weten te komen of er zaken uit de Economische Agenda verdwijnen.

De heer **De Reu** (GS). Er verdwijnen nog zaken uit de agenda. Waar wij voor stonden was een dilemma: gaan wij sowieso vandaag de Economische Agenda aan de Staten voorleggen? Omdat de Staten hebben aangegeven dat zij willen bepalen wat er ieder jaar in het jaarplan wordt opgenomen --ik herinner eraan dat ik het vorige jaar op een wat wonderlijke manier een werkbudgetje van een paar ton kreeg-- hebben wij ervoor gekozen om de Staten het totale programma voor te leggen. Tegen die achtergrond heb ik vooraf gesproken over een disclaimer.

Gelet op de mindere middelen zullen wij de Staten voorstellen om een aantal onderdelen van de Economische Agenda te schrappen. Ik voeg hieraan toe: vraag mij nu niet om welke onderdelen het daarbij gaat. Immers, dan krijgen wij een heel andere discussie, waarbij vooral ook naar het totaal moet worden gekeken, inclusief andere zaken die worden geschrapt. Dan hebben wij het ook over zaken als topsport enz. Intern is er een ronde gedaan, met nog een ronde daarbovenop. Wij beginnen in elk geval met 25% minder. Dat zal men in alle programma's en onderdelen terugvinden, zij het dat dat, als gevolg van aangegane verplichtingen, niet al direct in 2014 voor alle onderdelen geldt. Dat zal zeker wél het geval zijn in 2015. Waar wij te maken hebben met contracten, moeten die natuurlijk worden nagekomen.

Voorzitter. Met betrekking tot de revolverende fondsen is gevraagd wat er is stopgezet, wat er werkt enz. Ik heb wat dit betreft de commissie een tussenstand gegeven. Wij komen met een voorstel waarin de lijnen die daarin zijn geschetst, in relatie met de overgang van subsidie naar revolverend, precies worden aangegeven. Ook deze kwestie heeft financiële gevolgen. Is het nu zo dat wij hieraan nog helemaal moeten beginnen? Neen, voorzitter, wij hebben nu al te maken met veel projecten die gesubsidieerd worden, bijvoorbeeld wanneer bedrijven met innovatie starten terwijl niet duidelijk is of er sprake zal zijn van een goede business case. Om te voorkomen dat bedrijven in dergelijke situaties niet durven te investeren omdat ze geen risico willen lopen, hebben wij dit middel van de subsidiëring nodig.

Het gaat hierbij om twee typen projecten. Allereerst noem ik het bekende fonds "InnoGo!", bedoeld voor innoverende starters en gehuisvest op de Kenniswerf. Daar zien wij revenuen

terugkomen, voorzitter; startende ondernemers hebben middelen gekregen die vervolgens weer terugkomen. Overigens, dat gebeurt niet altijd voor 100%. Niet alles lukt als er wordt geïnoveerd. Als men wil innoveren zonder risico's te lopen, gaat dat niet werken. In deze fase van subsidiëring komt het altijd voor dat er geld niet terugkomt.

Vervolgens noem ik Zeeland Financial Matching. In het kader van dit fonds geven wij vanuit Impuls ondernemers een overzicht van mogelijkheden om middelen te vinden, en men wordt daarbij ondersteund. Echter, als de mensen van Impuls dit doen, moet worden bedacht dat wij dat subsidiëren. Ook hieraan zit dus weer geld vast. Wij zijn met de uitvoering hiervan bezig maar ook dit wordt betrokken bij de afweging die behoort bij de vraag: waarin gaan wij al dan niet snijden? De Staten zouden hiervan kunnen zeggen: wij willen dat dit niet meer gebeurt. Deze en andere opties komen later allemaal naar de Staten toe.

Voorzitter. Het multiplier-effect waarnaar door de PVV-fractie is gevraagd, is er al. In de afgelopen periode hebben wij met name in verband met de Europese fondsen gezien dat er in Zeeland een gigantische multiplier van enkele miljoenen terecht is gekomen, dankzij de cofinanciering van bedrijven zelf, maar ook van de provinciale en de rijksoverheid. Het is dus vaak een pakket van meefinancieringen om grotere projecten tot stand te brengen. Wij hebben het hierbij niet over budgetten van 5.000 euro, maar over miljoenenprojecten.

Voorzitter. De fasen in de voortgang van projecten zijn zeer divers. De heer Colijn is niet zo tevreden over de informatie die wat dat betreft over 2013 is gegeven. Ik ben het met hem eens dat dat beter kan. Daarover hebben wij al eerder gesproken en het resultaat daarvan kan men vinden in de agenda voor 2014. Hoe dan ook, wij hebben gepoogd om in het overzicht over 2013 al die verschillende resultaten van projecten weer te geven, inclusief die van de business cases.

Stoppen wij ook wel met business cases?

Jawel, voorzitter, want als ze zijn afgerond, zijn ze afgerond en als een en ander niet goed loopt, zullen wij niet aarzelen om te zeggen: hier moeten wij mee ophouden. Echter, wij zijn nog niet zo lang bezig. Dat heeft men mij eerder horen zeggen. De doorlooptijden met betrekking tot de meeste business cases zijn nog volop aan de gang. Spelen hierbij de trekkers een belangrijke rol? Jazeker, mijnheer Oudeman, want bij de presentatie die in dit verband is gegeven, heb ik toegelicht dat datgene wat die trekkers realiseren, wij als overheid echt niet voor elkaar krijgen omdat wij in het bedrijfsleven én niet de positie én niet het gezag hebben dat die trekkers wél hebben. Daar zijn wij dus heel enthousiast over, al is het nog steeds een beetje wennen.

Voorzitter. Ik ben blij met de bijdrage van de heer Hijgenaar. In zijn opmerkingen kan ik mij

grotendeels vinden, behalve dan zijn woorden over de sportactiviteiten. Hij onderstreept dat zijn fractie vooral voor sport in de breedte is. Dat is natuurlijk prima --ook wij zijn daarvoor-- maar het betreft hier toch vooral een taak voor de gemeenten. Wat wij doen, is topsportevenementen plaatsen onder de vlag van de economie omdat de promotiewaarde van dergelijke grote evenementen voor Zeeland van belang is. Men kan dit zien als een soort vestigingsvoorwaarde die wij onder het hoofdstuk promotie en acquisitie plaatsen. Dat is de factor die voor ons de doorslag geeft. Natuurlijk zeggen sporters dat dergelijke evenementen ook hun invloed hebben op de breedtesport, bijvoorbeeld omdat kinderen zich hieraan spiegelen.

Voorzitter. Met betrekking tot de ombouw van de kolencentrale is gezegd dat compensatie beter is. Ja, dat vind ik ook, maar wij hebben hierover in Den Haag met mensen gesproken en gebleken is dat hierover genuanceerd wordt gedacht. Niettemin zullen wij niet aflaten --binnenkort hebben wij weer het Zeeuws Diner-- om deze zaak onder de aandacht te brengen. Ik denk hierbij ook aan het Energieakkoord. De discussie spitst zich toe op de vraag: compensatie, ja, op welke punten dan? Je krijgt niet onmiddellijk, na één gesprek met de minister, een paar miljoen mee. Wij zullen hier stevig aan doorwerken. Ongetwijfeld horen de Staten hierover later meer.

In verband met de Strategic Board is er over sceptis gesproken, maar ik ben blij dat daarna het voordeel van de twijfel is gegeven. Wanneer kan die twijfel worden weggenomen? Voorzitter. Er is nu een uitgebreid plan van aanpak, naast een visie met betrekking tot datgene wat deze board moet doen. Er zijn tal van activiteiten --ik zal ze nu niet allemaal vermelden-- die men op dit moment opstart. De Koepelvisie wordt binnenkort afgerond en ik zeg toe dat zowel informatie over bereikte resultaten als de genoemde Koepelvisie aan de Staten zal worden voorgelegd, zodat men concreet kan zien waar de board zich mee bezighoudt. Echter, ik heb al eerder gezegd dat dit type activiteit wel even de gelegenheid moet worden geboden om in de nationale en internationale lobby een plek te vinden. Een en ander is gericht op positionering en profilering van de regio Zeeland, samen met West-Brabant, Zuid-Holland en Vlaanderen, in het kader van de Delta.

Er zijn enkele opmerkingen gemaakt over het zogenaamde Vanguard-initiatief van de Vlaamse, christen-democratische premier Kris Peeters. Dat laatste kwam gisteren, tijdens de conferentie, niet zozeer aan de orde, maar ik begrijp dat de verkiezingen er aan komen... Voorzitter, wij hebben veel respect voor Kris Peeters, in verschillende opzichten. Hij fietst ook bijzonder hard, maar dit ter zijde... De opzet van het genoemde initiatief is dat industriële regio's, waar de maakindustrie nog een belangrijke factor is, sterker worden gepositioneerd

in Europa. Gisteren, tijdens de bedoelde conferentie, werd gesteld dat het Lissabon-akkoord wel heel erg op de dienstensector was gericht. Dat zou men voor een gedeelte een vergissing kunnen noemen, aangezien de maakindustrie van groot belang is voor de economie van Europa.

Die regio's, voorzitter, dat zijn er heel wat. Het wordt allemaal keurig, in een brief, aan Herman van Rompuy voorgelegd. Men denke hierbij aan Baden-Württemberg, Lombardije, Nordrhein-Westfalen, Oostenrijk, Schotland en Zuid-Nederland, waarvan wij deel uitmaken. Dat zijn de gebieden die hun zogenaamde Smart Specialisation Strategies hebben ingediend voor de nieuwe structuurfondsen. De bedoeling is dat deze gebieden extra onder de aandacht worden gebracht van de Europese Commissie, uiteraard in de hoop dat dat later het een en ander oplevert in financiële zin. Het is op deze wijze dat wij ons aansluiten -- zoals ook het geval is met betrekking tot de Strategic Board-- bij de actie voor een goede positionering van het hele gebied. Hierbij spelen topclusters een rol, zoals de biobased economy, maintenance enz.

Het onderwerp maintenance is ook door de heer Harpe genoemd. Ik dacht even: hij kon wel economie-gedeputeerde zijn... Het heeft waarschijnlijk met het verleden van GroenLinks te maken. De lijn die hij uitzet, kunnen wij van harte onderschrijven. De kwestie van de MUP in de Kanaalzone is weerbarstig; het gaat daarbij immers om een gigantische investering. Wij zijn hiermee volop bezig in het kader van het project-Kanaalzone. Er worden projecten genoemd, maar gaat het dan om business cases voor de MUP, dan hebben wij het over een fors pakket aan middelen dat daarvoor nodig is. Ik kan niet zeggen dat dit binnenkort wordt gerealiseerd.

De heer Van Geesbergen heeft gesproken over "nieuwe medewerkers". Even, voorzitter, dacht ik aan de deze week gehouden kennismakingsbijeenkomst. Dat waren écht nieuwe medewerkers, terwijl de heer Van Geesbergen heeft gedoeld op IVN, SCOOP en ZMF, die zich nestelen in het economische beleid. Dat begrijp ik wel, voorzitter. Wanneer de economie zo zeer centraal staat in het programma van het college, is het begrijpelijk dat ineens, gedurende het afgelopen jaar, allerlei instellingen en clubs naar ons toe komen. Ze zouden eigenlijk naar mijn collega's moeten gaan, maar ze komen eerst bij de economie-gedeputeerde omdat ze denken: daar zit nog geld. Zo werkt het; dat is een beetje de populistische benadering.

Ik herinner eraan, voorzitter, dat wij in verband met de kerntakendiscussie tegen de instellingen gezegd: waar u een rol kunt spelen in het beleid van de provincie, dient u naar de kerntaken te kijken; dat is beter dan wanneer u zegt dat u nog zaken te doen heeft die in het verleden

zo belangrijk waren. Immers, voorzitter, wij hebben afscheid genomen van een aantal gebieden. In die zin hebben wij ze uitgenodigd om --waar men beschikt over expertise die wij niet zelf in huis hebben-- die expertise te leveren in projecten die ze bij ons kunnen aanbesteden dan wel in de basissubsidie met prestatieafspraken zijn opgenomen. In die zin hebben wij deze ontwikkeling zelf veroorzaakt.

De heer **Van Geesbergen** (VVD). Voorzitter. De bedoeling van mijn opmerking is geweest: laat dit niet leidend zijn. Immers, wij moeten het beste in huis halen dat er is en wij moeten de beperkingen durven zien van de aanwezige instellingen, waarmee wij sinds jaar en dag ook een andere relatie hebben. Ook voor het voortbestaan van de instellingen zijn rolonduidelijkheid en frequente rolwisseling niet altijd even gunstig. Ik zou zeggen: wees er alert op.

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. Er zijn enkele opmerkingen gemaakt over de Schelde-Seine-kwestie, in relatie met president Hollande. Ik mocht het er heel even met hem over hebben, maar mijn Frans is niet van dien aard dat het daar even geregeld kon worden. Gelukkig is er in november 2013 in Tallinn een overleg geweest dat heeft geleid tot een akkoord tussen Frankrijk, Vlaanderen en Nederland. Dit akkoord voorziet in een inspanningsverplichting om de Schelde-Seine-verbinding daadwerkelijk te realiseren. Die verplichting hebben ze op zich genomen en ze willen daar natuurlijk meer geld voor uit de Europese fondsen. Dat vinden wij natuurlijk ook prima, als ze dit zo kunnen realiseren.

Wat de vragen over de binnenvaart betreft neem ik aan, voorzitter, dat desgewenst collega Van Beveren ze beantwoordt. Een soortgelijke opmerking geldt voor de samenwerking met Vlaanderen in de Kanaalzone, voor zover het om de havens gaat; daarop zal door collega Schönknecht worden ingegaan.

Voorzitter. Door de CU-fractie is heel realistisch gezegd: minder geld, nog minder economie, meer focus; ga na of je bepaalde projecten nog wel moet doen. Zo is door deze fractie in de commissie de vraag gesteld wat er met bijvoorbeeld de warmtecontainers moet worden gedaan. Inderdaad is dit een project waarvan nog moet blijken of het wel rendabel is, maar hierbij is toch --in het kader van de Green Deal met het Rijk-- een bedrag van 4,5 miljoen aan de orde. Daar hebben wij geen "neen" tegen gezegd. Op deze manier zijn middelen binnengehaald voor dergelijke projecten. Dit is een van de vele energieprojecten die wij in het kader van de Green Deal aan het uitvoeren zijn.

Gesteld is, voorzitter, dat er in de toekomst keuzes moeten worden gemaakt en in dat verband

wordt er om een toezegging gevraagd. Welnu, dat durf ik wel toe te zeggen want het zijn de Staten zelf die de keuzes zullen maken op het moment dat wij met het financiële plaatje komen. Dat zal op zeer korte termijn het geval zijn. Het komt inderdaad neer --om even de heer Harpe te citeren-- op: veel doen met weinig geld. Niettemin zou ik graag over méér geld beschikken dan nu het geval is.

Ik neem aan, voorzitter, dat de vragen over De Wielingen door een collega worden beantwoord.

De SGP-fractie gebruikt, sprekend over de Zeeuwse economie, woorden als "toekomstgericht" en "toegevoegde waarde". Daar kan ik het helemaal mee eens zijn. Van de door deze fractie gemaakte opmerking over de verdeling over sectoren, met name de topsport, hebben wij goede nota genomen, maar ik heb wat dit betreft aangegeven waar wij voor kiezen. Daar kan de SGP-fractie ánders over denken.

Als de SGP-fractie, sprekend over de relatie onderwijs-arbeidsmarkt, de indruk heeft dat wij daar te weinig aan doen bij de verdeling van middelen over de sectoren, wil ik die indruk graag wegnemen. Ook in de commissie heb ik erop gewezen dat wij in Zeeland een nieuw arbeidsmarktoverleg hebben opgestart, zodat wij in elk geval weten waar wij het over hebben. De beroepsoriëntatie is een bijzonder lastig onderwerp. Wanneer begin je hiermee? Moet men zich richten op de basisschoollleeftijd en de moeders van kinderen? Dan beginnen ze al keuzes te maken. Maar ja, als wij wat dat betreft de Staten een programma voorleggen, denk ik dat zij zich zullen afvragen: moeten wij dit nu ook al gaan doen? Hoe dan ook, wij zijn er druk mee bezig. Het is een hardnekkig probleem. Jongeren kiezen allerlei opleidingen die niet technisch van aard zijn, ook al weten hun ouders dat op termijn de kansen op een baan groter zijn bij een keuze voor een opleiding van technische aard. Dat is niet altijd het enige criterium.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Ik kom even terug op het onderwerp "Green Deal". Het is mij bekend dat zo'n warmtecontainer, met gel en transport, in de Green Deal zit. Niettemin hebben wij er principieel moeite mee om een pilot te gaan uitvoeren terwijl men weet dat die in de praktijk uiteindelijk niet wordt geïmplementeerd in de Zeeuwse economie. Dat vinden wij zonde van het geld en wij pleiten ervoor om het plan te herschrijven of aan te passen. Een andere mogelijkheid is dat er met de subsidieverlener in overleg wordt gegaan om na te gaan of de middelen op een andere manier kunnen worden besteed.

Voorts vragen wij ons af of de gedeputeerde wat meer kan zeggen over de termijn die geldt voor de herweging in het kader van de Economische

Agenda. Ik heb in dit verband gesproken over een maand of vier. Mijn fractie houdt van een evenwichtig plan. Is de genoemde termijn haalbaar?

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. Ik kijk even naar collega Van Beveren... De volgende maand komen wij hiermee naar de Staten. Het gaat dus veel sneller dan de heer Colijn denkt.

De heer Colijn trekt de conclusie dat het warmtecontainerproject niet wordt geïmplementeerd, maar zover zijn wij nog helemaal niet, voorzitter. Dat zal nog moeten blijken, aan de hand van de resultaten van de pilot. Ik wijs erop dat dit in Duitsland al volop gebeurt. Ik trek die conclusie dus nog niet maar als dat wel het geval zal zijn, is dat een voorbeeld van een situatie waarin een project moet worden gestopt. Ik kan hier nu niet op vooruitlopen.

Vervolgens, voorzitter, ga ik in op motie nr. 3 van de fractie van de PvZ. Tijdens het werkbezoek van afgelopen vrijdag --ik was daarbij aanwezig-- werd er gediscussieerd over de vraag of men in Zeeland strenger is met vergunningverlening en regels dan in andere provincies of andere gebieden in Europa. Die vraag is niet eenvoudig met ja of nee te beantwoorden, omdat het soms specifiek gaat over een bepaald onderdeel van een vergunning voor een specifiek bedrijf. In dit geval ging het om Zeeland Refinery. Ik ben hierover met dit bedrijf in gesprek en wij hebben gezamenlijk een gesprek aangevraagd met staatssecretaris Mansveld. Ik kan wat dit betreft, in verband met de concurrentiegevoeligheid, geen details vermelden maar ik weet precies waar ze het over hebben. Er is discussie over, maar het is niet vanzelfsprekend dat de conclusie wordt getrokken dat het hier in Zeeland strenger is. Eerder al hebben wij over dit onderwerp gesproken met de BZW en ik heb ze toen uitgedaagd om dit te bewijzen, en dat is niet gelukt.

Natuurlijk hebben wij te maken met regels, nationaal en Europees, waarin de best beschikbare technieken de norm vormen voor de vergunningverlening. Dat, voorzitter, is wat onze mensen hanteren. Vervolgens rijst de vraag wat in een bepaalde situatie de "best beschikbare techniek" is. Soms zeggen bedrijven dat de aangegeven techniek níet de best beschikbare is, terwijl onze mensen stellen dat zij nu eenmaal te maken hebben met de regels die ze krijgen. Voorts is het ook niet zo dat wij zomaar kunnen zeggen dat wij rekening houden met lokale omstandigheden, in dit geval de omstandigheden zoals ze zich in Zeeland voordoen, om het vervolgens zus of zo te doen. Als ik het mij goed herinner was daar een paar jaar geleden een discussie over, in verband met een zekere fosforfabriek... Er is een groot schrik-effect opgetreden, voorzitter, maar wij handelen

zorgvuldig en zuiver, overigens samen met de Milieudienst Rijnmond en met de nieuwe RUD.

Voorzitter. De boodschap die uit motie nr. 3 naar voren komt is volstrekt duidelijk en het is een goede zaak dat wij de gesprekken met Zeeland Refinery en de staatssecretaris aangaan. Er worden veronderstellingen verwoord waarover op dit moment door het ministerie wordt gesteld dat ze niet waar zijn. Het is niet allemaal voor 100% duidelijk. Zouden wij deze overigens sympathieke motie letterlijk uitvoeren --ook wat betreft de in het dictum genoemde "lokale omstandigheden", zoals ook bedoeld door de heer Van Burg-- dan kan ik mij voorstellen dat mensen zeggen: ho, ho, dat is een beetje link. Ik zeg toe dat de strekking van deze motie wordt betrokken bij het met het ministerie te voeren gesprek en dat ik na dat gesprek zal rapporteren. Ik denk dat deze werkwijze wat veiliger is, ook voor de Staten, dan wanneer de motie letterlijk zou worden overgenomen en uitgevoerd.

De door de fractie van de PvZ over de industrie uitgesproken zorgen deel ik. Men heeft hierover onlangs in De Ondernemer het een en ander kunnen lezen. Er zijn zorgenkindjes, ook in de industrie.

Voorzitter. Wat moet ik nog zeggen over de bijdrage van de fractie van de SP? Daarop is al door verschillende fracties gereageerd. Het is aan elke fractie om haar opvattingen en principes te hanteren zoals zij dat wil. Dat erken ik, maar ik geef toch even een citaat van Marx dat wellicht toepasselijk is: "Dit zijn mijn principes, en als die je niet bevallen, heb ik nog wel andere.". Dat is mijns inziens een beetje de teneur, maar iedereen moet het voor zich weten. Overigens, ik heb het nu over Groucho Marx, van de Marx Brothers...

In reactie op de opmerking van de heer Hamelink over de "dwergeren uit Serooskerke" en op de opmerking van de heer Oudeman over de miljonairs in Vrouwenpolder, kan ik ten slotte zeggen, voorzitter, dat wij op langere termijn voor de economie van Zeeland meer aan die dwergeren hebben dan aan die miljonairs.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS).

Voorzitter. Met betrekking tot mijn portefeuille zijn enkele vragen gesteld die vooral te maken hebben met twee business cases, namelijk Breskens en de containerisatie.

In ons collegeprogramma hebben wij als doelstelling opgenomen, het aantal in het Sloegebied en in de Kanaalzone overgeslagen containers te doen groeien. Daarvoor worden bepaalde initiatieven ontwikkeld. Men kan zich afvragen of het niet beter is om andere initiatieven te volgen, maar dit zijn de initiatieven die wij hebben ondernomen, naast een aantal dat wij nog gaan ondernemen.

Voorts is gesproken over de relatie tussen de provincie en ZSP. Voorzitter, de Staten hebben

besloten om in dit verband een aandeelhoudersstrategie op te laten stellen. Met andere woorden: als die relatie nu niet helder is, wordt zij in de komende periode helder.

Het onderzoek naar de Breskens-jachthaven heeft te maken met de business case Breskens. Gesteld is dat hier een ontwikkeling moet plaatsvinden waarbij de jachthaven moet ontwikkeld, de vismijn wordt verplaatst, een "experience" wordt gerealiseerd enz. Het zijn heel wat activiteiten, en soms moet je zaken onderzoeken om na te gaan of wellicht een andere locatie beter is. Het één heeft soms gevolgen voor het ander, en soms kan door middel van onderzoek juridisch getouwtrek worden voorkomen.

De PvdA-fractie heeft in dit verband gesproken over de verbinding Knokke-Breskens. Voorzitter. Wij gaan na of er mogelijkheden zijn om die lijn door te trekken en binnenkort gaan wij op bezoek bij onze Vlaamse collega om te bezien of een alternatief vervoermiddel mogelijk is. Een bus zal wel te duur zijn, maar misschien kunnen wij in de zomermaanden innovatieve middelen inzetten.

Voorzitter. De kosten, verbonden aan de VVV-fusie, vindt men terug in de Economische Agenda --ik heb het ook in de commissie gezegd-- omdat een en ander wordt betaald uit het reguliere budget dat wij voor recreatie en toerisme beschikbaar hebben. Het is dus niet zo dat wij hiervoor extra middelen gaan uittrekken. In feite gaat het om een uitvloeisel van ons collegeprogramma Stuwende Krachten, waarin wij hebben gesteld te willen gaan voor één toeristische uitvoeringsorganisatie. Tegen die achtergrond was het nodig dat de vier VVV-organisaties en Promotie Zeeland Delta één organisatie werden.

Voorzitter. De VNSC is een overlegorgaan waarin de provincie Zeeland is vertegenwoordigd, naast andere Zeeuwse organisaties. In deze commissie worden heel belangrijke zaken besproken, waaronder het weghalen van drempels in De Wielingen. De heer De heer Harpe weet dat De Wielingen in de Noordzee liggen. Verder is de genoemde diepte van 16,5 meter inclusief kielspeling. Wij gaan dit als provincie niet betalen. Eventueel wordt dit betaald door ZSP; men kijkt mee naar deze business case. Deze operatie is noodzakelijk voor het transport richting ZSP. Grote schepen kunnen nu soms niet binnenkomen, zodat ze moeten uitwijken; dat is geen goede zaak. Ons zou het een lief ding waard zijn wanneer deze drempels zouden worden weggenomen, en dat heeft niets te maken met een eventueel verzoek van Vlaanderen inzake verdieping van de Westerschelde.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Ik dank de heer De Reu voor zijn reactie. Het gaat om een gevoelige kwestie en ik constateer dat wij op ongeveer dezelfde lijn zitten. Zijn intentie is duidelijk

en sluit voor 100% aan bij het dictum van de door ons ingediende motie. Het is duidelijk dat de gedeputeerde hier volop mee bezig is. Ik roep hem op om hiermee ook volop aan de gang te blijven. Wij hebben daar voldoende vertrouwen in, voorzitter. Ik concludeer dat de gedeputeerde de strekking van de motie betreft bij de te voeren besprekingen, hetgeen voor ons aanleiding is om de motie in te trekken, dat wil zeggen wanneer hij de motie helemaal overneemt. Ik constateer dat hij dat doet, voorzitter.

De **voorzitter**. Motie nr. 3 is ingetrokken en maakt geen deel meer uit van de beraadslaging.

De heer **Van der Maas** (SGP). Voorzitter. Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Ik denk dat het nog moeilijk genoeg zal zijn om de Staten een nader voorstel voor te leggen. Er zullen immers keuzes moeten worden gemaakt. Onze fractie geeft graag niet alleen aan waar zij tegen is --ik noem de sportevenementen; liever zo weinig mogelijk-- maar ook waar zij vóór is. Wij hopen dat landbouw en visserij en de bepleite toeleiding naar de arbeidsmarkt royaal aan bod zullen komen.

Het voorstel wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PvZ, de VVD, de CU, de SGP, de PVV, de PvdA, GL, D66, de VVD en het CDA voor dit voorstel hebben gestemd.

22. Statenvoorstel Wijziging verordening op de Ambtelijke bijstand en fractie-ondersteuning 2013 (SGR-58)

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. De Hoge Raad heeft de uitspraak gedaan dat de reis- en verblijfkosten van statenleden uit een ander potje moeten worden betaald. Dat is dan een ander potje met gemeenschapsgeld. Het is allemaal niet zo spannend; in feite verandert er niets. Echter, in de werkelijkheid van alledag is er wél van alles veranderd. Zo hebben inmiddels Provinciale Staten flink bezuinigd op de gesubsidieerde instellingen, terwijl er nog méér zal moeten worden bezuinigd. En dus ziet de SP-fractie juist in dit moment een goede gelegenheid om ook maar eens zélf iets te veranderen. Mijn fractie vindt het namelijk niet meer van deze tijd dat het bezoeken van voorstellingen en evenementen te declareren is, ten koste van het provinciale budget. Tegen die achtergrond heeft zij een amendement opgesteld, waarvan de tekst voor zichzelf spreekt.

Voorzitter. De Staten en de SP-fractie waren het vandaag de hele dag oneens. Wij hopen dat wij het op dít onderdeel wél eens kunnen worden.

De **voorzitter**. Door het lid van Unen is het volgende amendement ingediend:

Ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

In de toelichting op artikel 8 van de Verordening op de ambtelijke bijstand en fractie-ondersteuning "evenementen en voorstellingen" te verwijderen als momenten waarop een statenlid het provinciaal belang dient.

Dit amendement krijgt nr. 4.

De **voorzitter**. Dames en heren. Het betreft hier de faciliteiten die voor u van belang zijn om uw werk als statenlid goed te kunnen doen. Zoals mevrouw Van Unen al terecht heeft gesteld, verandert er eigenlijk niets. Naar aanleiding van de bedoelde uitspraak van de Hoge Raad en een brief van de minister is alleen gezegd: die declaraties kunnen niet meer via het fractiebudget verlopen, maar moeten bij de provinciale organisatie worden ingediend. In essentie gaat het erom dat men zijn werk als statenlid goed kan doen, niet als privépersoon. Als je zomaar naar een voorstelling gaat of ergens een feestje hebt, is er natuurlijk geen sprake van dat er gedeclareerd kan worden. Echter, in het kader van het werk van statenleden komt het voor --en in onze grote provincie moeten in dat verband soms grote afstanden worden afgelegd-- dat het zinvol kan zijn om sommige bijeenkomsten bij te wonen. Daar horen ook evenementen en voorstellingen bij, inclusief de netwerkbijeenkomsten die daar vaak aan verbonden zijn.

Dames en heren. Gelet op het voorgaande meen ik als voorzitter van de Staten dat het inherent aan uw werk is dat u dat soort dingen doet. Als de SP-fractie verwijst naar deze tijd waarin iedereen "een tandje minder moet", zou ik willen zeggen dat ook de democratie geld kost. Als het nu zo zou zijn dat men hiermee ontzettend veel geld zou verdienen, als gezegd zou worden "het kan niet op", dan zou het misschien een andere discussie zijn, maar ik vind het reëel dat kosten die men als statenlid maakt, kunnen worden gedeclareerd.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter, als u inhoudelijk reageert, zou ik graag zien dat u even een andere voorzitter aanwijst.

De **voorzitter**. Ik heb mijn beantwoording afgerond. Dit is wat ik hierover wilde zeggen.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Ja, maar het is al de tweede keer...

De **voorzitter**. Als u van mening bent dat deze werkwijze voor de orde van de vergadering een groot probleem is en als een meerderheid van de Staten dat óók vindt, kan er een andere voorzitter komen, maar ik heb mijn standpunt als voorzitter van de Staten verwoord en afgerond.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Voorzitter. Wij hebben uw betoog gehoord en respecteren het. Al eerder hebben wij het in het presidium over deze kwestie gehad, waarbij bleek dat het een "grijs gebied" is. Wanneer ga je daar in je functie als statenlid naar toe? Mijn fractie heeft zich hierop beraden en is tot de conclusie gekomen dat dit amendement kan worden gesteund, mede gelet op het feit dat wij in deze tijd van bezuinigingen ook zelf de broekriem willen aanhalen. Het gaat hierbij om evenementen en voorstellingen; dat kun je als een "plezierig iets" beschouwen. Ik wil niet iedereen z'n plezier ontnemen, maar mijn fractie is toch van mening dat áls je daar naar toe gaat, je daar vaak als privépersoon naar toe gaat. Wij geven dan ook steun aan het amendement.

De heer **Werkman** (VVD). Voorzitter. Ik heb waardering voor de opstelling die de SP-fractie hier kiest. Ik had eigenlijk niet anders verwacht dan dat men met een dergelijk amendement zou komen.

De VVD-fractie sluit zich van harte aan bij uw woorden, voorzitter. Ook wij vinden dat het statenlid zijn of haar functie in de breedste zin maatschappelijk moet kunnen uitvoeren. Wij onderschrijven zeker niet de woorden van mevrouw Evertz waar zij spreekt over "plezier" dat een statenlid bij dergelijke gelegenheden als "privépersoon" ondervindt. Neen, je bent daar in je hoedanigheid van statenlid en tegen die achtergrond moet je gemaakte kosten --zeker als je van ver komt-- kunnen declareren. Het hoeft niet, maar moet wel kunnen.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Voorzitter. De leden van mijn fractie zullen absoluut niets declareren dat niet is gerelateerd aan het statenlidmaatschap. Wij zullen het amendement niet steunen.

Amendement nr. 4 wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, de PvdA, D66 en de PVV voor dit amendement hebben gestemd.

Het statenvoorstel wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SGP, de CU, de VVD, het CDA, D66, GL, de SP, de PvdA en de PvZ voor dit voorstel hebben gestemd.

23. Vragensessie

24. Vragen van het lid Robesin over de Hedwigepolder

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. In de passende beoordeling op inrichtingsniveau-Hedwige- en Prosperpolder, behorend bij de MER, staat, op blz. 14, het volgende: "Op langere termijn zal zich in de Hedwigepolder een groot areaal slikken- en schorregebied hebben ontwikkeld. Dit gebied zal direct na realisatie van het project duurzaam beheerd gaan worden door een terreinbeherende natuurbeschermingsorganisatie.". Voorzitter. Mijn fractie vraagt de regisseur voor dit project, zijnde de provincie Zeeland, absolute duidelijkheid en inzichtelijkheid te willen verschaffen met betrekking tot alle documentatie en overeenkomsten over en met terreinbeherende natuurbeschermingsorganisaties, inzake het beheer na realisatie van het project-Hedwigepolder. Immers, het zou te gek zijn wanneer men voortdurend tijdens de wedstrijd de doelpalen zou verzetten.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Voorzitter. De geciteerde zin heeft betrekking op de commissie-MER, en komt niet uit het Rijksinpassingsplan of de MER. Het gaat om een zinsnede die niet door ons is opgenomen en die voor rekening van de commissie-MER blijft.

Op dit moment wordt in het kader van de voorbereidingen voor de onteigeningsprocedure door de DLG met alle rechthebbenden in het gebied gesproken. Eén daarvan is Het Zeeuwse Landschap, eigenaar van het Sieperdaschor, maar er zijn ook andere partijen, zoals het waterschap, DELTA, particulieren enz. Er wordt nog steeds gestreefd naar minnelijke overeenkomsten.

In de MER staat dat ervoor wordt gekozen om een robuust aanéengesloten gebied te ontwikkelen, waarbij het voornamelijk om estuariene natuur gaat. Het zou dan moeten gaan van het Land van Saeftinghe tot aan de Prosperpolder, met een goed afgestemd beheer. Wie dat gaat doen, is nog onbekend. Daarover zijn er ook nog geen documenten en er zijn ook nog geen overeenkomsten. Er is op dit moment nog niets voor handen.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Als die gesprekken wat concreter worden dan ze nu zijn -- kennelijk gaat het nu nog slechts om verkenningen -- kan de gedeputeerde de Staten daar dan van op de hoogte brengen, zodat duidelijk wordt wat dat beheer precies gaat inhouden en gaat kosten?

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Voorzitter. Wat wij op dit moment doen, is nagaan of wij de grond in eigendom kunnen verkrijgen. Dat zijn de gesprekken die door de DLG worden gevoerd. Over die gesprekken wordt in elk geval niet uitvoerig verslag gedaan; meer in algemene zin kunnen wij wel over de voortgang daarvan mededelingen doen. Het is niet gebruikelijk dat wordt meegedeeld wat er met wie precies is of wordt afgesproken. Daarna komt een beheerscontract aan de orde, af te sluiten met een terreinbeheerder. Ik herhaal dat nu niet bekend is wie dat gaat worden. Het is een kwestie tussen ons en de terreinbeheerder, zoals dat ook geldt voor allerlei andere gebieden. Het hierbij in het geding zijnde kostenniveau is geen geheim; dat zullen wij met de Staten kunnen delen.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. De gedeputeerde geeft aan dat zo lang mogelijk wordt geprobeerd om de gronden minnelijk te verwerven, maar daarop was mijn vraag niet direct gericht. De kwestie van de verworven gronden die moeten bijdragen aan versterking van de estuariene natuur, is een andere discussie. Daar gaan wij het nu niet over hebben. Mij gaat het erom dat straks de provincie erover gaat, en niet het Rijk.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Wij zijn de uitvoerder van dit project en wij gaan er straks over.

25. Vragen van het lid De Paepe over de University College Roosevelt (UCR)

Mevrouw **De Paepe** (VVD). Voorzitter. In Zeeland hebben wij de UCR, waarop wij allen trots zijn; dat geldt zeker voor de in deze zaal aanwezigen. Er is veel moeite gedaan om de RA in Middelburg te starten en te houden. Door de inzet van docenten en leidinggevendenden wordt de UCR nu alom erkend als een van de beste universitaire opleidingen van Nederland. Kortom: er is sprake van een prestatie om trots op te zijn en er is alle reden om het tienjarig jubileum te vieren.

Op donderdag 23 januari besteedde de PZC in een tweetal artikelen aandacht aan dit jubileum. In één van die artikelen kwamen de heren Adriaansens en Van den Bout aan het woord. Ze

verweten de Zeeuwse overheden, waaronder de provincie, dat ze niet hadden willen meewerken aan een verdere uitbouw van de UCR. Uit dit artikel maken wij op dat er sprake zou zijn geweest van gerichte pogingen c.q. initiatieven van beide heren die vervolgens onbeantwoord zouden zijn gebleven. Een gemiste kans voor Zeeland, aldus beide heren.

Voorzitter. De VVD-fractie herinnert zich uitsluitend een grote betrokkenheid van de provincie en de gemeente Middelburg bij de UCR, ook tot uitdrukking komend in financiële ondersteuning door en garantstelling van beide overheden. Omdat mijn fractie eraan hecht dat een juist beeld van de feiten wordt gegeven --en zij zelf geen herinnering heeft aan de door beide heren genoemde initiatieven-- hebben wij de volgende vragen.

Herkent het college van GS zich in het beeld dat de heren Adriaansens en Van den Bout schetsen? Zo neen, wat ziet het college dan als mogelijkheden om dit beeld te corrigeren en daarmee het door beide heren geschonden aanzien van de provincie als betrouwbare overheid en supporter van de UCR, te herstellen?

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. Ik neem bij deze reactie het artikel in de PZC als uitgangspunt. Het beeld dat daarin wordt geschetst met betrekking tot de rol van de overheden, is absoluut een farce. Ik heb zeer veel respect voor de vroegere dean, gelet op wat hij heeft gedaan en nog doet --ik denk aan Indonesië, China enz.-- en ook respect voor de ander, die inmiddels met de legpenning van de universiteit is gedecoreerd, maar de feiten liggen natuurlijk ánders.

Een aantal jaren geleden kwam de toenmalige voorzitter van het bestuur van de Universiteit van Utrecht naar mij toe en zei: "Van Heukelom" --dat zei ze toen nog; later zei ze "George"-- "wij stoppen met jullie universiteit.". Er was namelijk sprake van een fout met betrekking tot de bekostigingssystematiek, bij het begin van het ontstaan. Daar konden zij niets aan doen. Vervolgens hebben wij gezegd: dit kan niet. In samenwerking met professor Aman ben ik begonnen om een Endowment Fund van 15 miljoen uit de regio bij elkaar te krijgen, naast geld van de Universiteit van Utrecht, die zich daarmee heeft afgekocht. Uit deze regio --men denke aan woningcorporaties, gemeenten en Staten-- is drie miljoen bijeen gebracht. Dat was in de rijke tijd. Toen was er nog veel geld beschikbaar; anders zou de universiteit zijn omgevallen.

Voorzitter, waar er is gesproken over een "gemiste kans", verwijs ik naar datgene wat de huidige dean heeft gesteld. Dat komt neer op: wij hebben nog tijd nodig want er zit nog niet veel vet op de botten en wij moeten ook intern nog veel zaken in orde maken. Tegen die achtergrond ben ik

van mening dat het niet zo kán zijn dat wij een kans hebben gemist. Die kans was er immers nog niet. Daarentegen hebben wij de kans gegrepen om samen met de regio de universiteit in stand te houden. Ik moet zeggen dat die uitspraak mij wel pijn heeft gedaan. Deze woorden uitsprekend, besef ik dat ik die legpenning nooit zal krijgen...

De huidige dean ziet de zaken heel duidelijk, maar dat wil niet zeggen dat wij niet op het moment nadenken over de voortzetting van de UCR. Ik heb dit betrokken bij een aantal vragen, gesteld door overheden, in rapportages van bedrijven enz. Ik ben bezig --afgelopen dinsdag heb ik hiervoor toestemming gekregen van het college-- om een voorstel te formuleren, gericht op het verder ontwikkelen van het hoger en wetenschappelijk onderwijs en onderzoek in Zeeland. Ik ga daarbij af op de vraag van het bedrijfsleven en instituten, en op de mogelijkheden van de overheden. Ik kan alvast zeggen dat daar niet al te veel geld bij betrokken zal zijn, maar er kan wellicht sprake zijn van een integraal programma waarmee al die initiatieven die er nu liggen en die om regie vragen, verder kunnen worden geholpen, en daar zit de UCR ook bij. Wij zijn ermee in gesprek, evenals met de gemeente.

Voorzitter. Ik betreur de geschetste gang van zaken ten zeerste en zou willen zeggen: het is u onwaardig wat daar staat.

26. Moties niet behorend bij een agendapunt

27. Motie van de leden Hijgenaar, Babijn (CDA), Harpe, Van Unen en Robesin over verlenging subsidie KNFM

De **voorzitter**. Ingediend is de volgende motie:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 31 januari 2014;

constateren dat:

- de kerntakendiscussie en de vermindering van subsidie een aantal instellingen voor grote problemen stelt, zulks omdat andere subsidiegevers niet altijd genegen zijn de inzet van de provincie Zeeland over te nemen;
- het overleg tussen de provincie Zeeland en de KNFM over het afbouwen van de subsidie niet vruchtbaar is geweest in die zin dat de KNFM niet tijdig alternatieve inkomstenbronnen heeft gezocht en gevonden;
- de KNFM nu een continuïteitsprobleem heeft waardoor een grote groep (vooral ook jongere) amateurmusici in Zeeland wordt gehinderd bij het ontwikkelen van hun muzikale talent;

overwegen dat:

- talentontwikkeling voor jongeren een waardevol onderdeel van de amateurkunst is;
- in de Cultuurnota 2013-2015 belangenbehartiging van organisaties een verantwoordelijkheid van de sector zelf is en niet voor subsidiëring van de provincie in aanmerking komt;
- in de provinciale Cultuurnota 2013-2015 subsidiëring voor de amateurkunst zich beperkt en richt op talentontwikkeling bij jongeren, met name (pop)muziek en film en theater;
- naar aanleiding van de inspraakreactie van de KNFM in de commissie van 29 november 2013, het college van GS bij brief van 17 december 2013 heeft aangegeven geen aanleiding te zien voor reparatie van de Cultuurnota 2013-2015;

besluiten:

- de gebruikelijke subsidie van de KNFM eenmalig met één jaar te verlengen, daarbij de KNFM de mogelijkheid biedend dit bedrag over meerdere jaren in te zetten;
- de ruimte die zo ontstaat, te gebruiken om de KNFM terzijde te staan bij het vinden van alternatieve financieringsbronnen;
- dit bedrag te financieren uit de onderbesteding van 2013 en dus ten koste te brengen van de algemene reserve;

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 5.

Ik merk op dat het dictum begint met "besluiten", terwijl er eigenlijk zou moeten staan: "roepen het college van Gedeputeerde Staten op om".

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Ons gaat het erom dat uit de inspraakreactie van de KNFM is gebleken dat deze instelling niet in staat is gebleken om op een goede manier te reageren op de vermindering van haar subsidie. Daarom willen wij haar nog één jaar voorzien van subsidie zodat men de kans krijgt om dat alsnog te doen. Daarbij spreken wij ons niet uit over de kwaliteit van de Cultuurnota of de kerntakendiscussie, maar vooral over het feit dat er kennelijk iets is misgegaan in het kader van de uitvoering. Duidelijk wordt in de motie gesteld dat het een éénmalige aangelegenheid is.

Sommigen zullen zeker over de mogelijke precedentwerking beginnen, maar daarvoor vrees ik niet, voorzitter. Sowieso zijn er niet veel instellingen die in dezelfde positie verkeren. Bovendien moeten wij het niet uit de weg gaan wanneer een instelling ons benadert en zegt: jullie hebben ons iets opgelegd dat aan de wortels van ons bestaan knaagt; kunnen wij hiervoor een oplossing vinden? In dit geval denken wij dat deze

motie een aardige oplossing biedt. Wij bevelen haar dan ook van harte aan.

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. Het college ontraadt de Staten de aanvaarding van deze motie. Wij hebben in december 2012, bij de besluitvorming in het kader van de kerntakendiscussie, als algemeen uitgangspunt gehanteerd dat organisaties die alleen de belangen van een bepaalde sector behartigen, niet meer worden ondersteund omdat wij die belangenbehartiging een verantwoordelijkheid van die sector zélf vinden.

Welke belangenorganisaties zijn hierdoor getroffen? Voorzitter, dat zijn er niet zo gek veel, maar wel een aantal. Ik noem Koorplein Zeeland, het Zeeuws Centrum voor Amateurtoneel, het Seniorenorkest en de KNFM. Het is allemaal ordentelijk kenbaar gemaakt. Het heeft zelfs met naam en toenaam in een PZC-artikel gestaan, op dezelfde dag, 30 november, dat een en ander in de commissie aan de orde was, dus nog ruim vóór de statenvergadering. De PZC heeft belanghebbenden gevraagd wat zij ervan vonden. Het is uitvoerig gepubliceerd. Wij wisten dus met z'n allen dat wij dat besluit gingen nemen en dat dat pijn ging doen.

De heer **Hijgenaar** stelt in zijn toelichting op de motie dat de instelling niet in staat is gebleken om datgene wat zij wilde op een andere manier te organiseren, binnen de sector zelf. Om die reden -- zo interpreteer ik de motie-- is hij coulant en meent hij dat er nog een kans moet worden geboden, zodat men het alsnog gaat doen. Ze krijgen dan dat geld mee en dat mogen ze ook nog eens uitsmeren over een paar jaar; een en ander wordt dan gedekt met middelen uit de algemene reserve. Voorzitter, ik mag toch aannemen dat men niet van mij verwacht dat ik dit ga ondersteunen.

De heer **Hijgenaar** verwacht geen precedentwerking, maar als ik betrokken zou zijn bij een van de vier andere instellingen en deze discussie zou horen, stond ik de volgende week op de stoep om alsnog bij de commissie in te spreken. Immers, geconfronteerd met dezelfde pijn hebben die instellingen blijkbaar wél mogelijkheden gevonden om die pijn te verzachten of weg te nemen. Ik vind dus dat er wel degelijk sprake zou zijn van precedentwerking, al was het maar om principiële redenen.

De heer **Hijgenaar** (D66). Ik heb niet gezegd dat er geen precedentwerking zal zijn. Ik heb gezegd dat ik daar niet voor vrees omdat wij, als Provinciale Staten, instellingen tegemoet moeten treden en met hen in conclaaf moeten gaan op het moment dat zij een soortgelijk probleem ervaren.

De heer **De Putter** (VVD). Voorzitter. Wij onderschrijven de woorden van de gedeputeerde volkomen. Wanneer mensen denken concoursen te moeten bijwonen, zoals in de muziek zeer

gebruikelijk is, vindt mijn fractie het niet méér dan vanzelfsprekend dat zij een eigen bijdrage leveren. Wij hebben kostenoverzichten gezien en ook gezien hoe de hoogte van die eigen bijdrage is. Die is nihil of bijzonder gering. Ook om die reden zeggen wij, zoals anderen vandaag al hebben gezegd, dat de provincie geen flappentap meer is. Op ordentelijke wijze is aangegeven welke maatregelen er zouden worden opgelegd en wat de gevolgen zouden zijn. Daar had men dus rekening mee kunnen en moeten houden. Als je dit geheel overziet, voorzitter, kom je niet onder de indruk uit dat er ook een soort "verkiezingsgehalte" in deze motie zit. en daar doen wij niet aan mee.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Nu gaat de heer De Putter wel érg ver. Bij de behandeling van een ander agendapunt houdt hij een betoog dat erop is gericht om statenleden toch vooral in staat te stellen om voorstellingen bij te wonen en in dat verband te declareren, en vervolgens stelt hij dat -- als een muziekvereniging hetzelfde doet-- zij geen recht op subsidie zou hebben. Ik vind dat hij hier wel erg duidelijk een tweedeling toepast. Mijnheer De Putter, u eet duidelijk geen koekjes van eigen deeg...

De heer **De Putter** (VVD). Nou ben ik een verschrikkelijke voorstander van poëzie, voorzitter, maar dit zijn dichterlijke vrijheden en combinaties... Er zitten fruitelers in deze zaal... Dit zijn nog niet eens appels en peren. Deze vruchten groeien zelfs niet in dezelfde boomgaard. Als mensen hun eigen hobby willen beoefenen, moeten zij daarvoor ook een eigen bijdrage leveren. Wanneer de heer Hijgenaar vindt dat hij hier zijn hobby moet beoefenen, laat ik dat graag voor zijn rekening, maar wij hebben hier een serieuze taak uit te voeren, namelijk het invullen van onze rol als volksvertegenwoordiger.

De heer **Babijn** (CDA). Voorzitter. Wij steunen de motie. De gedeputeerde zegt dat er, na aanvaarding van deze motie, andere clubs zullen komen, waaronder het Seniorenorkest. Welnu, dat hebben wij helemaal niet bedoeld en dat staat ook niet in de motie. Wij hebben het over het ontwikkelen van talenten van jongeren. De provincie heeft zich duidelijk uitgesproken over jongerenparticipatie en talentontwikkeling. Daar spitst dit zich op toe. Natuurlijk, belangenbehartiging is een kwestie voor instellingen zelf, maar deze club doet ook aan talentontwikkeling, hetgeen door het college is bevestigd in zijn brief van 17 december. Ik zou de gedeputeerde willen zeggen: u moet volledige informatie geven.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Voorzitter. Ook bij senioren kan er talentontwikkeling plaatsvinden.

Immers, wij blijven ons ontwikkelen... Wij onderschrijven het betoog van de gedeputeerde en herinneren eraan dat wij een kerntakendiscussie hebben gevoerd, die tot bepaalde uitkomsten heeft geleid. Die uitkomsten zijn niet altijd leuk voor allerlei instellingen, maar men heeft de tijd gehad om alternatieven te zoeken en te vinden. Ook wij zijn van oordeel dat het aanvaarden van deze motie een zodanige precedentwerking zou hebben, dat het niet verantwoord is om met deze motie mee te gaan.

De heer **Babijn** (CDA). Nogmaals, het gaat om datgene wat in de Cultuurnota staat: talentontwikkeling bij jongeren. De gedeputeerde heeft het in dit verband over zaken als popmuziek, theater en film. Wij vinden dat hier ook talentontwikkeling bij jeugdige muzikanten hoort. U heeft het over ouderen, maar dat is een andere zaak. Amateurkunst is in principe een zaak voor de gemeenten. De provincie heeft besloten om er een klein stukje uit te halen en dat te blijven subsidiëren; de talentontwikkeling bij jongeren. U moet geen zaken door elkaar halen.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). De criteria zijn vastgelegd in de Cultuurnota. Nogmaals, het is niet altijd leuk, maar wij moeten helderheid verschaffen. Wij zullen geen steun geven aan deze motie.

De heer **Babijn** (CDA). Het gaat er niet om of het "leuk" is of niet. Het gaat om het principe dat in de Cultuurnota is opgenomen. In dat stuk wordt gesproken over talentontwikkeling bij jongeren, en in dat verband vinden wij dat de hele sector moet worden genoemd. Verder weten ook wij wel dat een aantal zaken niet meer worden gedaan. Daar hebben wij mee ingestemd.

De heer **Haaze** (PVV). Voorzitter. Mijn fractie onderschrijft de woorden van de gedeputeerde. Inderdaad gaat van het aanvaarden van deze motie een precedentwerking uit. Dat lijkt ons niet gewenst.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Ook wij sluiten ons aan bij de gedeputeerde. Hoewel wij het vandaag niet altijd eens waren met de PvdA-fractie, kunnen wij ons nu voor 100% vinden in het betoog van mevrouw Evertz. Er is geen enkele reden om af te wijken van de criteria, vermeld in de Cultuurnota, en om steun te geven aan deze motie.

De heer **De Putter** (VVD). Voorzitter. Als ik de heer Babijn hoor praten, denk ik dat hij de verkeerde motie ondersteunt. Als hij inderdaad een principiële discussie over de Cultuurnota wil voeren, moet hij mijns inziens met een amendement op die nota komen. De ingediende motie richt zich op een

eenmalige subsidie voor de KNFM en gaat voorbij aan datgene wat de heer Babijn zegt.

De heer **Babijn** (CDA). Voorzitter. Als ik destijds had geweten wat ik nu weet, had ik toen een amendement ingediend, punt.

De **voorzitter**. Als wij destijds wisten wat wij nu weten, hadden wellicht velen van u nu in Vrouwenpolder gewoond...

Motie nr. 5 wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66, het CDA, GL, de SP en de PvZ voor deze motie hebben gestemd.

28. Motie van het lid Harpe over verbod gebruik metam-natrium (monam)

De **voorzitter**. Ingediend is de volgende motie:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 31 januari 2014;

gelezen de beantwoording van de artikel 44-vragen d.d. 21 januari 2014 inzake het gebruik in de landbouw van metam-natrium (monam), en verwijzend naar bijgevoegde toelichting;

constaterende dat:

- gebruik van dit middel versnipperd over heel Zeeland plaatsvindt, met een lichte concentratie in Oost-Zeeuws-Vlaanderen en op Tholen;*
- in het Omgevingsplan geen afstandscriteria zijn opgenomen in relatie tot het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen;*
- het middel sinds 2010 in de Europese Unie verboden is, maar dat in Nederland tot eind 2014 ontheffingen zijn/worden verleend;*
- het conceptrapport van de Gezondheidsraad bevestigt dat bij de toelating van bestrijdingsmiddelen onvoldoende is gekeken naar de effecten op de gezondheid van omwonenden;*

dragen het college van GS op om:

- uiterlijk in de statenvergadering van 4 juli 2014, of zo mogelijk eerder, Provinciale Staten een voorstel tot wijziging van het Omgevingsplan aan te bieden voor het instellen van een 100 meter-zone in relatie met het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen;*
- bij de verantwoordelijke minister en staatssecretaris te bepleiten zo snel mogelijk een einde te maken aan de ontheffingenreeks voor het middel monam, ergo het niet meer toe te staan, conform het EU-verbod;*

- een afschrift van deze motie te zenden aan de leden van de Tweede Kamer, het kabinet en het IPO;

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 6.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Aan de motie is een uitvoerige toelichting toegevoegd en dus behoef ik nu niet aan te geven waarom het middel monam naar het oordeel van GroenLinks per direct moet worden verboden.

Echter, nieuw is dat het genoemde rapport van de Gezondheidsraad inmiddels definitief is geworden. Ik moet zeggen, voorzitter, dat ik mij een ongeluk ben geschrokken, gelet op de bevindingen van deze raad. Het gaat er niet alleen om dat het gebruik van landbouwgif --of, zo men wil: gewasbeschermingsmiddelen-- gevolgen heeft voor omwonenden of mensen die toevallig langskomen. Voor met name landbouwers en hun kinderen kan dit gebruik ernstige effecten hebben. De meest verschrikkelijke ziekten worden genoemd, niet alleen voor de kinderen van de landbouwers; ook voor de kinderen van hun kinderen kunnen langlopende effecten optreden.

Door deze feiten gedwongen, dien ik deze motie in. Het dictum is erop gericht dat het Omgevingsplan wordt aangepast. De lelieteelt wordt beschouwd als reguliere landbouwteelt, zodat de hiervoor gebruikte akkers aan de randen van steden en dorpen mogen liggen. Er geldt voor deze teelt geen afstandsmaat. Dat is mijns inziens een lacune in het Omgevingsplan en ik zou dit graag gerepareerd zien door alsnog een afstandsgrens op te nemen. Daarnaast moet er bij minister, staatssecretaris en Kamer op worden aangedrongen dat dit middel zo snel mogelijk wordt verboden.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS).

Voorzitter. Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in algemene zin heeft de aandacht van Europa, van de Tweede Kamer en van de sector zelf. Toevallig staat er vandaag in de PZC een artikel over de precisielandbouw, die hiermee alles te maken heeft. In het kader daarvan kunnen middelen heel specifiek en gericht worden gebruikt.

In de Tweede Kamer is in november 2013 een motie aangenomen, waaraan tot op dit moment door de staatssecretaris nog geen vervolg is gegeven, maar naar aanleiding van deze motie loopt er wél een onderzoek naar het verband tussen klachten en gebruik van dit middel. Wij stellen voor om de uitkomsten van dit onderzoek en de reactie daarop van de staatssecretaris af te wachten. Overigens, het gaat in verband met het

gebruik van dit middel niet om een bevoegdheid van GS, maar om een bevoegdheid van het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden, ofwel het CTGB. Het is dit college dat bepaalt of een middel al dan niet mag worden toegepast.

Een van de uitgangspunten van ons Omgevingsplan is datgene wat lokaal te regelen valt, ook lokaal wordt geregeld. De bedoelde afstandsbepaling kan heel prima door gemeenten in hun bestemmingsplannen worden geregeld.

Voorzitter. De geschetste problematiek is bekend bij de Kamer, de minister en de staatssecretaris. Nogmaals, wij zijn wat dit betreft niet het bevoegde gezag. Al met al ontraadt het college de Staten de aanvaarding van deze motie.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Deze reactie komt overeen met het antwoord dat ik op mijn artikel 44-vragen heb gekregen, en ik ben daar teleurgesteld over. Immers, nu is het rapport van de Gezondheidsraad er en er zijn nu feiten bekend, zulks naar aanleiding van wetenschappelijk onderzoek. Specifiek wordt verwezen naar het middel monam dat enorm schadelijk is en echt ernstige consequenties kan hebben voor volwassenen, hun kinderen en de kinderen daarvan. De staatssecretaris gaat hiermee aan de slag. Inderdaad gaat het om een rijkstaak, maar mij lijkt het van belang om de Kamer nogmaals te laten weten: laat in elk geval die ontheffing voor dit jaar de laatste zijn. Dat is winst. Daarnaast kan het Omgevingsplan worden aangepast. Ik zou zeggen: laat dit niet aan de gemeenten over. Wij kunnen hierin een voorbeeldfunctie vervullen. Mijns inziens is dat écht noodzakelijk.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Als gevolg hiervan kan planschade ontstaan. Realiseert de heer De heer Harpe zich dat de claims dan hier worden neergelegd? Als wij in deze zin het Omgevingsplan aanpassen, heeft dat belangrijke consequenties voor bijvoorbeeld fruitteelers, hetgeen planschadeclaims tot gevolg kan hebben.

De heer **Harpe** (GL). Het punt is, voorzitter, dat met name in de fruitsector 30% verboden middelen worden gebruikt. Ook wat dat betreft heeft de Gezondheidsraad een conclusie getrokken, in de zin van: mensen, dit moet worden gestopt. Als je hiervoor een afstandscriterium opneemt, is het lastig om te bepalen of het 50, 100 meter enz. moet zijn, maar er móet iets gebeuren. Op zich geloof ik niet dat er sprake zal zijn van planschade. Als de beschikbare instrumenten goed worden toegepast, zie ik geen redenen voor planschade. Dat er iets aan deze ontwikkeling moet gebeuren, is helder en ik denk dat datgene wat in de motie is verwoord, op het moment de beste oplossing biedt.

De heer **Beekman** (CU). Dat er iets moet gebeuren, vindt ook mijn fractie maar de vraag rijst of dat in het kader van het Omgevingsplan moet gebeuren. Als wij het nu zo doen, moeten wij ook handhaven; wij zijn geen papieren tijger. Is het nu niet veel beter om het daar te laten waar het hoort, namelijk op het landelijke niveau?

De heer **Harpe** (GL). De Gezondheidsraad komt tot de conclusie dat de handhaving opnieuw moet worden gezien. Het is een minpunt, één van de zaken die gerepareerd moeten worden.

De heer **Van Haperen** (PvdA). Voorzitter. Wij hebben het hierbij over een serieuze kwestie die ook onze aandacht verdient waar het gaat om een pleidooi in de richting van Den Haag. Echter, waar ons inziens deze motie de fout ingaat, is bij het inzetten van het RO-instrumentarium, Omgevings- en bestemmingsplan. Stel je voor dat gemeenten in hun bestemmingsplannen dergelijke regels gaan opnemen... Dat houdt ons inziens bij de Raad van State geen stand, om allerlei redenen waarvan planschade er één is. Is de heer Harpe bereid om het eerste gedeelte van het dictum van de motie te laten vervallen? Als de motie wordt beperkt tot een oproep aan Den Haag om haast te maken met deze kwestie, zou zij voor ons aanvaardbaar zijn, maar zoals de motie er nu ligt, krijgt zij onze steun niet.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. De Raad van State aanvaardt wel dat er een afstandscriterium geldt, maar het moet worden onderbouwd, en dat is het probleem. Ik denk dat de heer Van Haperen gelijk heeft als hij meent dat met betrekking tot het eerste onderdeel van het dictum bakzeil zou kunnen worden gehaald. Ik had graag gehoord dat de gedeputeerde had gezegd dat zij haar best zou doen om het Omgevingsplan aan te passen, waarna een en ander alsnog in de bestemmingsplannen opgenomen zou moeten worden. Welnu, dan zijn wij weer een jaar verder en dan is hopelijk het verbod van monam van toepassing. Tegen die achtergrond --het is een praktische overweging-- lijkt het mij verstandig om het eerste onderdeel van het dictum te laten vervallen.

De **voorzitter**. Motie nr. 6 is in die zin gewijzigd dat het eerste onderdeel van het dictum, beginnend met de woorden "uiterlijk in de statenvergadering van 4 juli 2014", is vervallen. Er resteren nu nog twee onderdelen.

De heer **Ruissen** (VVD). Voorzitter. Ik ben benieuwd wat het college ons met betrekking tot de nu gewijzigde motie gaat aanraden of ontraden.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Wij hebben ons serieus beziggehouden met deze motie van de heer Harpe. In mijn achterban tref ik nogal wat mensen aan die hier verstand van hebben. Mij is gebleken dat monam niet in de gehele EU verboden is. Op verzoek van verschillende lidstaten is dit middel op een "lijst van herwaardering" geplaatst. Het Nederlandse CTGB, dat alle ter registratie aangeboden middelen beoordeelt op milieu-effecten, gaat dit middel opnieuw beoordelen.

Voorzitter. Men kan de problemen, verbonden aan dergelijke middelen, niet ontkennen, maar wél kan er worden aangedrongen op handhaving van geldende regels, die overigens al niet mis te verstaan zijn. Deze motie steunen is, gelet op het exportbelang, helemaal niet slim. Ik voeg hieraan toe dat dit middel in Zeeland weinig wordt gebruikt, vanwege de kosten en de rompslomp, én het feit dat hier relatief weinig bloembollen en dergelijke worden geteeld. Een feit is voorts dat aaltjes-bestrijding chemisch niet meer mogelijk is. Je moet er nu, met behulp van ruime vruchtwisseling en resistente rassen, voor zorgen dat je ze niet krijgt. Als je tóch een probleem krijgt, is er geen "nooduitgang" meer.

Voorzitter. Wij leggen de nadruk op de handhaving van de bestaande regels en op het feit dat dit een ultiem middel is dat in Zeeland sporadisch wordt gebruikt. Wij zullen de motie niet steunen.

De heer **Feijtel** (CDA). Voorzitter. Voor mijn fractie geldt dat je niet voorzichtig genoeg kan zijn met gewasbeschermingsmiddelen. Immers, de bescherming van de gezondheid van omwonenden en ook van gebruikers is van groot belang.

Ook wij hebben kennisgenomen van het rapport van de Gezondheidsraad. Inderdaad staat daarin dat het verstandig zou zijn om een blootstellingsonderzoek te gaan verrichten om na te gaan of bepaalde veronderstellingen juist zijn. Vervolgens moeten er maatregelen worden getroffen, in ieders belang.

Voor dit specifieke middel --het wordt in Zeeland weinig gebruikt, bijna alleen voor lilies-- is volop aandacht. Er zijn kamervragen over gesteld en de ontheffing loopt eind 2014 af. Er wordt in het lopende jaar heel goed naar gekeken. Zodra er enige mogelijkheid is om dit middel niet meer te gebruiken omdat er andere opties zijn, zal dat zeker gebeuren. Daar opnieuw voor pleiten komt neer op bevestigen wat allang gaande is.

Gelukkig, voorzitter, is het eerste onderdeel van het dictum van de motie vervallen. Die afstand van 100 meter is immers nergens op gebaseerd. Dit doorvoeren, zou betekenen dat in Zeeland duizenden hectares landbouwgrond niet meer zouden kunnen worden gebruikt voor bepaalde productie. Als wij dit zouden roepen, zou dat tot een

enorme schadepost leiden die toch door iemand vergoed zou moeten worden.

Voorts constateer ik dat een paar dingen nogal snel worden geroepen. Zo wordt er gezegd dat er in de fruitsector voor 30% verboden middelen worden gebruikt. Welnu, voorzitter, dat geldt voor het importfruit. Er wordt in Nederland veel meer fruit geïmporteerd dan wij zelf produceren, en in het buitenland worden meer middelen gebruikt dan in Nederland. Verder onderstreep ik dat het Omgevingsplan al vermeldt dat er 50 meter afstand moet zijn tot fruitteelt. Voorts is gesteld dat monam niet meer in Europa in gebruik zou zijn. Welnu, het wordt wel degelijk nog in 15 Europese landen gebruikt.

Voorzitter. Laten wij vooral inzetten op het onderzoek van de Gezondheidsraad, waarmee wordt nagegaan hoe het nu wérkelijk zit. Daarna kan men met passende maatregelen komen. De staatssecretaris is al volop met deze kwestie bezig.

De heer **Dorst** (SGP). Voorzitter. Wij vonden het eerste onderdeel van het dictum al een beetje vreemd. Immers, enerzijds wordt er ingezet op één heel specifiek middel, terwijl anderzijds de voorgestelde maatregel heel generiek is, gericht op alle gewasbeschermingsmiddelen. Nu dit eerste onderdeel is vervallen en de gedeputeerde een reactie heeft gegeven, hebben wij het idee dat het restant van het dictum als overbodig moet worden beschouwd. De minister en de staatssecretaris oproepen om iets te doen waarmee zij al bezig zijn... Dat is onnodig.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter, van het genoemde rapport is de inkt nog maar nauwelijks droog. De staatssecretaris gaat met dit document aan de gang, maar dat moet nog beginnen. Ik denk dat er sprake kan zijn van een bijdrage wanneer de Staten van Zeeland Kamer en kabinet laten weten dat zij dit een ernstige zaak vinden. Daar is niets tegen.

Mevrouw **Schönknecht-Vermeulen** (GS). Voorzitter. Nu het eerste onderdeel van de motie is vervallen, kan de rest van het dictum weinig kwaad. Echter, ik weet --ik heb de staatssecretaris deze week nog gesproken-- dat men hiermee bezig is, ook in de Tweede Kamer en in Europa. Het is een aflopende zaak. Wat mij betreft is deze gewijzigde motie overbodig, maar als de Staten haar aannemen, zal ik een en ander nogmaals overbrengen.

De gewijzigde motie nr. 6 wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GL, de SP, D66, de PvdA

en de PVV voor deze gewijzigde motie hebben gestemd.

29. Motie van het lid Robesin over ongelijkheid in de nieuwe opzet voor het openbaar vervoer

De **voorzitter**. Ingediend is de volgende motie:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 31 januari 2014;

constaterende dat:

- *de huidige concessie met Veolia en Connexxion eind 2014 afloopt;*
- *in de nieuwe concessie wordt ingezet op vraagafhankelijk vervoer;*
- *er sprake is van verschillende netten, te weten een kernnet, spitsnet, toeristennet, buurtbus en flexnet;*

overwegende dat:

- *nadeel van deze nieuwe opzet is, dat er verschillende betaalwijzen worden gehanteerd op de verschillende netten;*
- *bij landelijke regelingen, zoals de OV-kaart voor studenten, de voordelen hiervan in de provincie Zeeland een groot deel van de dag niet kunnen worden genoten;*
- *deze situatie afwijkend is van overig Nederland en derhalve zou kunnen worden beschouwd als een vorm van discriminatie;*
- *op velerlei manieren wordt getracht om de effecten van demografische ontwikkelingen zodanig te beïnvloeden dat deze minder nadelig zijn voor de provincie Zeeland;*
- *met name de bereikbaarheid van voorzieningen daarbij van groot belang is en er dus moet worden ingezet op kwalitatief goed en betaalbaar openbaar vervoer;*
- *er begrip voor moet bestaan dat het openbaar vervoer op sommige momenten, vanwege noodzakelijke kostenreductie, meer vraagafhankelijk wordt gemaakt, maar dat dit zeker niet in alle gevallen wenselijk is;*

dragen het college van GS op om:

- *vóór het in werking treden van de nieuwe OV-concessie tot de volgende oplossing te komen: altijd één kaartje voor het hele traject, vergelijkbare tarieven/km voor alle trajecten, alle kortingskaarten gelden in Zeeland, met zoals in de rest van Nederland;*
- *Provinciale Staten hierover te informeren;*

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 7.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Wij hebben een ongelijkheid bespeurd in de nieuwe opzet voor het OV. Ik denk dat de motie duidelijk genoeg is. Wij hebben haar tijdig rondgestuurd.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. Met de drie in de motie vermelde constateringen ben ik het eens. Van de zes overwegingen zijn mijns inziens de laatste drie terecht. Overigens, een aanvankelijk opgenomen zevende overweging is blijkbaar geschrapt...

De heer **Robesin** (PvZ). Dat klopt.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. In de eerste drie overwegingen gaat het, denk ik, mis. Immers, waar het gaat om de verschillende OV-vormen, trein, bus en fast ferry, heeft men met één kaart te maken. Het genoemde flexnet is geen vorm van OV en kent ook geen opdracht vanuit de OV-autoriteit. Het gaat hierbij om gemeentelijke samenwerking, gericht op WMO-vervoer. Het is een heel ander systeem en ook een mooi systeem omdat het mobiliteitsgarantie biedt.

In de tweede overweging wordt gesteld dat voordelen "een groot deel van de dag niet kunnen worden genoten". Voorzitter, dit wordt terecht geconstateerd. Als je in Rotterdam woont, kun je als scholier om het halfuur mee. Echter, in de concessie staat dat de Stichting Scholierenvervoer bepaalde voorwaarden stelt en dat die door de nieuwe concessiehouder worden uitgevoerd. Alles wat ten aanzien van scholieren wordt besloten, is in overeenstemming met de scholen. Natuurlijk is het waar: als je op de HZ zit en in Zeeuws-Vlaanderen woont, kun je niet altijd direct reizen. Ik heb de nieuwe uitvoering van de concessie niet gezien, maar dat is nu ook al zo.

Het flexnet komt erbij als mobiliteitsgarantie voor mensen die daarop zijn aangewezen, maar daar willen wij toch mee oppassen. Als je dit zomaar vrijstelt, krijg je immers hetzelfde effect als is opgetreden in verband met het CVV in Zeeuws-Vlaanderen waar iedereen zomaar in kon. Dan ontploft de zaak in financiële zin. Het is een zaak die niet alleen Zeeland aangaat, want landelijk wordt de regiotaxi apart afgerekend, soms in de taxi. Flexnet kan met de OV-kaart, maar ik heb al uitgelegd dat dit per jaar tonnen kost. Ik zou dus zeggen: doe het op een andere manier. Verder moet er sprake zijn van een drempel zodat niet iedereen zomaar even gebruik maakt van het flexnet. Dat is niet de bedoeling; het is een het OV aanvullende voorziening, in samenhang met het WMO-vervoer.

Voorzitter. Van discriminatie is geen sprake; het gaat om een andere benadering. Worden onze kinderen gediscrimineerd omdat ze niet in

Rotterdam wonen? Ja, als het om OV gaat kan men daaraan denken, maar ik noem het geen discriminatie. Eerder gaat het om de keuze waar je woont en wordt opgevoed. Natuurlijk is het waar dat wij niet zo'n mooi OV hebben als de Randstad.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Ik kan de gedachtegang van de gedeputeerde wel volgen, maar ik vind dit toch fundamenteel niet in orde. Wij willen jongeren in Zeeland houden. Wij willen dat zij hun sympathie voor Zeeland behouden. Een betaalbaar, goed geregeld OV is tegen die achtergrond een randvoorwaarde. Als je op de HZ zit en de lessen voorbij zijn, soms wat vroeger, en als je vervolgens lang moet wachten tot je gebruik kunt maken van een net waarvoor je OV-kaart volledig geldt... Als je in een dergelijke situatie gebruik maakt van het flexnet maar daarvoor meteen de portemonnee moet trekken, vind ik dat dat niet kan. Vandaar de motie, voorzitter.

De heer **Van Heukelom** (GS). Maar een student hoort niet bij het flexnet.

De heer **De Kaart** (PvdA). Voorzitter. Wij neigen ernaar deze motie te steunen. Men kan wel zeggen dat het flexnet geen OV is --het zij zo-- maar in Zeeland zijn studenten daar vaak van afhankelijk om überhaupt bij de bushalte te komen. Wij vinden het een probleem wanneer mensen bij het gebruik van (hoofd)lijndiensten wel gebruik kunnen maken van hun OV-chipkaart of kortingskaart, terwijl dat voor het flexnet niet kan. Er zijn weliswaar andere regelingen, maar je moet toch uiteindelijk op je plaats van bestemming kunnen komen.

De heer **Van Geesbergen** (VVD). Voorzitter. Wij hebben het OV-beleidsplan vastgesteld en wij zijn in afwachting van de concept-concessie. Vervolgens kunnen wij nagaan of datgene wat wij hebben vastgesteld, goed is uitgewerkt, en in welke mate. Discussies als deze hebben wij al verschillende malen gehad in de commissie E&M. Ik noem dit maar "meebesturen" met de gedeputeerde om beleidsbesluiten handen en voeten te geven in de concessie. Ik dacht dat wij in januari hadden afgesproken dat wij even zouden ophouden met dit "meebesturen", maar de conclusie moet zijn dat dit is verplaatst van de commissiekamer naar de plenaire zaal. Welnu, de VVD-fractie doet daar niet aan mee. Wij wachten rustig het voorstel van het college af, waaruit uiteindelijk de besluitvorming moet volgen. Men kan honderd amendementen en moties indienen die over dit soort zaken gaan, maar wij doen er niet aan mee. Wij zullen tegen deze motie stemmen.

De heer **Van der Maas** (SGP). Voorzitter. Ik sluit mij geheel aan bij de heer Van Geesbergen. Laten wij dit nou niet doen. Wij moeten écht alles in

samenhang zien. Anders gaan wij er weer iets uithalen om dat onder de loep te leggen. Dat moeten wij niet willen en zo hebben wij het ook niet afgesproken. Ook wij wachten graag het definitieve voorstel af. De motie zullen wij niet steunen.

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. Wij sluiten ons aan bij de heren Van Geesbergen en Van der Maas.

Mevrouw **Meulenberg-op 't Hof** (CDA). Dat geldt ook voor mijn fractie, voorzitter. Ook in de commissie is ervoor gepleit dat er wordt gewacht tot het concept er ligt. Ik denk dat wij dan niet te laat zijn.

De heer **De Kaart** (PvdA). Voorzitter. Ik begrijp de naar voren gebrachte argumenten, maar wij zijn toch voornemens om voor de motie te stemmen. Inderdaad kan er worden gewacht totdat alles is aanbesteed, maar wij denken dat wij dan wel degelijk te laat zijn. Wij willen een en ander juist vóór die tijd regelen. Wij realiseren ons dat de motie niet zal worden aangenomen, maar vinden toch dat er een signaal moet worden gegeven om duidelijk te maken dat wij dit gewoon geregeld willen hebben.

De heer Van Geesbergen geeft aan dat wij op de stoel van GS gaan zitten om mee te besturen. Welnu, als wij met problematische situaties worden geconfronteerd, is het onze taak als volksvertegenwoordigers om daar aandacht voor te vragen. Ook als men dat beschouwt als "meebesturen" doe ik dat graag.

De heer **Van Geesbergen** (VVD). Voorzitter. Wat is nu de waarde van het statenbesluit waarmee het OV-beleidsplan is vastgesteld? Wat is nu de waarde van dat plan? Je kunt de gedeputeerde wel met allerlei opdrachten terugsturen, maar hij moet straks ook met een concessie komen die nog betaalbaar is. Ik vind het eerlijker om met je voorstellen te komen op het moment dat álles aan de orde komt. Dan kan er ook op een goede manier een prijskaartje aan worden gehangen. De gang van zaken waarvan nu sprake is, is mij te vrijblijvend.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. Ik heb begrip voor de opmerking van de PvZ-fractie dat er in feite toch geweldig OV moet zijn voor onze jonge mensen. Ja, maar daar hebben wij het geld niet voor. Wat de heer De Kaart betreft begrijp ik niet wat hij nu eigenlijk wil. Hij heeft het over problemen maar die zijn er nog niet want de Staten beschikken nog niet over de uitvoering van de concessie. Er zijn op dit moment geen problemen, maar wij hebben met de Staten besluiten genomen waaruit problemen naar voren kunnen komen. Eén van die problemen zou kunnen zijn dat wij wel extra geld voor het flexnet opzij hebben gezet, maar dat de

ontwikkeling van dat flexnet een gevaar is voor het hele systeem. Wij moeten maatregelen nemen opdat wij niet iets in stand houden dat vervolgens in financiële zin wordt opgeblazen, ontploft. Verder wijs ik erop dat ook de heer De Kaart ermee heeft ingestemd dat die 1,4 miljoen voor mijn boten werden weggehaald. Het zijn allemaal feiten waarmee ik te maken heb. Wat hij nu precies wil... Het is mij onduidelijk.

De heer **De Kaart** (PvdA). Voorzitter. Ik ben niet zo benauwd dat het systeem ontploft, zoals de gedeputeerde het zegt. Inderdaad hebben wij een beleidsplan vastgesteld. Ons streven is erop gericht dat mensen gewoon op een deugdelijke manier kunnen reizen van hun woonplaats naar hun bestemming. Daar hebben wij een aantal regelingen voor. Dat daar harmonisatie in wordt aangebracht, vinden wij wenselijk. Het is een punt dat ons inziens bij de concessie kan worden betrokken. Dan weet zo'n vervoerder vooraf waaraan hij zich te houden heeft. Nu wordt het opengelaten en wordt het in wezen een sluitpost. Daar voelen wij niet veel voor.

Motie nr. 7 wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PvZ, de PvdA, de PVV, D66 en de SP voor deze motie hebben gestemd.

30. Motie van de leden De Milliano-van den Hemel, Robesin, Bierens, Evertz, Van Dijk, Roeland, Beekman en Hijgenaar, over accijnsverhoging

De **voorzitter**. Ingediend is de volgende motie:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 31 januari 2014;

constaterende dat:

- de verhogingen van de accijnzen leiden tot ongewenste lagere verkopen van brandstof en alcohol in Nederland, en tot hogere omzetten in België en Duitsland;

- de staatssecretaris van Financiën bij de behandeling van het Belastingplan-2014 aangaf dat zijn rekenmodellen uitgaan van nul grenseffecten door de verhoging van accijnzen;

van mening dat er zoveel mogelijk een gelijk speelveld dient te zijn op belastinggebied in Nederland, België en Duitsland, zodat ondernemers eerlijk kunnen concurreren;

roepen het college van GS op om:

- een beschrijving te maken van de verliezen die de Zeeuwse economie ondervindt als gevolg van deze accijnsverhogingen;

- de regering onmiddellijk per openbare brief te vragen om de accijnsverhogingen in februari te evalueren, omdat dan de accijnsopbrengsten van januari bekend zijn en een inschatting kan worden gemaakt van de effecten;

- de regering te verzoeken snel maatregelen te nemen indien de accijnsverhogingen forse negatieve effecten hebben op de grensregio's;

- een afschrift van deze motie te doen toekomen aan de leden van de Tweede Kamer;

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 8.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Voorzitter. De accijnsverhogingen die vanaf 1 januari van kracht zijn, zijn in de ogen van mijn fractie absoluut ongewenst. De regering slaat hier de plank mis. Het gewenste effect, het spekken van de staatskas, gaat voor de grensstreek niet op. Immers, heel veel mensen gaan de grens over om te tanken, doen daar ook boodschappen, inclusief alcohol, hetgeen een negatief effect heeft voor het eigen bedrijfsleven, en dus ook voor de werkgelegenheid in Zeeland, met name in Zeeuws-Vlaanderen. De rijksoverheid schiet hier haar doel voorbij.

De pomphouders en eigenaren van drankwinkels ervaren nu al ongewenste effecten, terwijl de maatregel nog maar één maand van kracht is. De staatssecretaris van Financiën heeft bij de behandeling van het Belastingplan-2014 aangegeven dat zijn rekenmodellen uitgaan van nul grenseffect als gevolg van de accijnsverhogingen. Het CDA heeft een landelijk meldpunt-grensstreek geopend waar men klachten kan deponeren in verband met de verhogingen van de accijnzen op alcohol, tabak, diesel en LPG. Die klachten stromen dagelijks binnen. Wij delen deze zorgen, voorzitter, en sluiten er graag bij aan door een motie in te dienen, die inmiddels door alle fracties --met uitzondering van die van de SP en GroenLinks-- wordt ondersteund. Wij danken deze mede-indieners voor hun steun en hopen dat, zoals ook gisteravond in de gemeenteraad van Terneuzen het geval was, uiteindelijk alle partijen opkomen voor de Zeeuwse economie en werkgelegenheid, zodat wij deze motie met algemene stemmen naar Den Haag kunnen sturen

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Dit is verkiezingsretoriek, en als er al iets onder de aandacht is gebracht van Kamer en kabinet, is het

wel dit onderwerp. Als deze motie na de verkiezingen zou zijn ingediend, zou ik er eens over nadenken, maar op dit moment... Laten wij dit maar niet doen.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. In de afgelopen periode heeft mijn fractie verschillende moties ingediend, bijvoorbeeld omdat wij iets voor onze Zeeuwse jongeren wilden betekenen met betrekking tot het openbaar vervoer. In reactie op dergelijke moties kwam de CDA-fractie altijd met het excuus dat het een landelijke kwestie betrof, dat wij er zelf niet over gingen, dat wij niet op de stoel van de minister moesten gaan zitten enz. Nu komt die fractie plots met een motie waarmee opgeroepen wordt iets landelijk te gaan regelen. Het kamerlid Pieter Omtzigt van het CDA heeft hier al vragen over gesteld, er is onderzoek gedaan door de BOVAG, er is een meldpunt door het CDA opgezet enz. De genoemde kamervragen zijn nog niet beantwoord. Misschien moeten wij nu eerst even die antwoorden afwachten. Ik heb het idee, voorzitter, dat de minister zelf al van plan is om in februari de effecten van deze maatregel over januari te evalueren. In feiten zijn wij hier nu met iets "dubbelops" bezig.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Voorzitter. Wij gaan absoluut niet op de stoel van de regering zitten, en ook gaan wij geen geld stoppen in iets dat de regering laat liggen. De woorden hierover van de heer Van Dijen vinden wij niet relevant. Ons gaat het om een steunbetuiging in de richting van Den Haag. Daar zullen ze blij mee zijn.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Met deze motie roepen de indieners het college op om een "beschrijving te maken van de verliezen". Ik neem aan dat men verlangt dat hiernaar onderzoek wordt gedaan en dus zullen ambtenaren daaraan moeten gaan werken. Daaraan zijn kosten verbonden, en dus neem ik aan dat er met deze motie kosten gemoeid zijn.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Het is niet de bedoeling dat er een uitgebreid extern onderzoek aan te pas komt. Inderdaad hebben wij het over een "beschrijving". Ik heb het al eerder in dit huis nagevraagd; wij gaan natuurlijk niet zomaar een motie opstellen waarvan wij de gevolgen niet kennen. Er zijn absoluut geen hoge kosten mee gemoeid.

De heer **Van Dijen** (SP). Kunt u een schatting maken?

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). U mag het bij het college navragen.

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. Sommige moties ondervinden brede steun, ook van het college, en dit is er één van. De gevraagde beschrijving zal zeer compact zijn terwijl een onderzoek hiernaar niet extern zal worden uitbesteed, ook niet aan Zeeuwse onderzoeksinstellingen....

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ik kan mij indenken dat fracties deze motie steunen. Dat begrijp ik best, maar dat een lid van het college wat dit betreft positief adviseert... Zojuist hadden wij een discussie met mevrouw Schönknecht waarbij haar standpunt neerkwam op: de staatssecretaris is ermee bezig, dus: niet doen. Nu is er een minister al uitvoerig mee bezig en had ik verwacht dat het college ook nu zou zeggen: niet doen. Overigens, ik gun mevrouw De Milliano de eer. Ik vind het grappig, maar meer ook niet...

De heer **Colijn** (CU). Voorzitter. De heer Harpe lokt mij opnieuw uit...

De heer **Harpe** (GL). Het is vandaag pas de eerste keer...

De heer **Colijn** (CU). Ik heb me tot nu toe nog rustig kunnen houden... Voorzitter. Met deze motie willen wij een signaal afgeven maar steken wij ook al die bedrijven in de grenszone een hart onder de riem. Wij zijn volksvertegenwoordigers; daarover hebben wij het vandaag uitgebreid gehad. Ik vind het beslist van belang om in de richting van bijvoorbeeld de pomphouders in Zeeuws-Vlaanderen duidelijk het signaal af te geven: Den Haag, deze maatregel klopt niet.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Ook de fractie van D66 is geen groot voorstander van moties of amendementen waarmee andere overheden worden opgeroepen om iets te doen of te laten, maar soms treedt de provincie op als partij, sprekend namens haar burgers en ondernemers. Volgens mij is dit zo'n moment en daarom hebben wij deze motie mede ingediend. Wij willen er geen gewoonte van maken om op andermans stoel te gaan zitten, maar zien hier een taak als belangenbehartiger.

De heer **De Reu** (GS). Voorzitter. De heer Harpe bespeurt enige inconsistentie. Dat klopt, maar zeker als je geen geld hebt, moet je soms je knopen tellen...

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Ik herhaal mijn opmerking dat deze kwestie bij de landelijke politiek behoort. Daar staat tegenover dat de heer Colijn erop wijst dat het wel ónze pomphouders zijn die hierdoor worden getroffen. Inderdaad, wij zijn een grensregio. Tegen die achtergrond stemmen wij in met deze motie.

Motie nr. 8 wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de heer Harpe tegen deze motie heeft gestemd.

31. Resumptie van de besluiten; statengriffier gemachtigd

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten de resumptie van de besluiten aan de griffier over te laten.

32. Sluiting

De vergadering wordt te 17.00 uur gesloten.

Vastgesteld door Provinciale Staten van Zeeland in hun vergadering van 14 maart 2014, onder nummer:

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter.

, griffier.